

Sprawozdanie z realizacji w 2014 r.

**„PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
DOMINO III NA LATA 2014 - 2018”**

Jelenia Góra, 2015 rok

W celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym Rada Miejska Jeleniej Góry Uchwałą Nr 444.XLVI.2013 z dnia 19 listopada 2013 r. przyjęła „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III na lata 2014-2018”. Podstawą realizacji Programu było skoordynowanie działań administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, głównie zrzeszających osoby z niepełnosprawnością lub działające na ich rzecz, mających wpływać na poprawę poziomu życia osób niepełnosprawnych m.in. poprzez szeroko rozumianą integrację, zmianę postrzegania przez otoczenie, zwiększenie samodzielności, wzrost poziomu wykształcenia oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Rok 2014 rozpoczął nowy Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych DOMINO III. Założone w harmonogramie działania są cyklicznie realizowane. Program wyznaczał kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Działania realizowane w ramach Programu zmierzały do aktywizacji osób niepełnosprawnych w życiu rodzinnym, zawodowym, społecznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce. Podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska niechęci czy wrogości do osób niepełnosprawnych, które są przyczyną ich społecznej alienacji.

Dane ujęte w tabelach zostały pozyskane ze sprawozdań przedkładanych przez poszczególne jednostki organizacyjne miasta, wydziały Urzędu Miasta, placówki oświaty, jednostki kultury i organizacje pozarządowe działające w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych. Zadania realizowane były w oparciu o środki finansowe z budżetu Miasta, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, środków unijnych oraz środków własnych pozostałych realizatorów programu.

Jednym z dwóch instytucji, które stanowią punkt wyjścia do realizacji wszystkich działań strategicznych ujętych w Programie Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych DOMINO III jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze. Do zadań Zespołu należy określenie rodzaju niepełnosprawności oraz skutków dla osoby nią dotkniętej. Orzecznictwo poprzez wydane decyzje administracyjne (orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, orzeczenie do ulg i uprawnień) określa sytuację prawną osób orzekanych, na podstawie tzw. Składów orzekających, umożliwiając tym samym skorzystanie z konkretnej pomocy, wsparcia czy leczenia.

Z danych Zespołu wynika, że liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia dla osób poniżej 16 roku życia w stosunku do roku 2013 nieznacznie się zwiększył i wyniosła 241. Natomiast wniosków o wydanie orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia w 2013 roku rozpatrzono 3736, a w roku 2014 wpłynęło 4.353 i pozytywnie rozpatrzono 3 773 wnioski. Stanowi to tylko 1,0% więcej wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w stosunku do roku poprzedniego. Głównym celem składania wniosków w grupie powyżej 16 roku życia było, nabycie prawa do podjęcia zatrudnienia, w tym w Zakładzie Pracy Chronionej. Następnym z ważniejszych celów było uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności potrzebnego do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia (korzystanie z ulg socjalnych, opiekuńczych), uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego. Kolejnym ważnym celem dla niepełnosprawnej osoby jest uzyskanie uprawnień do karty parkingowej i możliwości uczestniczenia w warsztatach terapii zajęciowej i szkoleniach.

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	Rok		
	2012	2013	2014
- osoby powyżej 16 roku życia	3565	3517	3773
- dzieci do 16 roku życia	214	196	241

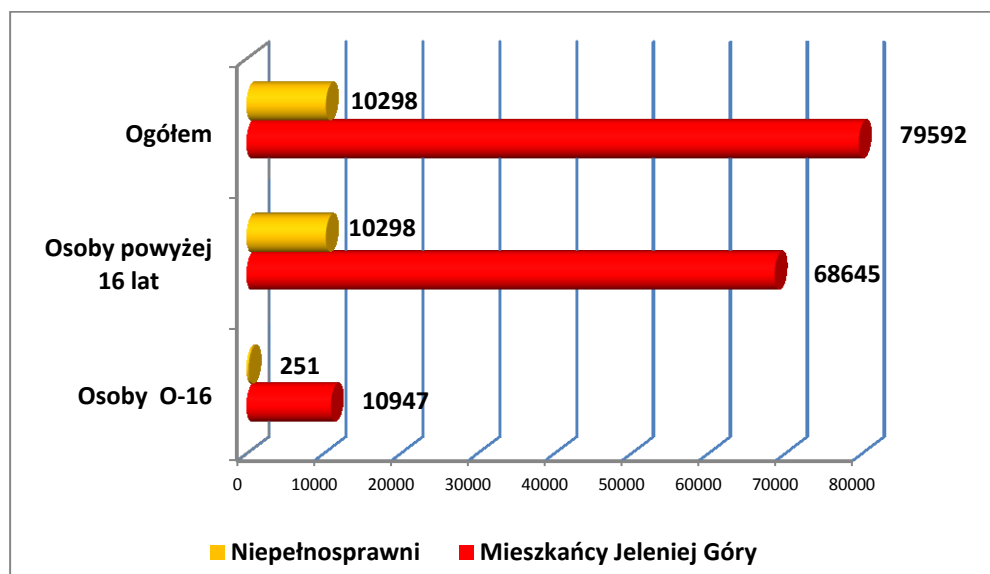
W roku ubiegłym Zespół wydał 241 orzeczeń dla dzieci oraz 3773 orzeczeń, dla osób powyżej 16 roku życia, w tym:

- ze stopniem lekkim – 684, w tym sprawy pierwszorazowe – 290;
- ze stopniem umiarkowanym – 1.957, w tym sprawy pierwszorazowe – 57;
- ze stopniem znacznym – 1.022, w tym sprawy pierwszorazowe – 435.

Z danych urzędu statystycznego (spis powszechny z 2012 r.) wynika, iż w Jeleniej Górze jest blisko 10.298 tys. osób z różną niepełnosprawnością. Stanowi to 13 % ogółu mieszkańców.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych działalnością:					
	<i>Orzeczenie o niepełnosprawności (dotyczy osób do 16 roku życia)</i>	<i>Stopień niepełnosprawności (dotyczy osób od 16 roku życia)</i>			<i>Razem</i>
		<i>Znaczny</i>	<i>Umiarkowany</i>	<i>lekki</i>	
<i>Dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>	251	0	0	0	251
<i>Dorośle osoby niepełnosprawne</i>	X	2.769	4.069	3.209	10.047
<i>Razem:</i>	251	2.769	4.069	3.209	10.298

Na dzień 31 grudnia 2014 r. ilość mieszkańców powyżej 16 roku życia wynosiła 68.645 osoby, a liczba niepełnosprawnych 10.298, co stanowi 15% tej grupy mieszkańców Jeleniej Góry. Tak duża liczba osób niepełnosprawnych w naszym mieście powoduje konieczność podjęcia kompleksowych działań, mających na celu zapewnienie warunków do pełnego i na miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym.

Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności i Referatu Spraw Obywatelskich UM w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2014 r.

1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

- 1.1. *Cel operacyjny:* **Kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej.**
- 1.2. *Cel operacyjny:* **Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych.**
- 1.3. *Cel operacyjny:* **Uświadamianie osobom niepełnosprawnym przysługujących im praw i obowiązków.**

Pierwszym takim działaniem jest szeroko rozumiana rehabilitacja społeczna, która zmierza do przywrócenia samodzielności społecznej osobie, która jest jej pozbawiona, a tym samym znajduje

się poza nawiasem normalnego życia społecznego. Obejmuje ona też edukację osób zdrowych w zakresie koniecznym dla zrozumienia potrzeb niepełnosprawnych i akceptacji ich jako normalnych pełnoprawnych członków społeczeństwa. Proces ten obejmuje rodziny niepełnosprawnych, by jako pierwsze zaakceptowały inwalidę w domu i stworzyły mu korzystne warunki życia w rodzinie. Całe społeczeństwo powinno dbać o zatarcie różnic między sprawnymi i niepełnosprawnymi. Likwidacja wszystkich barier uniemożliwiających normalne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością powinno być ważną sprawą dla sprawnych i niepełnosprawnych.

Powyższe działania realizowano poprzez wszelkiego rodzaju spotkania integracyjne, imprezy plenerowe, koncerty, uroczystości kulturalno-rozrywkowe, warsztaty, wykłady i konferencje edukacyjno – terapeutyczne, w których brało udział wiele placówek oświatowych, jednostek kultury, organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych miasta. Wszystkie te działania miały na celu poprawę wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie, uświadomienie przysługujących im praw i obowiązków oraz stworzenie sprawnego dostępu do informacji.

Udział jednostek w w/w celu operacyjnym

Lp.	Jednostka	2013	2014
1.	Placówki oświatowe	28	36
2.	Organizacje pozarządowe	20	29
OGÓLEM:		48	65

W placówkach oświatowych i kulturalnych z terenu Jeleniej Góry (w tym przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, uczelnie wyższe, instytucje kultury) udział w programie brało 48 jednostek z 51 funkcjonujących. Zauważyć można, że w placówkach oświatowych nastąpił znaczny wzrost aktywności działań związanych z kreowaniem pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych niż w latach ubiegłych. Na wielu spotkaniach, warsztatach zwracano uwagę, jak postępować z uczniami z orzeczoną niepełnosprawnością oraz przekazano do placówek materiały na w/w problem. Jest większa świadomość kadry pedagogicznej na temat problematyki osób z niepełnosprawnościami, jak również samych dzieci i młodzieży. Przykro to stwierdzać, lecz nadal niektóre placówki w bardzo ograniczony sposób lub co gorsza, w ogóle nie podejmują działań skierowanych do środowiska osób niepełnosprawnych. W związku z tym, w bieżącym roku zostało przeprowadzone z pedagogami i dyrekcją tych placówek kolejne spotkanie informacyjno - warsztatowe o możliwościach działań w ramach Programu DOMINO III. Warto zauważyć, że są jednak takie jednostki, które mogą pochwalić się sporymi osiągnięciami w tym zakresie, co oczywiście bardzo cieszy i może być przykładem dla innych.

Od 1 lipca 2014 r. zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo o ruchu drogowym do zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze należy wydawanie dokumentu uprawniającego do niestosowania się do niektórych znaków drogowych oraz stawiania na tzw. „kopercie”.

Liczba wydanych kart parkingowych w 2014 r.

Lączna liczba przekazanych do Zespołu kart parkingowych* dla osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych kart parkingowych osobom niepełnosprawnym	Liczba oczekujących wniosków na wydanie karty parkingowej osobie niepełnosprawnej	Lączna liczba przekazanych do zespołu kart parkingowych* dla instytucji	Liczba kart parkingowych wydanych instytucjom	Liczba oczekujących wniosków na wydanie karty parkingowej dla instytucji
900	788 w tym: 1) Karta wydrukowana – 28 2) Karta odebrana – 758 3) Karta przyznana – 0 4) Karta wydana – 0 5) Karta unieważniona – 2 (zgon)	1 Wniosek przekazany z innego Zespołu (błędnie wpisany status do EKSMoN-u)	300	17	0

* Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2014 r.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>Czynnie wspierano, koordynowano i uczestniczono w organizacji niemal wszystkich imprez oraz przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych, jakie organizowano w Mieście w 2014 r. Organizatorzy imprez współpracowali z lokalnymi mediami tj. prasą, radiem, telewizją, portalami internetowymi, które bądź obejmowały imprezę patronatem medialnym, bądź szczegółowo informowały o ich przebiegu.</p> <p>Urząd udziela pomocy osobom niepełnosprawnym przy załatwianiu spraw na terenie Urzędu Miejskiego – w przypadku osób niesłyszących lub niedosłyszących pomoc ta polegała na asyście tłumacza języka migowego, a osoby mające trudności w poruszaniu ze względu na wzrok lub narząd ruchu były komunikowane z osobą kompetentną z właściwego wydziału. Oprócz tego na głównej stronie Miasta widnieją informacje o sposobie komunikacji osób niepełnosprawnych z urzędnikami jeleniogórskiego magistratu. Jednocześnie udzielane były informacje na temat przepisów dotyczących rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, udzielanie informacji na temat przywilejów osób niepełnosprawnych.</p> <p>Ponadto współpracowaliśmy z organizacjami społecznymi, jednostkami administracji publicznej w zakresie udzielania informacji na temat działalności jeleniogórskich organizacji pozarządowych w oparciu o dane zamieszczone na stronach internetowych samych organizacji.</p>	Miasto Jelenia Góra
2.	<p>Priorytetowym celem działań Policji jeleniogórskiej była edukacja i wspieranie wszelkich inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa i jakości życia osób niepełnosprawnych. Podejmowane działania przeprowadzono na podstawie wypracowanych autorskich działań policyjnych m.in. „Bezpieczny Senior”, „Bezpieczne Osiedle”, „Stoły robocze”, „Czy chciałbyś być na moim miejscu”. Zrealizowane działania zakładały szereg przedsięwzięć skierowanych bezpośrednio do osób dotkniętych niepełnosprawnością, jak i podejmowanych w szerokim zakresie na ich rzecz.</p> <p>Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Jeleniej Górze oraz policjanci Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze nakładają mandaty karne na osoby nieuprawnione, które parkują swoje pojazdy w miejscach wyznaczonych tylko i wyłącznie dla osób niepełnosprawnych i lekceważą w ten sposób przepisy. Równocześnie jeleniogórcy policjanci prowadzą kampanię medialną, w której „piętnują” takie zachowania kierowców i jednocześnie informują o karach, które poniosą, jeżeli nie będą respektować przepisów obowiązujących w tym zakresie. Od kilku lat do Zespołu Kadry i Szkolenia KMP w Jeleniej Górze przyjmowane są w ramach aktywizacji zawodowej osoby niepełnosprawne.</p> <p>Policja brała również udział w akcji edukacyjnej „Niepełnosprawni Pełnoprawni” skierowaną do osób z niepełnosprawnością oraz seniorów pt. „Bezpieczeństwo w naszym Mieście dotyczące osób z niepełnosprawnością”, oraz akcji edukacyjnej „Czy chciałbyś być na moim miejscu?”. W 2014 roku policjanci wzięli udział w akcji, która odbyła się w czerwcu i wrześniu, a dotyczy różnego rodzaju barier i utrudnień, z którymi osoby niepełnosprawne borykają się na co dzień. Ponadto wraz z innymi jednostkami ratowniczymi wzięliśmy udział w kampanii „Pudełko życia” rozpropagowane na terenie całego miasta. Akcja miała na celu poprawić komunikację z mieszkańcem podczas wizyt domowych różnych służb ratowniczych, mundurowych i socjalnych oraz poinformować o zakresie pomocy jaką mogą otrzymać od Policji jeleniogórcanie w nagłych sytuacjach i jak zachowywać się w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>Specjaliści ds. prewencji kryminalnej z Wydziału Prewencji KMP w Jeleniej Górze uczestniczyli w kilku spotkaniach i konferencjach poświęconych problemom osób niepełnosprawnych oraz prowadzili prelekcje dot. wszelkiego rodzaju zagrożeń, z jakimi mogą się spotkać mieszkańcy naszego regionu, które organizował Urząd Miasta i Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych oraz współpracowano z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych.</p>	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze

3.	<p>W ramach promowania i propagowania imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, do organizacji 26 imprez na kwotę 69.743,57 zł.</p> <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2014 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej” przyznano dotacje dla 6 organizacji pozarządowych:</p> <p>a) Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa – 3.200 zł, b) Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych – 9.200 zł, c) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – 9.950 zł, d) Polski Związek Niewidomych – 3.945 zł, e) Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń” – 4.725 zł</p> <p><i>Organizowanie spotkań, konkursów z udziałem dzieci i młodzieży:</i> W ramach otwartego konkursu ofert na realizację w 2014 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Integracja i przeciwdziałanie niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży – Festyn integracyjny z okazji Dnia Dziecka, przyznano dotacje dla 1 organizacji pozarządowej:</p> <p>a) Caritas Diecezji Legnickiej – 9.440 zł,</p> <p>Przy Dziale Rehabilitacji MOPS funkcjonuje Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę MOPS w Jeleniej Górze pod adresem http://www.mops.jelenia-gora.pl/.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
4.	<p>1) W roku 2014 r. z wnioskiem wystąpiło 4.353 osób, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby, powyżej 16 rok życia) - 3.773 osób; - o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia) – 241 osób. <p>Spośród 4.353 wniosków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie wybrało 1.018 osób; - szkolenie wybrało 7 osób; - uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej wybrało 37 osób (dot. osób posiadających orzeczenie ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub umiarkowanym z określonym symbolem niepełnosprawności: 01-U, 02-P lub 12-C); - 196 osób było zainteresowanych sprzętem medycznym: rehabilitacyjnym i pomocniczym; - 741 osób jako cel podkreśliły korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia (osoba posiadająca co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności, pozostająca bez środków do życia może ubiegać się o pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej i wystąpić o tzw. zasiłek stały; osoba posiadająca stopień znaczny może być umieszczona w specjalnym ośrodku leczniczym, np. domu pomocy społecznej); - 679 osób wystąpiło o uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (zasiłek wypłaca Dział Świadczeń Rodziny na podstawie orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jednakże z odpowiednim zapisem dot. początku istnienia niepełnosprawności); - 1.107 osób podkreśliło kartę parkingową, uprawniającą do niestosowania się do niektórych zakazów w ruchu drogowym i stawiania samochodem na tzw. Kopercie. <p>Pozostałe cele wybrało 568 osób, wśród których znajdują się: zamieszkanie w oddzielnym pokoju, uzyskanie przez opiekuna urlopu wychowawczego w dodatkowym wymiarze oraz przyznanie ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, np. ulgi podatkowej, ulgi telekomunikacyjnej. O wydanie orzeczenia o niepełnosprawności (osoby, które nie ukończyły 16 roku życia) wystąpiło 263 przedstawicieli ustawowych. Rozpatrzono 421 wniosków, z czego: 204 do zasiłku pielęgnacyjnego.</p> <p>Ponadto Zespół wydał 2.038 legitymacji dokumentujących niepełnosprawność, uprawniających na podstawie odrębnych przepisów, do ulgowych przejazdów środkami transportu publicznego: lokalnego oraz krajowego (PKP, PKS), z czego 1.898 dla osób powyżej 16 roku życia.</p>	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jeleniej Górze
5.	<p>Wydział brał udział i organizował szereg imprez, konferencji, prelekcji i spotkań edukacyjnych na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych i seniorów („Model pracy z osobami niepełnosprawnymi”, spotkanie edukacyjne: „Świadome Inwestowanie”, „Bezpieczny Senior”, „Hipoteka Odwrócona”, „Niepełnosprawny w Szkole”, „Ulgi i uprawnienia przysługujące osobom starszym i niepełnosprawnym”, „Karta parkingowa”, happening na Placu Ratuszowym „Aktywność Osób Niepełnosprawnych”, „Uprawnienia i świadczenia emerytalno-rentowe przysługujące osobom niepełnosprawnym i starszym z ZUS-u”, konferencja „Miasto przyjazne osobom z niepełnosprawnością i seniorom”, „Szumy uszne”, „Choroba Alzheimer’a”).</p> <p>Na stronie internetowej Miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl w zakładce pn. „Sprawy społeczne – Dla Niepełnosprawnych” znajdują się dane teleadresowe instytucji zajmujących się problematyką niepełnosprawności, wszelkie aktualne informacje skierowane do osób niepełnosprawnych oraz druki i wnioski, niezbędne do orzekania o stopniu niepełnosprawności</p>	Wydział Dialogu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Jeleniej Góry

6.	<p>W miesiącach wrzesień – październik przeprowadzono działania związane z ogólnopolską kampanią pn. „Czy chciałbyś być na moim miejscu?”. Realizując to zadanie przeprowadzono spotkania z uczniami szkół średnich LO 1, ZST "Mechanik" i LOiT, którzy korzystają ze środków transportu indywidualnie dojeżdżając do szkoły jako kierowcy, w zakresie zasad parkowania na miejscach oznaczonych jako tzw. „koperta”. Jednocześnie przeprowadzono spotkania edukacyjne z pracownikami firm Alfa Grup oraz Konstant zajmującymi się ochroną osób i mienia, w sprawie zasad prawidłowego parkowania samochodów na parkingach przy dużych marketach Tesco i Real.</p> <p>W miesiącu maju przeprowadzono happening na Placu Ratuszowym, w którym uczestniczyli uczniowie szkół średnich, rozdając ulotki przechodniom informujące o konieczności przestrzegania zasady nie parkowania na miejscach wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych tzw. „kopertach”. Jednocześnie odbył się pokaz ukazujący trudności wsiadania i wysiadania z samochodu osoby niepełnosprawnej, która została zablokowana przez zaparkowany nieprawidłowo inny pojazd. Każdy przypadek łamania prawa w zakresie zajmowania miejsc parkingowych przeznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych spotyka się z bezzwłoczną reakcją Policji i Straży Miejskiej.</p> <p>5 lipca 2014 r. podczas Festynu "Aktywność osób niepełnosprawnych" prowadzone były działania informacyjne i warsztatowe dotyczące parkowania na tzw. "kopertach". Omawiane były zasady ruchu drogowego poprzez miasteczko rowerowe, gry i zabawy dla dzieci i młodzieży.</p>	Straż Miejska w Jeleniej Górze
7.	<p>Imprezy kulturalne i turystyczne, w tym imprezy adresowane do osób niepełnosprawnych są publikowane w kalendarium imprez oraz na stronie internetowej Miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl. Wszystkie imprezy plenerowe organizowane przede wszystkim od maja do września są kierowane także do osób niepełnosprawnych.</p> <p>Promowano między innymi takie imprezy jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – XXII FINAL WIELKIEJ ORKIESTRY ŚWIĄTECZNEJ POMOCY - godz. 16.10 zespół MAFI FURACH, godz. 17.30 aukcje, licytacje, godz. 18.00 zespół VENA VALLEY, godz. 19.20 aukcje, licytacje, godz. 20.00 „Świeatko do Nieba” - pokaz sztucznych ogni, godz. 20.10 zespół HORYZONT - styczeń, Plac Ratuszowy (Miasto Jelenia Góra, Jeleniogórskie Centrum Kultury, Karkonoski Hufiec ZHP Chorągiew Dolnośląska im. hm Stefana Mirowskiego w Jeleniej Górze); – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, koncert w wykonaniu solistów i zespołów ODK: zespół „Agat”, „Jeleniogórzanie”, soliści Estrady Dziecięcej ODK, dziecięce zespoły taneczne, pary tańca towarzyskiego - styczeń, ODK (Miasto Jelenia Góra, Osiedlowy Dom Kultury); – promocja monografii pt. „Humanizm a medycyna”, będącej zwięźczeniem Interdyscyplinarnego Sympozjum Naukowego „Humanizm a medycyna. Artyści dla zdrowia” oraz almanachu pt. „Śnieżka! Na zdrowie!"; literackie dopełnienie wspomnianej monografii, będącej pokłosiem imprez literackich SJKL: Wielkiego Wierszowania AD2013 i Warsztatów pod Śnieżką 2013 w Karpaczu - luty, Książnica Karkonoska (Miasto Jelenia Góra, Stowarzyszenie „Jeleniogórski Klub Literacki”, Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej „Książnica Karkonoska”)VI Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazda na gwiazdkę” w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych z udziałem Moniki Kuszyńskiej; gość specjalny Michał Gasz, www.blizejgwiazd.org - grudzień (Fundacja Wspierania Młodych Artystów i Inicjatyw Kulturalnych „Blżej Gwiazd”, współorganizacja Zdrojowy Teatr Animacji, Mecenat Miasta Jelenia Góra); – IV Festyn Integracyjny „Walka z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym” w ramach projektu „Postaw na siebie”. W programie: występy artystyczne, wystawy prac plastycznych, gry i zabawy dla dzieci i dorosłych, konkurs z nagrodami, punkty informacyjno-konsultacyjne, pokaz udzielania pierwszej pomocy, catering, wiele innych atrakcji; rozstrzygnięcie XIV konkursu z cyklu „Cieplice - miasto moje i moich rodziców” - plastycznego i literackiego „Sławni Ciepliczanie” oraz plastycznego „Maja Włoszczowska i inni sławni Ciepliczanie” - czerwiec, Plac Piastowski (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Jelenia Góra); – happening „Aktywność osób niepełnosprawnych” siatkówka na siedząco, pokaz jazdy na wózku, koncerty w wykonaniu mieszkańców; bezpieczne wakacje: miasteczko ruchu drogowego, rozgrywki piłki nożnej, konkursy i zabawy dla dzieci - lipiec, Plac Ratuszowy (Miasto Jelenia Góra, Straż Miejska Jelenia Góra); – Samorządowcy vs niepełnosprawni, turniej w piłce siatkowej na siedząco o Puchar Prezydenta Miasta Jeleniej Góry - październik, ZST „Mechanik” (Miasto Jelenia Góra); – I ADAPTER Festiwal. Film bez Barrier; pokazy filmów z audiodeskrypcją i napisami dla niesłyszących: "Miś" i "Chrzest"; spotkanie dyskusyjne dla niewidomych i niesłyszących, dyskusja na temat filmów z gościem i niespodzianki; spotkanie tłumaczone na język migowy - październik, JCK (Fundacja KATARYNKA, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, współorganizacja Jeleniogórskie Centrum Kultury) – IV koncert charytatywny „Zaczarowane święta z Tauron Ekoenergia” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, z udziałem finalistów Festiwalu Zaczarowanej Piosenki im. Marka Grechuty Fundacji „Mimo wszystko” Anny Dymnej oraz dzieci z woj. dolnośląskiego, które wystąpią w duecie z gwiazdami: Michał Wiśniewski, Katarzyna Popowska, Anna Dąbrowska, Maciej Miecznikowski, Stanisław Karpiel-Bułecka z zespołem Future Folk; prowadzenie koncertu Krzysztof Ibis; warsztaty muzyczne prowadzi Anna Ozner - listopad, hala ul. Złotnicza 12 (sprzedaż cegiełek na potrzeby Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze) (Agencja Reklamy i Promocji „DAMI” Spółka z o. o. Jelenia Góra); – spektakl Z AUDIODESKRYPCJĄ dla dzieci „Królewski Wróbel” Izumi Yoshida, reżyseria Waldemar Wolański - listopad, Zdrojowy Teatr Animacji (Miasto Jelenia Góra, Zdrojowy Teatr Animacji); – VII Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazda na Gwiazdkę” z udziałem dzieci sprawnych i niepełnosprawnych; gwiazda wieczoru Maria Sadowska, prowadzący Grzegorz Stosz - grudzień, Filharmonia Dolnośląska (cegiełki na wyjazd integracyjny dzieci niepełnosprawnych w czasie ferii zimowych) (Fundacja Wspierania Młodych Artystów i Inicjatyw Kulturalnych „Blżej Gwiazd”, Mecenat Miasta Jelenia Góra); – spotkanie „Niepełnosprawni w sztuce teatralnej” pod patronatem Prezydenta Miasta Jeleniej Góry - grudzień, JCK (Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń” Jelenia Góra). 	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra

8.	<p>Termy udostępniają swoje obiekty dla osób z niepełnosprawnościami. Informują o szeregu ulg i zwolnień dla tej grupy mieszkańców.</p> <p>W obiekcie basenowym i spa osoby niepełnosprawne bez względu na wiek korzystają z biletów ulgowych „S”. Ponadto w przypadku osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym wstęp jednego opiekuna jest bezpłatny.</p>	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
INNE JEDNOSTKI		
1.	W Cieplickim Centrum Kultury prowadzone są zajęcia i warsztaty otwarte dla osób niepełnosprawnych, które mają na celu szeroko rozumiana integrację środowiska niepełnosprawnego z pełnosprawnym.	Przystań Twórcza - Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
2.	W naszej placówce ze względu, że budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych nie prowadzimy sensu stricto działań skierowanych do osób niepełnosprawnych. Aczkolwiek ściśle współpracujemy ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Jeleniej Górze poprzez uczestnictwo dzieci w imprezach organizowanych przez ODK np. „Jedzie pociąg z daleka czyli interdyscyplinarna podróż artystyczna”, „Festiwal Piosenki Dziecięcej”.	Osiedlowy Dom Kultury w Jeleniej Górze
3.	Placówka podejmuje szereg działań zmierzających do uświadomienia osobom niepełnosprawnym o ich prawach, możliwościach i obowiązkach poprzez kierowanie osób niepełnosprawnych i ich rodzin do odpowiednich służb i placówek w sytuacjach kryzysowych (Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poradnictwo specjalistyczne) oraz organizowanie przez Ośrodek pomocy opiekuna prawnego osób całkowicie i częściowo ubezwłasnowolnionych (osoby niepełnosprawne - zaburzone psychicznie). Ośrodek prowadzi grupę wsparcia „Razem” dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz stałą współpracę z „Muzycznym Radiem”. Ponadto prowadziliśmy kampanię społeczną „Noc profilaktyki” mającą na celu edukację społeczeństwa w zakresie pomocy osobom m. in. niepełnosprawnym w przeciwdziałaniu przemocy, oraz udział Ośrodka w międzynarodowej kampanii pt. „16 Dni Działań Przeciw Przemocy wobec Kobiet”.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
4.	Głównie zainteresowanie spektaklami z repertuaru dla dzieci zwłaszcza przy niepełnosprawności intelektualnej. Przy niepełnosprawności fizycznej cała oferta repertuarowa Teatru, natomiast przy niepełnosprawności fizycznej tj. osoby głuche – spektakle z tłumaczeniem na język migowy - współpraca z tłumaczami języka migowego oraz z Polskim Związkiem Głuchych w Jeleniej Górze. Współpraca ze Stowarzyszeniem Edukacyjnym Teatr na Progu. Ścisła współpraca z wieloma organizacjami działającymi na rzecz niepełnosprawnych (Dom Pomocy Społecznej w Szarocinie, Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG, Towarzystwo Walki z Kalectwem, PPP, NZOZ Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety w Miłkowie, KSON, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze, podopieczni MOPS-u, PZE,R i Inwalidów, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane).	Teatr im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze
5.	Każdy odwiedzający Muzeum jest traktowany na równi, a osoby które wymagają pomocy ze strony personelu naszej placówki taką pomoc otrzymują. Staramy się też przystosować obiekt, w miarę naszych możliwości, do potrzeb tych którzy mają problem ze standardowym ukształtowaniem przestrzeni ogólnodostępnych, ekspozycji stałych i dostępu do wszystkich pomieszczeń.	Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>W I semestrze roku szkolnego 2013/14 w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przeprowadzono 1368 badań diagnostycznych w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnoz psychologicznych – 1 108 - diagnoz pedagogicznych – 1 228 + 115 Badań Przesiewowych - diagnoz logopedycznych – 547 + 1347 Badań Przesiewowych - diagnoz lekarskich dla potrzeb Zespołu Orzekającego – 297. 	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
2.	Przedszkole opracowało Plany Współpracy Miejskiego Przedszkola nr 2 w Jeleniej Górze z Oddziałami Przedszkolnymi z Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze na rok szkolny 2013/2014 oraz 2014/2015 oraz prowadziliśmy szkolenia w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli nt. "Dziecko niepełnosprawne w przedszkolu" przez pracowników przedszkola.	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
3.	Udział osób niepełnosprawnych (rodzice, dziadkowie) w uroczystościach i imprezach organizowanych na terenie przedszkola (Dzień Matki, Dzień Babci, Jasełka, Pasowanie na przedszkolaka, Festyn rodzinny itp).	Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze
4.	W przedszkolu tworzone są bajki terapeutyczne (grupy dz. 5-6 letnich), prowadzone rozmowy z dziećmi i rodzicami, nauczycielami na temat akceptacji i wspierania osób niepełnosprawnych podczas konsultacji indywidualnych i spotkań grupowych. Dodatkowo realizowany jest program „Pierwszej pomocy” z zaakcentowaniem udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym. Organizacja Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka, w którym oprócz przedstawienia praw dziecka przeprowadzono pogadanki na temat tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych. Ponadto realizacja programu „Bezpieczne Przedszkole” i „Uczę się bezpiecznie żyć”- podczas których przeprowadzono zajęcia stosownie do wieku i konserwatorium na temat” Szanuj swoją koleżankę i swego kolegę. Szacunek i wzajemna życzliwość pozwalają żyć w grupie i społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem na zachowanie w stosunku do osób niepełnosprawnych. Realizacja programu „Zippięgo” w grupach dzieci 5-6 letnich – program mający na celu m.in. akceptację osób niepełnosprawnych.	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
5.	Realizacja programu „Zippięgo” w grupach dz. 5-6 letnich – program mający na celu min. akceptację osób niepełnosprawnych. Ponadto prowadzimy zajęcia z tworzenia bajek terapeutycznych (grupy dz. 5-6 letnich). Odbywają się oczywiście rozmowy z dziećmi i rodzicami oraz nauczycielami na temat akceptacji i wspierania osób niepełnosprawnych. Realizacja programu „Pierwszej pomocy” z zaakcentowaniem udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym.	Miejskie Przedszkole Nr 11 w Jeleniej Górze

6.	W ramach codziennych zajęć zorganizowanych nauczyciele starali się wykształcić wśród dzieci: - właściwy stosunek do osób niepełnosprawnych, życzliwe i taktowne zachowanie się wobec odmienności innych, właściwe odnoszenie się do osób niepełnosprawnych, rozumienie, że mają takie same potrzeby jak inni, delikatne i taktowne zachowanie się wobec osób niepełnosprawnych; - tolerancje na odmienność w wyglądzie i zachowaniu innych, dostrzegania pozytywnych cech i zachowań wśród osób niepełnosprawnych – serdeczny stosunek do innych, zadowolenie ze wspólnej zabawy i okazywania radości ze wspólnej pracy, jak również rozumienie przyczyn i akceptowanie odmienności innych ludzi, poszanowanie cudzej godności i zwracania uwagi na problemy innych i udzielanie pomocy tym, którzy tego potrzebują. Powyższe cele realizowane były poprzez różnorodne metody i formy: pogawędki, historyjki obrazkowe, czytanie literatury i scenki sytuacyjne, dramy, inscenizacje.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
7.	Rozmowa i konsultacje z rodzicami jako osobami niepełnosprawnymi o ich prawach i obowiązkach wobec dziecka jak i o problemach wychowawczo - opiekuńczych rodzin. Rozmowa z rodzicami i pracownikami na temat niepełnosprawności dzieci jak i ich możliwości funkcjonowania w grupach integracyjnych. Kadra pedagogiczna uczestniczyła w 6 edycji programu "Integracja od Przedszkola" Zaangażowanie pracowników jak i rodziców we wspólne decydowanie i działanie na rzecz przedszkola jako placówkę integrującą różne środowiska społeczne.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
8.	Na terenie przedszkola odbyło się spotkanie oraz wspólne zabawy z osobą niepełnosprawną poruszającą się na wózku. Zabawy z osobami starszymi z okazji Dnia Babci i Dziadka.	Miejskie Przedszkole nr 19 w Jeleniej Górze
9.	Szkoła realizowała program poprzez prowadzenie zajęć tematycznych w czasie godzin wychowawczych, pogadanek, przydzielenie zadań, ról na miarę możliwości dzieci, w których osiągną sukces, nagradzanie i wyróżnianie podczas apeli szkolnych, jak również objęcie dodatkową szczególną opieką przez wychowawców, pedagoga szkolnego.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
10.	Najważniejszym aspektem prowadzonych zajęć i działań w naszej szkole było uwrażliwienie na drugiego człowieka i to nie tylko niepełnosprawnego. Zauważenie, że nie jesteśmy sami dla siebie, ale możemy dużo dawać i pomagać innym. Szkoła nadal uczestniczy w projekcie „Razem w pełni sprawni” realizowanego przez Fundację „Promyk Słońca” w ramach cyklu szkoleń przy współudziale środków Unii Europejskiej oraz Urzędu Marszałkowskiego. Przeprowadzono cykl pogadanek, projekcji filmowych, zajęć plastycznych. Nasze dzieci nie unikają kontaktu z niepełnosprawnymi, wiedzą jak reagować, jak zachowywać się, a także jak pomagać w różnych sytuacjach. W jednej z klas grupka wolontariuszy nadal prężnie działa na rzecz osób niepełnosprawnych. Ponadto przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną „Jelenia Góra bez barier”, popularyzowanie osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia (np.: paraolimpiada), prezentacja programów edukacyjnych o tematyce niepełnosprawności, projekcja filmów z udziałem artystów, sportowców niepełnosprawnych, spotkania w szkole z osobami niepełnosprawnymi z najbliższego otoczenia.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
11.	W szkole odbywają się zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy). Prowadzone są rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób oraz podejmowana jest współpraca z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Udzielane są porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców i uczniów naszej szkoły, wszelkiego rodzaju pomoc koleżeńska dzieciom niepełnosprawnym oraz wyrównywania szans edukacyjnych poprzez integrację osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi i aspekty prawne dotyczące funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych w szkole oraz godne ich traktowanie.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
12.	W szkole odbywają się zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy), wszelkiego rodzaju rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych. Podjęcie współpracy z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych bardzo dobra współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym i Polskim Związkiem Niewidomych. Udzielana jest pomoc w postaci porad i konsultacji specjalistycznych dla rodziców. Młodzież informowana jest o pomocy koleżeńskiej dzieciom niepełnosprawnym, jak również prowadzona jest integracja osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, aspekty prawne dotyczące funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych w szkole oraz godne ich traktowanie.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
13.	W szkole organizowane są oddziały integracyjne umożliwiające uczniom niepełnosprawnym naukę wspólnie z uczniami pełnosprawnymi poprzez stwarzanie możliwości wspólnego funkcjonowania i kształtowania przestrzeni wokół. Prowadzone są zajęcia edukacyjne promujące ideę integracji, uczące empatii i tolerancji w stosunku do osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć socjoterapii. Ponadto co roku organizujemy Konferencję Integracyjną umożliwiającą autoprezentację uczniów niepełnosprawnych, przybliżenie codziennych problemów rodziców naszych uczniów oraz podniesienie świadomości środowiska lokalnego. Współpracujemy również z instytucjami wspierającymi rozwój osób niepełnosprawnych. Organizujemy Paraolimpiady Sportowe umożliwiające odnoszenie sukcesów uczniom z dysfunkcjami, jak również prowadzimy rozmowy indywidualne z uczniami w celu rozwoju empatii względem osób niepełnosprawnych w środowisku szkolnym i poza nim oraz celem zwiększenia bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych poprzez ustalenie dyżurów nauczycieli w czasie przerwy.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze

14.	<p>Do Szkoły Podstawowej nr 10 w Jeleniej Górze w roku szkolnym 2014/ 2015 uczęszcza 7 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wydanymi przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz 4 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności wydanymi przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Są to uczniowie z niepełnosprawnością ruchową, z chorobą układu oddechowego, z niedowidzeniem obuocznym i z chorobami neurologicznymi. Widząc problem osób niepełnosprawnych, nie tylko w najbliższym środowisku, ich trudności, częsty brak akceptacji i tolerancji, staramy się uwrażliwić uczniów naszej szkoły na różne problemy związane z niepełnosprawnością.</p> <p>W ramach programów profilaktyczno-wychowawczych „Wesoła Szkoła” w klasach 1-3 oraz „Higiena-Zdrowie-Tolerancja” w klasach 4-6 realizowane są tematy dotyczące osób niepełnosprawnych, uczące wrażliwości i tolerancji. Uczniowie nie unikają kontaktu z niepełnosprawnymi, wiedzą, jak reagować i jak pomóc w różnych sytuacjach.</p> <p>Ponadto uczniowie słabo słyszący i niedowidzący mają zapewnione miejsca w pierwszych ławkach i jak najbliżej źródła światła, uczestniczą w różnego rodzaju konkursach przedmiotowych, plastycznych, muzycznych organizowanych w szkole. Eliminowane są wszelkie przejawy nietolerancji, braku taktu i kultury osobistej w odniesieniu do koleżanek i kolegów niepełnosprawnych, dla wszystkich uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności stworzono Indywidualne Programy Edukacyjno – Terapeutyczne. Zaproszono dzieci z przedszkola i szkoły podstawowej Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych na przedstawienie przygotowane przez naszych uczniów oraz uczniowie z niepełnosprawnością mogą spędzać przerwy w gabinecie pedagoga – w ramach tzw. przyjaznych i bezpiecznych przerw (rozmowy, gry edukacyjne i planszowe).</p> <p>Szkoła przygotowana jest do udzielania wszelkiego rodzaju informacji na temat instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych; część z nich uwidoczniła jest na tablicy informacyjnej obok gabinetu pedagoga oraz w pokoju nauczycielskim, w ogólnodostępnym wykazie adresów i telefonów i na bieżąco współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,</p>	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
15.	<p>W szkole odbywają się zajęcia edukacyjne - realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy) - spotkanie z P. Lucyną Kornobys (odbyło się 9 kwietnia i objęło około 234 uczniów klas III i wybranych klas II, V i VI). Prowadzone są rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych w ramach działalności świetlicy terapeutycznej "Przystanek GRAJDOL" (objęło 12 uczniów z rodzin z problemami). Podjęto współpracę z placówkami kształcącymi dzieci niepełnosprawne, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych (współpraca z SP 8 w ramach wspólnego projektu z FIO, udział w X Konferencji Integracyjnej „Zawsze jesteśmy razem” zorganizowanej przez Szkołę Podstawowa Nr 8). Prowadzone są porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców - cykliczne spotkania z pedagogiem z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze oraz pomoc koleżeńska dzieciom niepełnosprawnym – wolontariat - samorządność uczniowska (zbieranie nakretek dla dziewczynki z niedowidzeniem).</p> <p>Ponadto odbywają się spotkania w ramach działalności Otwartej Pracowni Edukacyjnej Pedagogów Szkolnych, udział w spotkaniu pedagogów szkolnych w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych - warsztaty „Dogoterapia w pracy z dzieckiem”.</p>	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze
16.	<p>Kształtowano właściwe postawy wobec osób niepełnosprawnych. Wydano opiekunom osób niepełnosprawnych zaświadczenia uprawniające do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne. Objęto pomocą psychologiczno-pedagogiczną osoby niepełnosprawne.</p>	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
17.	<p>Rozmowy z rodzicami uczniów niepełnosprawnych – objęcie uczniów i rodziców wsparciem. Udostępnianie wykazu instytucji, gdzie można uzyskać pomoc, Pogadanki w zakresie przyczyn powstawania niepełnosprawności (skoki do wody, zabawy petardami, niewybuchami, niewypałami, wypadki komunikacyjne), Edukacja dzieci na lekcjach wychowawczych n/t przyczyn niepełnosprawności. Ponadto prowadzone są zajęcia warsztatowe w klasach, w których występuje problem niepełnosprawności, uwrażliwienie uczniów na ten problem, przekazanie im potrzebnej wiedzy w tym zakresie oraz możliwości pomocy niepełnosprawnym rówieśnikom.</p>	Zespół Szkoły Podstawowej nr 7 w Jeleniej Górze
18.	<p>Szkoła prowadzi zajęcia edukacyjne – realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach godzin wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój tolerancji, empatii), rozmowy indywidualne z uczniami, mające na celu rozwój empatii i tolerancji w stosunku do osób niepełnosprawnych. Ponadto prowadzone są wszelkiego rodzaju porady i konsultacje dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, pomoc koleżeńska uczniom niepełnosprawnym oraz wyrównywanie szans edukacyjnych oraz integracja osób pełnosprawnych z niepełnosprawnymi -aspekty prawne dotyczące funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych w szkole i godnego ich traktowania.</p>	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
19.	<p>Zajęcia edukacyjne z uczniami klas I-III gimnazjum. Realizacja zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych w ramach lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych (rozwój empatii, tolerancji, poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w szkole, mieście, pracy). Zajęcia psychoedukacyjne z okazji „Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych” z uczniami klas I-III gimnazjum.</p> <p>W placówce prowadzono rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych oraz rozmowy indywidualne z uczniami niepełnosprawnymi w celu wzmocnienia ich samooceny i wiary we własne możliwości.</p> <p>Opracowanie gazetki szkolnej na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi- „Praktyczny poradnik savoir – vivre wobec osób niepełnosprawnych”. Udział w konferencji pt. „Edukacja włączająca”- na temat edukacji i opieki nad uczniami niepełnosprawnymi w szkole.</p>	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
20.	<p>Na terenie placówki działa całorocznie Zespół ds. Integracji. Szkoła stara się zapewnić poczucie uznania uczniom niepełnosprawnym poprzez uczestnictwo w różnych konkursach plastycznych, sportowych oraz organizację „Dnia Integracji”.</p>	Gimnazjum nr 3 przy Zespole Szkół Elektronicznych w Jeleniej Górze

21.	<p>W naszej szkole od lat uczą się obok uczniów pełnosprawnych, uczniowie niepełnosprawni. W szczególności pracujemy z uczniami niesłyszącymi lub słabosłyszącymi, niedowidzącymi, niepełnosprawnymi ruchowo, upośledzonymi umysłowo w stopniu lekkim, przewlekle chorymi (uczeń z mózgowym porażeniem dziecięcym, uczniowie ze schorzeniami onkologicznymi, neurologicznymi i schorzeniami o podłożu psychicznym). Zawsze podopieczni Gimnazjum Nr 4 uczeni są: podczas godzin do dyspozycji wychowawcy klasy, spotkań z pedagogiem szkolnym, a ostatnio także podczas zajęć warsztatowych pt. „Niepełnosprawni-Pełnosprawni to MY” prowadzonymi z Panią Lucyną Kornobys, pozytywnych postaw wobec szeroko pojętej „inności”. Uczymy dokonywania obiektywnej i realnej oceny wpływu bycia „innym” na psychikę i funkcjonowanie człowieka, ograniczeń i możliwości osoby niepełnosprawnej. Pozytywnego nastawienia poznawczego uczniów zdrowych (przedmiotem zainteresowania jest człowiek, a nie tylko jego inwalidztwo): zaznajamiamy uczniów z potrzebami uczniów niepełnosprawnych i poziomem ich zaspokojenia, obiektywnym dostrzeganiem ich zalet, możliwości oraz osiągnięć. Wpajamy też pozytywne zachowania społeczne: społeczną akceptację i szacunek dla osób niepełnosprawnych, przeciwdziałamy izolacji, wdramy uczniów do naturalnego i życzliwego kontaktu z kolegami/koleżankami niepełnosprawnymi i integrujemy osoby niepełnosprawne. Nauczyciele i uczniowie naszej szkoły mają świadomość, że szacunek i akceptacja wyrażane przez otoczenie społeczne oraz wynikające z nich poczucie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych i poczucie własnej wartości, samoakceptacja i pogoda ducha wyzwalają subiektywne poczucie dodatniej jakości życia pomimo niepełnosprawności, rozwijają mechanizmy radzenia sobie ze stresem i kryzysem oraz pobudzają mechanizmy kompensacyjne, pozwalające na przezwyciężanie własnych ograniczeń. Staramy się, aby poprzez pozytywne kształtowanie wizerunku osób niepełnosprawnych, nasi uczniowie byli wrażliwi i otwarci na osoby niepełnosprawne. Żeby zawsze byli gotowi nieść im pomoc i traktowali ich z należyтым szacunkiem.</p>	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
22.	<p>Program profilaktyczny: „Tworzymy Społeczeństwo Otwarte Dla Każdego” – prelekcje i zajęcia warsztatowe propagujące ideę tworzenia społeczeństwa otwartego dla wszystkich. W ramach akcji edukacyjnej „Niepełnosprawni – Pełnosprawni” corocznie organizowane są przez uczniów gimnazjum i liceum w ZSO Nr 1 „Bale integracyjne” dla dzieci ze Szkoły Specjalnej.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
23.	<p>W szkole prowadzone są lekcje wychowawcze uwrażliwiające na potrzeby osób niepełnosprawnych poprzez wszelkiego rodzaju integrację. Prowadzimy również edukację rodziców uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego nt. możliwości uzyskania stypendium szkolnego i potrzeb takiego ucznia w szkole. Uczestnictwo pedagoga szkolnego w konferencji – Projekt „Domino III” 2014r..</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
24.	<p>W szkole i Bursie Szkolnej prowadzono zajęcia edukacyjne w zakresie zagadnień niepełnosprawności w ramach lekcji wychowawczych (tematy: rozwój empatii, tolerancji), rozmowy indywidualne z uczniami mające na celu rozwój empatii i tolerancji względem osób niepełnosprawnych oraz opracowano gazetki szkolne na temat sposobów pomocy i integracji z osobami niepełnosprawnymi. Ponadto podjęto współpracę z jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych (głównie MOPS), prowadzono porady i konsultacje specjalistyczne dla rodziców – pedagog, konsultant z ramienia poradni psychologiczno-pedagogicznej, pielęgniarka. Wzmacniano i ukierunkowywano pomoc koleżeńską dzieciom niepełnosprawnym, podejmowano działania mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, integrację osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, wyposażenie w wiedzę dot. aspektów prawnych dotyczących funkcjonowania uczniów niepełnosprawnych w szkole oraz dbano o godne traktowanie uczniów niepełnosprawnych i rozmowy kierowane podczas bilansów wykonywanych przez pielęgniarkę szkolną.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo – Usługowych i Bursy Szkolnej nr 4 w Jeleniej Górze
25.	<p>Realizacja celów zawartych w programie „NiepełnoSPRAWNY-PełnoPRAWNY” - Tworzymy społeczeństwo otwarte dla każdego” ujętych w Szkolnym Programie Wychowawczym i Profilaktycznym. Zajęcia edukacyjne uświadamiające czym jest niepełnosprawność, informujące o prawach osób niepełnosprawnych, uczące empatii i savoir-vivru wobec osób niepełnosprawnych. Rozmowy indywidualne z uczniami niepełnosprawnymi w naszej szkole w celu uświadomienia przysługujących im praw.</p>	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
26.	<p>Zajęcia prowadzone w szkole dot. tematyki tolerancji, empatii i pomocy realizowana na lekcjach wychowawczych zgodna z programem wychowawczym szkoły. Uczniowie otrzymywali wsparcie w zakresie nauki, odbywała się integracja osób niepełnosprawnych poprzez ich udział w imprezach szkolnych, wolontariacie oraz prowadzone były rozmowy indywidualne dot. aspektów prawnych uczniów niepełnosprawnych.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
27.	<p>Udział pedagogów w konferencji pn.: "Program DOMINO III" - Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Jeleniej Górze.</p>	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
28.	<p>Zajęcia edukacyjne – realizacja zadań z Programu Wychowawczego Szkoły i Programu Profilaktyki Szkoły w zakresie zagadnień dotyczących osób niepełnosprawnych realizowane w ramach lekcji wychowawczych (empatia, tolerancja itd.). Rozmowy indywidualne z uczniami na temat tolerancji względem osób niepełnosprawnych oraz kontynuacja współpracy z placówką kształcąca dzieci niepełnosprawne – realizacja Programu „Niepełnosprawni są wśród nas”.</p>	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
29.	<p>Młodzież bierze udział w szkolnym wolontariacie, zbiorce zabawek i surowców wtórnych na potrzeby dzieci niepełnosprawnych i chorych. Prowadzone są rozmowy z uczniami na temat funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w szkole prowadzone przez pielęgniarkę. Szkoła prowadziła zajęcia warsztatowe w ramach lekcji wychowawczych przez pedagoga szkolnego na następujące tematy „Akceptacja siebie jako osoby niepełnosprawnej – cele życiowe a wartości”, „Obraz własnego ja”, „Pozytywne cechy osobowości”. Szczególną uwagę poświęcono na uświadomienie młodzieży kwestii niepełnosprawności oraz przeprowadzenie przez pielęgniarkę szkolną zajęć na temat chorych na astmę oraz chorych na epilepsję. Dodatkowo odbyły się szkolenia młodzieży z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, uwrażliwienie na problem epilepsji, prowadzenie lekcji wychowawczych na temat niepełnosprawności fizycznej i psychicznej, na temat praw człowieka i praw dziecka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na osoby niepełnosprawne oraz udział młodzieży szkolnej w wolontariacie, zbiórka zabawek i surowców wtórnych na potrzeby dzieci niepełnosprawnych i chorych.</p>	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze

30.	<p>Promowanie i propagowanie imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczą osoby niepełnosprawne: udział w programie GESZKO „Gesunde Schule und Qualifizierung” - Zdrowa szkoła i kształcenie" to trans graniczny wspólny projekt , Szkoły Wyższej Hochschule Zittau/Görlitz reprezentowanej przez Instytut TRAWOS (tzw. partner wiodący projektu), Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze, Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu w Lipsku. Celem w/w projektu było Utworzenie długotrwałej ponadgranicznej sieci zarządzania regionalnego połączonej ze stworzeniem możliwości kształcenia dla młodzieży z trudnościami w nauce lub zaniedbanej społecznie z pogranicza polsko-niemieckiego; II Turniej siatkówki na siedząco o puchar Prezydenta Miasta „samorządowcy kontra niepełnosprawni oraz Siatkówka na siedząco - turniej piłki siatkowej dla szkół masowych.</p> <p>Udział naszych uczniów w zawodach regionalnych, ogólnopolskich, za granicą organizowanych przez Olimpiady Specjalne. Udział w konkursach, pokazach i przeglądach artystycznych, itp. organizowanych na terenie powiatu jeleniogórskiego dla uczniów z upośledzeniem intelektualnym: Wyjazd do Wojcieszowa na finał konkursu pod hasłem „ Boże Narodzenie moje wymarzone święta”, „Kartka świąteczna”, Udział w Regionalnym Konkursie Recytatorskim w Zgorzelsku, Konkurs plastyczny pt. „Ptaszki, ptaki, ptaszyska”. Organizacja: Miejski Dom Kultury Muflon w Jeleniej Górze, XXV Wojewódzki Konkurs Recytatorski Placówek Specjalnych w Zamku Książ pt. „Z duchem czasu”. Współpraca ze szkołami masowymi i udział w organizowanych przez nich imprezach dla naszych uczniów: „Pełnosprawni i niepełnosprawni razem” cotygodniowe wizyty uczniów szkoły podstawowej nr 6, Plener plastyczny – zajęcia integracyjne w Liceum Plastycznym w Jeleniej Górze.</p> <p>Jednym z głównych celów było promowanie działań instytucji, firm i osób, które w istotny sposób wpływają na poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście (PEFRON, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, TPD, itp.), udzielanie wsparcia, porad i pomocy rodzicom dzieci niepełnosprawnych, którzy sami również bardzo często są osobami niepełnosprawnymi przez pracowników naszej szkoły oraz rozmowy z rodzicami i prawnymi opiekunami, którym ciężko oswoić się z informacją, że ich dziecko jest niesprawne intelektualnie.</p>	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
31.	<p>Działania Programu Wychowawczego (przydział zadań ukierunkowanych na rozwój zainteresowań i umiejętności – 9 osób). Ponadto placówka prowadziła działania poprzez zapoznanie ze Statutem, udział we współtworzeniu, realizowaniu nowego Regulaminu Bursy oraz przydziału miejsca w pokojach ogólnodostępnych, integracja w grupie rówieśniczej, dostosowywanie indywidualnej diety żywieniowej, organizacja pomocy w nauce, przypomnienie o pobieraniu leków.</p>	Bursa Szkolna nr 1 w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	<p>Rotary International w tym roku obchodzi 110 rocznicę powstania. Nasz klub działa niezbyt długo bo dopiero 18 rok. Celem działalności klubów Rotary jest wspieranie i umacnianie ideału służby, jako podstawy godnych i wartościowych przedsięwzięć, a w szczególności wspieranie i umacnianie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwoju bezpośrednich kontaktów międzyludzkich jako możliwości niesienia pomocy; - wysokich standardów etycznych działalności zawodowej i w ramach zawodów; - uznania wszelkiej pracy użytecznej oraz nobilitowania zawodu wykonywanego przez każdego Rotarianina – jako możliwości służenia społeczeństwu; - stosowania ideału służby przez każdego Rotarianina w życiu osobistym, zawodowym i społecznym; - propagowanie zrozumienia międzynarodowego, dobrej woli i pokoju poprzez światową wspólnotę osób o różnych zawodach, połączonych ideałem służb. <p>Kluby Rotary działają na rzecz społeczności lokalnej, w której funkcjonują. Na naszym terenie działają trzy kluby: RC Karpacz Karkonosze, RC Jelenia Góra Cieplice i nasz RC Jelenia Góra. Nasz Klub na miarę swoich możliwości i wiedzy niósł pomoc materialną głównie dzieciom w Jeleniej Górze i regionie.</p>	Rotary Club Jelenia Góra
2.	<p>W listopadzie wydany został 12 stronicowy kalendarz ścienny na rok 2015, zawierający podstawowe informacje o organizacji i jej działaniach na rzecz osób z Zespołem Downa, ilustrowany zdjęciami podopiecznych oraz przedsięwzięć Jeleniogórskiego Stowarzyszenia. Zadanie zostało dofinansowane przez Miasta Jelenia Góra.</p> <p>Natomiast na przestrzeni całego roku przedstawiciele Stowarzyszenia informują lokalne media o problematyce związanej z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych intelektualnie w społeczeństwie oraz przełamując stereotypy funkcjonujące w świadomości na temat wizerunku tych osób.</p>	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa w Jeleniej Górze
3.	<p>Nasza działalność ma na celu wspomaganie kobiet na pierwszym etapie zdrowienia poprzez psychoterapię, fizjoterapię i fachową informację itp. Następnie rozszerza się o doradztwo i pomoc w powrocie do normalnego życia i tak w 2014 roku: w każdy czwartek organizowano spotkania, podczas których omawiane były bieżące sprawy Klubu oraz prowadzone zajęcia z arteterapii, muzykoterapii.</p>	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
4.	<p>W roku 2014 Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze kontynuując siedmioletnią tradycję tym razem wspólnie z partnerami – organizacje pozarządowe z Cieszyna i Gorzowa Wielkopolskiego - wydał 8 numerów Biuletynu Integracyjnego "Niepełnosprawni TU i TERAZ" w nakładzie 7000 egzemplarzy każdy, w formacie A4, o objętości stron 28 na papierze kredowym (razem 56 000 egzemplarzy). Wszystkie numery Biuletynu są również dostępne na stronie internetowej www.kson.pl. Sejmik. Środki zaplanowane do wydatkowania w 2014 roku wyniosły: 268 476,00 PLN (z czego 1450,00 PLN stanowił finansowy wkład własny i na 16 800,00 PLN wyceniona została praca wolontariuszy). Przy obsłudze gazety pracowało 10 wolontariuszy i 20 osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (głównie autorzy tekstów).</p> <p>Biuletyn dystrybuowany był za pośrednictwem kościołów i parafii, ośrodków zdrowia, szpitali, aptek, sklepów wielkopowierzchniowych, urzędów miast i gmin oraz organizacji pozarządowych.</p> <p>Adresatami Biuletynu były w szczególności osoby niepełnosprawne, ich rodziny, opiekunowie, przyjaciele. Dodatkowo, celem dotarcia do czytelników spoza wskazanych obszarów, wydawany był e-Biuletyn. E-biuletyn poruszał te problemy, które z uwagi na objętość biuletynu, nie mogły być tam zamieszczone. Wpływał na integrację społeczną poprzez przedstawienie rzeczywistego wizerunku osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem następujących działów tematycznych: wydarzenia, porady medyczne i nowinki medyczne, prezentacja dokonań organizacji działających na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem województwa: dolnośląskiego, śląskiego i lubuskiego, z redakcyjnej poczty (listy od czytelników) oraz turystyka, sport, kultura, szkolnictwo, zatrudnienie.</p>	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze

	<p>Dnia 4 grudnia 2014 r. zorganizowano IV Karkonoską Biesiadę Integracyjną pn. „Spotkajmy się mimo wszystko” połączoną z obchodami Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych i Dnia Wolontariusza. W biesiadzie wzięło udział 53 osoby niepełnosprawne, ich opiekunowie i wolontariusze oraz zaproszeni goście – razem 88 osób, a wśród nich m. in. Przewodniczący Rady Miejskiej Leszek Wrotniewski oraz 8 radnych Rady Miejskiej Jeleniej Góry, przedstawiciele służby zdrowia, przedsiębiorcy. Koszt realizacji tego przedsięwzięcia wyniósł 5 300,00 PLN (wartość dofinansowania 3 100,00 PLN – PFRON – Miasto Jelenia Góra, udział własny KSON 2 200,00 PLN). W roku 2014 już po raz szósty KSON przeprowadził kampanię informacyjno-edukacyjną (skierowaną w szczególności do mieszkańców Jeleniej Góry) na rzecz kształtowania prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej. Cel ten został osiągnięty poprzez realizację i emisję audycji pn. „Karkonoska Telewizja Integracyjna: przez media do integracji”, która to audycja stanowiła swoistą platformę łączącą świat osób pełno- i niepełnosprawnych, a przez to wpłynęła na poprawę integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Wartość zrealizowanego projektu dofinansowanego ze środków Miasta Jelenia Góra to 11 590,00 PLN (1 200,00 PLN wkład własny finansowy, a na 1 190,00 PLN wyceniono pracę wolontariuszy). Na prośbę odbiorców z własnych środków Sejmik sfinansował trzecią edycję, która wyemitowana została w grudniu 2014 r. Niezmiennie od 5 lat w zasadzie wszystkie organizacje członkowskie KSON biorą udział w akcji edukacyjnej w szkołach przybliżającej problemy empatii, integracji i wolontariatu uczniom szkół ziemi jeleniogórskiej. W roku 2014 odbyliśmy 3 spotkania w formie warsztatów na terenie gimnazjum powiatu jeleniogórskiego. W spotkaniach wzięło udział ponad 200 uczniów i 15 niepełnosprawnych prelegentów. W grudniu 2014 roku Sejmik po raz czternasty zorganizował „Integracyjne Spotkanie Oplatkowe”. Projekt został dofinansowany ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra w kwocie 600,00 PLN, a 400,00 PLN wyniósł wkład finansowy KSON (łącznie 1000,00 PLN). W spotkaniu wzięło udział ok. 50 osób współpracujących z Sejmikiem oraz działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, którzy mieli okazję złożyć sobie życzenia i podzielić się opłatkiem.</p>	
	<p>W ramach działalności punktu informacji dla osób niepełnosprawnych (prowadzonego przez KSON tradycyjnie od 13 lat) w 2014 roku po raz kolejny przeprowadzono projekt pn. „Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych”. Łączna kwota projektu to 1 207 915,12 PLN, z czego 1 138 965,08 PLN to kwota dofinansowania ze środków PFRON; 2 038,04 PLN to wkład własny finansowy KSON; a 66 912,00 PLN to kwota na jaką wyceniona została praca wolontariuszy. Do najczęściej poruszanych problemów należały: sprawy dotyczące niespektowania przepisów obejmujących szczególne uprawnienia z tytułu posiadania statusu osoby niepełnosprawnej, sprawy mieszkaniowe, problemy dotyczące miejsc pracy i przypadki nieprzestrzegania prawa pracy przez pracodawców oraz sprawy związane z dofinansowaniem do różnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także porady o charakterze pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych. Ogólna liczba porad udzielonych w ramach projektu to 33 301. W regionie jeleniogórskim z usług MCIWON skorzystało 3477 osób.</p>	
5.	<p>Głównym zadaniem statutowym PKPS jest objęcie opieką ludzi starszych, chorych, nieporadnych życiowo, niepełnosprawnych - usługi opiekuńcze. W 2014 roku zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 30 959 godzin usług opiekuńczych zwykłych na kwotę 331 261,30 zł. - 1 686 godzin specjalistycznych na kwotę 24 447,00zł. <p>Ogólna wartość zadania 355 708,30 sfinansowana w całości ze środków Miasta.</p>	<p>Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Jeleniej Górze</p>
6.	<p>Zorganizowano spotkanie poetycko-muzyczne i wystawę artystyczną promującą twórczą aktywność osób niepełnosprawnych- realizacja zadania publicznego z zakresu kultury. Celem programu było promowanie właściwego wizerunku osoby niepełnosprawnej intelektualnie poprzez skierowanie uwagi na jej zdolności i osiągnięcia. Udział niepełnosprawnych osób z innych organizacji, pozwolił także na lepszą integrację tego środowiska.</p>	<p>Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze</p>
7.	<p>Prezentacja dorobku osób niepełnosprawnych podczas imprez okazjonalnych, ukazujących potencjał i możliwości osób niepełnosprawnych uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej przy współudziale TWK. Organizowanie imprez integracyjnych mających na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym i rekreacji oraz zmniejszanie zjawiska izolacji i wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych Ponadto prowadzono szkolenia w Warsztacie Terapii Zajęciowej poszerzenie wiedzy społeczności lokalnej na temat instytucji, placówek i organizacji społecznych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych oraz akceptacji społecznej dla funkcjonowania tych placówek.</p>	<p>Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze</p>
8.	<p>Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów zrzesza osoby różnej kondycji. Przygotowując zadania do realizacji ma na uwadze osoby nie tylko starsze, ale i niepełnosprawne. Celem jest integracja grup społecznych jak również wypracowanie tolerancji wobec osób funkcjonujących inaczej. W związku z powyższym organizowane są turnusy rehabilitacyjne, które cieszą się ogromnym powodzeniem. Jednym z atutów jest zorganizowany transport w obie strony. W 2014r. takich turnusów zostało zorganizowanych 5 (226 osób) w tym do Truskawca (Ukraina), z którego skorzystało 31 osób. Środki własne.</p>	<p>Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze,</p>
9.	<p>Związek zorganizował, jak co roku Międzynarodowy Dzień Głuchego 2014 – dofinansowanie z PCPR 1800,- wkład własny 1200. Poza dofinansowanymi imprezami nasi podopieczni uczestniczyli w następujących spotkaniach i imprezach: spotkania oplatkowe organizowane przez Duszpasterstwo Niepełnosprawnych i inne organizacje pozarządowe, Caritas Diecezji Legnickiej- XV Pielgrzymka Osób Niepełnosprawnych i Przyjaciół do Krzeszowa, Polski Związek Niewidomych – „Dzień Białej Laski”, Spotkania edukacyjne pod hasłem „NiepełnoSPRAWNY – PełnoPRAWNY. Tworzymy społeczeństwo otwarte dla każdego” – między innymi „Tajniki renty dożywczej i hipoteki odwróconej”. Spotkania – Akademia Zdrowia, Szumy uszne. Pudełko życia, II Jeleniogórskie Dni Sprawiedliwego Handlu Projekt „Wykluczeni z kultury 2014” – Centrum Kultury Wrocław – Zachód.</p>	<p>Polski Związek Głuchych Koło w Jeleniej Górze</p>

10.	<p>Głównym celem Polskiego Związku Niewidomych jest obalanie stereotypów dotyczących osób niewidomych i słabowidzących. W związku z tym Zarząd Koła w Jeleniej Górze zorganizował następujące imprezy: Dzień Dziecka - zabawę integracyjną podopiecznych dzieci Koła z uczniami ze Szkoły Podstawowej Nr 6. - dofinansowanie ze środków PFRON, Mikołaj - zabawę integracyjną podopiecznych dzieci wspólnie z dziećmi pracowników Szkoły Rzemiosł Artystycznych przy koordynacji nauczycieli i uczniów tej szkoły.</p> <p>Obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Białej Laski - święto osób niewidomych i słabowidzących, na które zaproszone zostały władze samorządowe i administracyjne miasta, sponsorzy, organizacje pozarządowe oraz lokalne media. Cel - zainteresowanie problematyką i osiągnięciami osób z dysfunkcją narządu wzroku. Impreza dofinansowana ze środków PFRON. Ponadto braliśmy udział w Dniu Seniora - impreza rehabilitacyjno - integracyjna osób po 75 roku życia. Projekt "Pozytywne emocje wizerunkiem niewidomego" (dofinansowanie z Urzędu Miasta Jelenia Góra) oraz Projekt "Aktywny niewidomy Senior" (dofinansowanie z Urzędu Miasta Jelenia Góra). Członkowie Koła uczestniczyli w Okręgowej Białej Lasce organizowanej przez PZN Okręg Dolnośląski we Wrocławiu.</p>	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
11.	<p>Kontaktujemy się telefonicznie, mailowo, udzielamy odpowiedzi ustnych osobom niepełnosprawnym, spotykamy się z nimi, odwiedzamy w domu naszych członków stowarzyszenia, wcześniej dzwoniemy, umawiamy się mówimy o ich prawach, gdzie mogą szukać pomocy np. jak dostać dofinansowanie do zakupu aparatu słuchowego. Członkiem naszego stowarzyszenia jest Pan Grzegorz, który zajmuje się badaniem słuchu, kierujemy do niego osoby wymagające zaopatrzenia w aparaty. Przekazujemy uzyskane informacje o zdobyczach techniki w dziedzinie oprotezowania słuchu. Udzielamy odpowiedzi nie tylko członkom stowarzyszenia, ale wszystkim, którzy się z nami kontaktują.</p>	Stowarzyszenie Niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze
12.	<p>Zorganizowano spotkanie „Niepełnosprawni w sztuce teatralnej – w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia osób Niepełnosprawnych” w dniu 07.12.2014r dla ponad 100 osób niepełnosprawnych i zaproszonych gości. Źródłem dofinansowania były środki z Urzędu Miasta i środki własne.</p> <p>Udział w I Jeleniogórskich Targach Organizacji Pozarządowych, zorganizowanej przez Fundację Jagniątek na Placu Ratuszowym w dniu 6 czerwca 2014 r.</p> <p>Udział w licznych w spotkaniach organizowane przez Urząd Miasta i organizacje pozarządowe w Książnicy Karkonoskiej z przedstawicielami instytucji, urzędów i służbami porządkowymi. (ZUS, Urzędu Skarbowego, MZK, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, NFZ, Policji, Notariuszem itp.).</p>	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
13.	<p>Towarzystwo wspierało członków stowarzyszenia oraz zgłaszających się niezrzeszonych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w możliwości pozyskiwania środków z MOPS/PFRON na rehabilitację, likwidację barier architektonicznych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności itp.</p> <p>Inicjowało i współorganizowało comiesięczne otwarte spotkania dla mieszkańców Jeleniej Góry w Książnicy Karkonoskiej, a dot. min. różnych zagadnień prawnych, ulg i uprawnień należnych osobom z niepełnosprawnością. Ponadto Towarzystwo aktywnie poszukiwało możliwości nabywania lub rozwijania umiejętności posługiwania się komputerem i kierowano na bezpłatne zajęcia członków towarzystwa, by zwalczać ich wykluczenie cybernetyczne. Sygnalizowano na bieżąco za pośrednictwem JFOON problemów związanych z codziennym samodzielnym funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnością w mieście, w tym min.: dostępie do urzędów i budynków użyteczności publicznej, oznakowania poziomego ciągów komunikacyjnych, funkcjonowania miejskiej komunikacji i dostosowania jej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kontynuowano działania mające na celu umacnianie więzi pomiędzy członkami towarzystwa i także członkami innych organizacji pozarządowych, tak by tworzyć wzajemne grupy wsparcia i pomocy w sytuacji kryzysu.</p>	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
14.	<p>Zwiększono empatię w stosunku do osób niepełnosprawnych wśród młodych mieszkańców placówek dla bezdomnych mężczyzn. Dokonano zmian w regulaminie placówek Koła pozwalających wykorzystanie potencjału osób młodych do pomocy osobom niepełnosprawnym, co stanowi tło do działań integrujących podopiecznych i rozwijanie ich własnych talentów. Nastąpił wzrost zaangażowania, poczucia sprawstwa i przydatności wśród osób niepełnosprawnych zamieszkujących Dom św. Brata Alberta, gdzie mieszkańcy Domu św. Brata Alberta chętniej angażują się w działania prowadzone w placówce, jak również poza nią. Ponadto podjęto działania mające na celu aktywizację i reintegrację zawodową niepełnosprawnych osób bezdomnych poprzez wzrost aktywności społecznej i zmniejszenie poczucia izolacji społecznej wśród mieszkańców Domu św. Brata Alberta. Część podopiecznych chętnie bierze udział w drobnych pracach na rzecz placówki i w działaniach wolontarystycznych.</p> <p>We wszystkich placówkach Koła udzielana jest również pomoc przy kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania, lub przedłużenia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Pracownicy pomagają wypełniać wnioski i kontaktować się z odpowiednimi instytucjami Osoby niepełnosprawne przebywające w obiektach Koła dowożone są także do placówek służby zdrowia, na zajęcia terapeutyczne, rehabilitacyjne i inne.</p>	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze

Wszystkie te działania miały na celu poprawę wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie, uświadomienie przysługujących im praw i obowiązków oraz stworzenie sprawnego dostępu do informacji.

2. Zwiększanie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

- 2.1. *Cel operacyjny:* Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych.
- 2.2. *Cel operacyjny:* Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 2.3. *Cel operacyjny:* Zapewnienie potrzeb socjalno - bytowych niesamodzielnym osobom niepełnosprawnym.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej (...) oraz ustawą – Prawo budowlane konieczne jest przystosowanie przestrzeni "powszechnej dostępności" do potrzeb osób niepełnosprawnych. Miasto wychodząc naprzeciw w ramach swoich możliwości wykonuje potrzebne modernizacje i remonty przestrzeni miejskiej zakładając, że to, co jest dostępne dla osób niepełnosprawnych, jest również dostępne dla innych. W mieście istnieją już odpowiednio dostosowane instytucje publiczne (MOPS, PZOON, PIP, PUP, Urząd Skarbowy), obiekty sportowe i kulturalne, jak chociażby Książnica Karkonoska, Muzeum Karkonoskie, Zespół Pocysterski, placówki oświatowe, Hala Widowiskowo-Sportowa przy ul. Złotniczej wraz ze stadionem oraz inne.

Modernizacja i remont nawierzchni chodników wykonywanych przez MZDiM

Lp.	Podjęmowane działania	2013	2014
1.	przebudowa lub remont nawierzchni chodnika w tym:	10.177 m ²	9.493 m ²
	nawierzchnia z płyt betonowych i kostki brukowej		771,92 m ²
	o nawierzchni bitumicznej		40,31 m ²
2.	montaż barier zabezpieczających przed wtargnięciem pieszych na jezdnię	175 mb	192 mb
3.	montaż poręczy ochronnych		14 m
4.	wymiana balustrady		8,8 m ²

Dane z Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2014 r.

W 2014 r. Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. w Jeleniej Górze realizując projekt unijny „Poprawa jakości i atrakcyjności transportu miejskiego i podmiejskiego w aglomeracji jeleniogórskiej poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych oraz wdrożenie Systemu Biletu Elektronicznego” w Ramach Regionalnego Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, Spółka zakupiła 12 szt. niskopodłogowych, fabrycznie nowych autobusów klasy maxi. Cena 12 szt. brutto wynosiła 11.373.580,00 zł, dostawa odbyła się w dwóch partiach po 6 sztuk.

Autobusy przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych wyposażone są w platformę ułatwiającą wprowadzenie wózka do autobusu. Dodatkowo wyposażone są w funkcję przykłąku, dzięki której kierowca jest w stanie obniżyć prawą stronę autobusu o kilka centymetrów zmniejszając różnicę poziomów między progiem. Pojazdy te zostały skierowane m.in. do obsługi tras przebiegających w pobliżu przychodni, szpitala oraz innych ośrodków grupujących osoby niepełnosprawne. Kursy obsługiwane przez autobusy niskopodłogowe są specjalnie oznakowane w rozkładach jazdy.

Lp.	Podjęwane działania	2012	2013	2014
1.	Łącznie dysponowano autobusami	83	78	78
	w tym dla niepełnosprawnych	60	69	69
2.	w tym:	79	78	78
	- elektroniczny system informacji wizualnej			
	- dodatkowe elektroniczne tablice boczne z numerem linii	22	32	46
	- wewnętrzne i zewnętrzne urządzenia zapowiadające przystanki	43	48	48

Natomiast w ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do:

- **barier architektonicznych** – dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie uchwytów funkcjonalnych, dostosowania łazienek, likwidacja progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych, zakup i montaż podnośnika sufitowego oraz platformy przyschodowej;
- **barier technicznych** – centralne ogrzewanie bezobsługowe, siedziska, oprawki okularowe, pralki, zmywarki, uchwyty funkcjonalne, płyty indukcyjne, schodołaz;
- **barier w komunikowaniu się** – komputery z przyłączem do Internetu, telefony.

Realizacja likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, uzależniona była od wielkości środków PFRON, będących w dyspozycji MOPS w 2014 roku i obrazuje to poniższa tabela:

Rodzaj barier realizowanych przez MOPS

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2014 roku		Zrealizowane umowy w 2014 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba Osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	39	315.910	15	80.200
2.	Bariery w komunikowaniu się	174	285.813	113	100.814
3.	Bariery techniczne	81	164.448	44	63.644
	OGÓŁEM :	294	766.171	172	244.658

Dane: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

Szereg różnych instytucji, jednostek organizacyjnych i placówek kultury zostało w małym lub znacznym stopniu dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami m.in.: Jeleniogórskie Centrum Kultury, „Książnica Karkonoska”, Muzeum Karkonoskie, Filharmonia Dolnośląska, Muzeum Przyrodnicze – Zespół Pocysterski, MDK „Muflon”, Przystań Twórcza, Termy Cieplickie, obiekty sportowe i basen miejski.

Na przełomie co najmniej ostatnich 5 lat kompleksowo dostosowano trzy placówki oświatowe do potrzeb osób niepełnosprawnych, tj.: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych, Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” i Bursa nr 1 i w jednej zamontowano platformę dźwigową (Zespole Szkoły

Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5). We wcześniejszych latach Miasto zamontowało windy w Szkole Podstawowej nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi, Zespole Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3, Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych oraz wykonano podjazdy i inne udogodnienia dla uczniów niepełnosprawnych.

Również Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa podjęła kroki aby dostosować obiekty kampusu dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Wykonano trzy windy osobowe (Biblioteka, Akademik i Wydział Przyrodniczy i Techniczny), które umożliwiają swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych na terenie kampusu. Dodatkowo zakupiono wózek inwalidzki na potrzeby przewożenia osób niepełnosprawnych korzystających z platformy (schoďoźaza) słuźącej do pokonywania schodów.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	W roku 2014 w Przystani Twórczej - Cieplickie Centrum Kultury wyremontowano sanitariaty przystosowując pomieszczenie do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra
INNE JEDNOSTKI		
1.	Siedziba Książnicy Karkonoskiej przy ul. Bankowej 27, oddana do użytku w 2008 r. jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej "Książnica Karkonoska" w Jeleniej Górze
2.	<p>Zwaźywszy na fakt, że istnieje silna zależność między mobilnością, niepełnosprawnością i integracją społeczną, w sposób permanentny wyposażane pojazdy w urządzenia ułatwiające korzystanie z usług MZK przez osoby niepełnosprawne, a mianowicie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 78 autobusów wyposażonych w elektroniczne systemy informacji wizualnej (elektroniczne tablice informacyjne – zwiększenie stanu o 8 szt.); - 46 autobusy wyposażone są w dodatkowe elektroniczne tablice boczne z numerem linii (zwiększenie stanu o 8 szt.); - 48 autobusów wyposażonych jest w wewnętrzne i zewnętrzne urządzenia zapowiadające przystanki (zwiększenie stanu o 8 szt.). <p>Przez cały rok dysponowano mikrobusem wyposażonym w windę umożliwiającą swobodne przemieszczanie się osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Ponadto na 10 przystankach są zamontowane elektroniczne tablice informujące o rzeczywistym czasie przybycia autobusu.</p> <p>W 2013 r. zakupiono 4 używane autobusy niskopodłogowe (łącznie na koniec 2013r roku MZK dysponował 78 autobusami, w tym 69 stanowiły pojazdy niskopodłogowe, oznakowane międzynarodowym piktogramem wózka inwalidzkiego). Ponadto w autobusach nabytych w ubiegłym roku, standardem jest stosowanie przycisków przeznaczonych do użytku przez pasażerów. Przyciski te spełniają następujące funkcje i słuźą do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowania prowadzącego pojazd o chęci zatrzymania pojazdu na przystanku na żądanie, - informowania prowadzącego pojazd o chęci skorzystania z pomocy przez osobę niepełnosprawną; <p>Pierwszy przycisk znajduje się wyłącznie wewnątrz pojazdu, drugi wewnątrz i na zewnątrz. Przyciski zewnętrzne znajdują się na wysokości dostępnej dla osób na wózkach.</p> <p>Ponadto w 2013 r Spółka zakupiła i uruchomiła kolejne tablice przystankowe, uzupełniając ofertę w ramach posiadanego już systemu informacji pasażerskiej. Przekazywanie informacji pasażerom o rzeczywistym czasie przyjazdu autobusu komunikacji miejskiej, przy pomocy elektronicznych tablic przystankowych, Internetu i telefonów komórkowych, cieszy się uznaniem wśród pasażerów. Rozwiązania kojarzone niegdyś jako przeznaczone wyłącznie dla osób niepełnosprawnych, np. system audiowizualnej informacji pasażerskiej, dziś coraz częściej pomagają także innym pasażerom nieznanym miasta.</p> <p>W ramach szkolenia BHP wszyscy kierowcy autobusowi Spółki MZK zostali przeszkoleni w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych. W celu usprawnienia korzystania osobom niepełnosprawnym z informacji na stronie internetowej MZK www.mzk.jgora.pl zamieszczono znak „wózka inwalidzkiego”, pod którym zawarto pełną informację dla osób niepełnosprawnych. Systematycznie wprowadzane były zmiany dotyczące powiększenia czcionki w rozkładach jazdy.</p>	Miejski Zakład Komunikacyjny w Jeleniej Górze

	<p>W dniu 27.08.2013 r. Spółka podpisała umowę o dofinansowanie projektu pt. „Poprawa jakości i atrakcyjności transportu miejskiego i podmiejskiego w aglomeracji jeleniogórskiej poprzez zakup 12 szt. nowych, ekologicznych autobusów, dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych oraz wdrożenie Systemu Biletu Elektronicznego, który realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Priorytet 3. Transport, Działanie 3.3 „Transport miejski i podmiejski”. Poziom dofinansowania wyniósł 85%.</p> <p>W ramach projektu wdrożony zostanie także System Biletu Elektronicznego, który nie tylko skróci czas obsługi pasażera, ale po wydaniu kart elektronicznych możliwe będzie dokonanie zakupu biletu okresowego lub doładowanie elektronicznej portmonetki w sposób wybrany i dogodny dla pasażera. Może zostać dokonany w Punkcie Obsługi Pasażera (Klienta), przez Internet lub w automacie stacjonarnym.</p> <p>Celem realizacji programu jest zmniejszenie różnicowania jakości życia osób niepełnosprawnych, poprzez zwiększenie ich mobilności, poprawę jakości usługi przewozowej oraz zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa komunikacji publicznej.</p>	
3.	<p>W roku 2014 przebudowano lub wyremontowano nawierzchnie chodników wykonując jednocześnie obniżenia krawężników na przejściach dla pieszych realizując m. in. następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa odcinka ulicy Spółdzielczej od skrzyżowania z ul. Objazdową do ul. Lubańskiej o długości 1,35 km., - budowa węzłów przesiadkowych w transporcie miejskim i podmiejskim w aglomeracji jeleniogórskiej – ul. 1 Maja (zakończenie w 2015 r.), Podgórzńska i Łomnicka, - przebudowa ul. Powstania Listopadowego, - budowa chodnika przy ul. Świerkowej oraz przebudowa odcinka chodnika przy ul. Grunwaldzkiej Jeleniej Górze, - budowa mostu na kanale Młynówka wraz z dojazdami - ul. Osiedle Robotnicze, - przebudowa ul. Wyzwolenia Narodowego nawierzchnia chodników z kostki brukowej betonowej, - przebudowa ciągu pieszo-rowerowego od ul. Karłowicza do al. Jana Pawła II, - budowa przejścia dla pieszych przez Al. Wojska Polskiego, - wykonanie chodnika o nawierzchni bitumicznej ul. Saneczkowej, - remont nawierzchni chodnika z płyt betonowych (ul. Wańkowicza, ul. Prusa, ul. Juszcza), - naprawa nawierzchni chodników z kostki brukowej betonowej (ul. Słowackiego, ul. Bankowa, ul. Matejki), - montaż 72 mb barier ochronnych (ul. Prusa, ul. Szewska, ul. Traugutta), - montaż 120 mb barier ochronnych (ul. Ceglana ul. Wolności), - wymiana poręczy ochronnych – 14m (ul. Sudecka), - wymiana balustrad – 8,8 m2 (ul. Michałowicka), <p>Ponadto podjęto się likwidacji barier dla osób niepełnosprawnych występujących na sieci drogowej miasta Jeleniej Góry – montaż pasa ostrzegawczego z wypustkami szerokości 42 cm w celu wzbudzenia czujności pieszych uczestników ruchu w szczególności dla osób niepełnosprawnych na przystankach komunikacji miejskiej przy ul. Wojska Polskiego, Podwale i Wolności a także przed wejściem do siedziby KSON (ul. Osiedle Robotnicze).</p>	Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jeleniej Górze
4.	<p>Obiekt basenowy przy ul. Parkowej jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, udogodnienia jakie występują to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydzielone miejsca parkingowe, - podjazd, - winda, - osobne szatnie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szerokie drzwi, poręcze), - osobne toalety i prysznic dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (szerokie drzwi, poręcze, siedzisko pod prysznicem – łatwy dojazd), - dźwig osobowy - basenowy dla osób niepełnosprawnych. <p>Dostosowania na Hali Sportowej przy ul. Złotniczej 12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wejście dla kibiców od strony ul. Powstańców Śl. Posiada podjazd dla osób poruszających się na wózkach; - na hali sportowej w ciągu toalet jest WC przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami; - drzwi wejściowe na halę sportową są dostosowane dla osób niepełnosprawnych; <p>Stadion Sportowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ciągu toalet przy trybunie jest WC przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami. 	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
5.	<p>Centrum umożliwia niepełnosprawnym uczestnikom korzystanie z zajęć poprzez usytuowania placówki na parterze budynku oraz dostosowano toalety dla osób niepełnosprawnych (zgodnie z obowiązującymi standardami). Ponadto planowany jest remont i dostosowanie dotąd nieużywanych pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych (szerokie drzwi, brak progów, barierki, nisko umieszczone włączniki).</p>	Przystan Twórcza - Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
6.	<p>W Muzeum usunięto bariery poprzez zamontowanie dźwigu oraz usunięcie gablot wystawienniczych ze środka ciągu komunikacyjnego, co w razie paniki i zagrożenia ma kolosalne znaczenie. Ułatwia też dostęp osobom niepełnosprawnym do całej wystawy. Obiekt dostosował również kabinę WC dla osób z niepełnosprawnościami.</p>	Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>Wykonanie bariery architektonicznej – wykonanie podjazdu do budynku głównego przedszkola dla osób niepełnosprawnych.</p>	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
2.	<p>Uczęszczanie dzieci z rodzin mało wydajnych wychowawczo oraz z rodzin gdzie rodzicami są osoby niepełnosprawne nie tylko fizycznie jak i intelektualnie do przedszkola. Remont i dostosowanie 2 sal przedszkolnych wraz z zapleczem technicznym i sanitarnym do funkcjonowania grup integracyjnych Dostosowanie warunków i czasu pracy dla pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w placówce.</p>	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	<p>Szkoła dostosowała zaplecze sportowe do możliwości uczniów z niepełnosprawnościami (parter) oraz dla uczniów z cukrzycą dostosowano bezpieczne warunki do dokonywania pomiaru poziomu cukru we krwi. Dodatkowo przy Szkole powstał nowy ogólnodostępny plac zabaw.</p>	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze

4.	Szkoła umożliwi uczniom niepełnosprawnym ruchowo korzystanie z windy szkolnej, zapewni możliwość korzystania z zastosowanego transportu do i ze szkoły oraz w trakcie wycieczek klasowych i szkolnych, wyjść do teatru i kina. Dodatkowo ustalane są dyżury nauczycielskie mających na celu nadzór nad dojazdem uczniów do i ze szkoły. Ograniczenie ruchu pojazdów przed budynkiem szkoły, umożliwiające swobodne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
5.	W celu ułatwienia komunikacji uczniom niedowidzącym, zostały pomalowane żółtym kolorem progi, na schodach naklejono taśmy antypoślizgowe oraz uczniowie niepełnosprawni mają zapewnioną możliwość uczestniczenia we wszelkich sferach codziennego życia szkoły.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
6.	Umożliwienie korzystania uczniom niepełnosprawnym z platformy transportowej, zamiana sal lekcyjnych w razie potrzeby (brak windy na I i II piętro), pomalowanie schodów dla osób słabo widzących oraz zamontowanie barierek przy wyjściu ze szkoły na ulicę i toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
7.	Zlikwidowanie barier architektonicznych (winda, toaleta), zapewnienie możliwości korzystania z darmowego transportu do i ze szkoły oraz zapewnienie uczniom niepełnosprawnym ruchowo środków transportów dostosowanych do ich potrzeb w trakcie wycieczek klasowych i szkolnych wyjść do teatru, kina.	Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
8.	Przystosowanie przestrzeni sanitarnej (toaleta) na parterze do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
9.	Podjęcie przez Szkołę działań zmierzających do zniwelowania ograniczeń architektonicznych poprzez zorganizowanie schodolaza oraz próby pozyskania funduszy lub lekkiego wózka inwalidzkiego dla uczennicy klasy I.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
10.	Zapewnienie pomocy uczniom niepełnosprawnym w trakcie wycieczek klasowych i szkolnych, imprez szkolnych w ramach własnych środków i sił. Niestety w tym obszarze szkoła odnotowuje nadal problemy – brak podjazdów, wind, trudne schody do bursy szkolnej i do samej szkoły. Szkoła z własnych środków dostosowane są duże korytarze z licznymi miejscami do siedzenia.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
11.	Otoczenie opieką uczniów z cukrzycą - stworzenie odpowiednich warunków do dokonywania pomiaru cukru.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
12.	Umożliwienie uczniom niepełnosprawnym ruchowo korzystania z windy szkolnej, dostępu do toalety i sal ogólnodostępnych oraz umożliwienie uczniom wszelkiego rodzaju wyjść do kina, teatru. Ponadto dla uczniów z cukrzycą dostosowane warunki do pomiaru poziomu cukru we krwi.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
13.	Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym przy ul. Kruszwickiej 3 w Jeleniej Górze polegająca na codziennym dowożeniu szkolnym busem dzieci do wyznaczonych szkół i po zakończonych zajęciach szkolnych do domów.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
14.	Prowadzenie zajęć w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych, posiadającym windę oraz sanitariaty dla osób niepełnosprawnych przy współpracy pielęgniarki szkolnej z nauczycielami wychowania fizycznego dotycząca zaleceń lekarskich związanych z uczestnictwem młodzieży w zajęciach. Ponadto prowadzenie lekcji wychowania fizycznego i zawodów sportowych w hali sportowej spełniającej wszelkie wymogi dla osób niepełnosprawnych oraz prowadzenie różnych prac remontowych usprawniających infrastrukturę i zaplecze budynku szkolnego w celu zapewnienia możliwości poruszania się i korzystania osobom niepełnosprawnym.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
15.	Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych: prowadzenie kompleksowej informacji na temat dostępności środków transportu oraz związanej z nim infrastruktury dla osób niepełnosprawnych. Stała współpraca z Zarządem MZK Jelenia Góra. Szkoła posiada trzy busy, którymi dowożone są dzieci niepełnosprawne do szkół na terenie Miasta. Współpracuje z przewoźnikami okolicznych gmin, którzy dowożą do naszej szkoły dzieci. Co miesięczny udział naszych uczniów ze SP i Gimnazjum w Horyzontach Edukacji Filmowej organizowanych przez Kino Lot. 12.2014r. dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych – budowa platformy przyschodowej.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
16.	Obiekty sportowe administrowane przez nas są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Basen Miejski przy ul. Sudeckiej 59 wyposażony jest w dźwig do przewozu wózków inwalidzkich do szatni i toalet przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Średnia niecka basenowa posiada zjazd dla wózków inwalidzkich. Stadion Miejski przy ul. Lubańskiej 25 wyposażony jest w podjazd do toalet przystosowanych dla niepełnosprawnych. Ponadto Sala sportowa przy ul. Skłodowskiej-Curie 12 posiada wjazd na halę z poziomu ulicy, a Hala sportowa przy ul. Sudeckiej 42 posiada szatnię z toaletą dla osób niepełnosprawnych oraz podjazdy z zewnątrz oraz wjazd na halę.	Międzyszkolny Ośrodek Sportu w Jeleniej Górze
17.	W poszczególnych budynkach KPSW znajdują się również sanitariaty przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Łazienki z zamontowanymi uchwyty umożliwiające poruszanie się na wózkach inwalidzkich znajdują się w Bibliotece oraz budynku Rektoratu. Zakup wózka inwalidzkiego oraz platformy (schodolaza) służącej do pokonywania schodów oraz sprzętu do komunikacji osób głuchoniewidomych, tj BraillePad, lupa elektroniczna, powiększalnik stacjonarny, multilektor do czytania tekstów, waga, ciśnieniomierz, taśma miernicza mówiąca	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Sejmik w 2014 roku kontynuował analizę funkcji miejscowości w zakresie usuwania barier. Przeprowadzono kolejne monitoringi w zakresie: środków komunikacji tj. PKP, PKS, prywatni przewoźnicy (busy), bariery przestrzeni publicznej i inne. W 2014 roku udało się w siedzibie KSON przeprowadzić szereg remontów powodujących, że budynek przy ul. Osiedle Robotnicze 47 A stał się praktycznie bezbarierowy. Od początku tego roku osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich mogły korzystać z wybudowanego podjazdu. Ponadto wykonano podobny podjazd umożliwiający tej grupie osób dotarcie na podwórze rekreacyjne. Wyremontowano także toalety oraz główny hol w budynku. Usunięto wszelkie progi w obiekcie. W omawianym okresie z własnych środków Sejmik przeznaczył kwotę ponad 10000,00 PLN na poprawę warunków eksploatacyjnych w obiekcie dzierżawionym od miasta. Sejmik zorganizował dofinansowaną ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego konferencję pn. „Dostępność turystyki dla osób niepełnosprawnych”. Głównym celem zadania publicznego było zdiagnozowanie stanu dostępności turystyki dla osób niepełnosprawnych i starszych w świetle praw określonych przez Konwencję ONZ oraz strategię Unii Europejskiej. Głównymi wyzwaniami, z jakimi należy się zmierzyć są: dalsza likwidacja barier architektonicznych w obiektach turystyczno-rekreacyjnych, dostosowywanie tras i ścieżek rekreacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, uświadamianie przedsiębiorcom korzyści wynikających z dostosowywania swojej oferty dla tego środowiska oraz przede wszystkim bariery leżące w świadomości samych inwalidów. W konferencji w Karpaczu udział wzięło 50 osób. W związku z tym, że była ona transmitowana także on-line liczba widzów, którzy obejrzeli relację wyniosła ponad 2000. Koszt realizacji tego projektu to: 11 589,98 PLN, z czego 9 989,98 PLN, to dofinansowanie ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, a 1 600,00 to finansowy wkład Sejmiku.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
2.	Zarząd Koła jest w stałym kontakcie z Dyrekcją MZK przekazując spostrzeżenia i wnioski swoich członków w celu uzyskania łatwiejszego dostępu do środków transportu publicznego oraz systemów głośnomówiących w autobusach. Zarząd Koła współpracuje z Zarządem Dróg i Mostów w kwestii sygnalizacji dźwiękowej i oświetlenia miejskiego oraz usytuowania znaków drogowych na chodnikach. Członek Koła PZN Jelenia Góra testował dworzec PKP w Jeleniej Górze i w Wałbrzychu pod względem jego dostosowania dla osób niewidomych, niepełnosprawnych na zaproszenie Zarządu Głównego PZN. W Warszawie Członkowie Koła wzięli udział w projekcjach filmu z audiodeskrypcją (filmów dostosowanych dla osób niewidomych) organizowanych przez Centrum Kultury Zachód we Wrocławiu.	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
3.	Aktywizacja osób niepełnosprawnych przebywających w domu św. Brata Alberta w Jeleniej Górze, przy realizacji którego uzyskano następujące rezultaty: wyposażono taras wypoczynkowy w ławki i stoliki, utworzono zielnik oraz ogródek warzywny dla potrzeb mieszkańców, dodatkowo w ramach projektu Nowe podejście – zmiana postaw młodych mieszkańców placówek dla bezdomnych mężczyzn utworzono w Schronisku pięć miejsc dla osób bezdomnych potrzebujących wsparcia pielęgniarstwa i pomocy osoby drugiej poprzez wyodrębnienie tzw. pokoju hospicyjnego i przystosowanie sanitariatów do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
4.	Uczestnicy Warsztatów korzystają z przystosowanego busa dla potrzeb osób niepełnosprawnych poruszających się o kulach lub za pomocą wózka inwalidzkiego.	Warsztat Terapii Zająciowej przy TWK w Jeleniej Górze

3. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

3.1. Cel operacyjny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

Wiedza i wykształcenie są dziś bez wątpienia głównymi filarami, na których opiera się nowoczesne społeczeństwo i gospodarka. Niski poziom wykształcenia ogranicza szanse na rynku pracy i zwiększa zagrożenie wykluczeniem społecznym – wtrącającym jednostkę w pułapkę ubóstwa i bezradności. W powszechnym odbiorze brak wystarczającego wykształcenia i kwalifikacji jest jedną z głównych przyczyn złej sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy – wtórnie umacniając trwałą postawę bierności zawodowej.

Obecnie na terenie naszego Miasta uczy się 401 dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami i potrzebami kształcenia specjalnego. Miasto Jelenia Góra zapewnia edukację osobom niepełnosprawnym na każdym poziomie kształcenia. Na terenie miasta funkcjonuje Zespół Szkół i Placówek Specjalnych, który w swojej ofercie kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną ruchowo i intelektualnie z różnym stopniem niepełnosprawności.

Są to 3 placówki, które edukują uczniów w:

- przedszkolu,
- szkole podstawowej
- gimnazjum,
- zasadniczej szkole zawodowej,
- przysposobienia do pracy,

oraz internat.

Ponadto funkcjonują jeszcze inne jednostki oświatowe kształcące dzieci z niepełnosprawnościami tj. jedno przedszkole integracyjne mieszczące się w Cieplicach - Miejskie Przedszkole nr 14, oraz 3 szkoły z oddziałami integracyjnymi tj.:

- Szkoła Podstawowa nr 8 przy ul. Paderewskiego 13,
- Zespół Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 przy ul. Grunwaldzkiej 64a,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych przy ul. Jana Pawła II 25.

Edukacja osób niepełnosprawnych przebiega innymi ścieżkami, niż w przypadku osób sprawnych i często wcześniej się kończy, co bezpośrednio przekłada się na szanse zdobycia atrakcyjnego wykształcenia, zawodu oraz na przyszłą sytuację na rynku pracy.

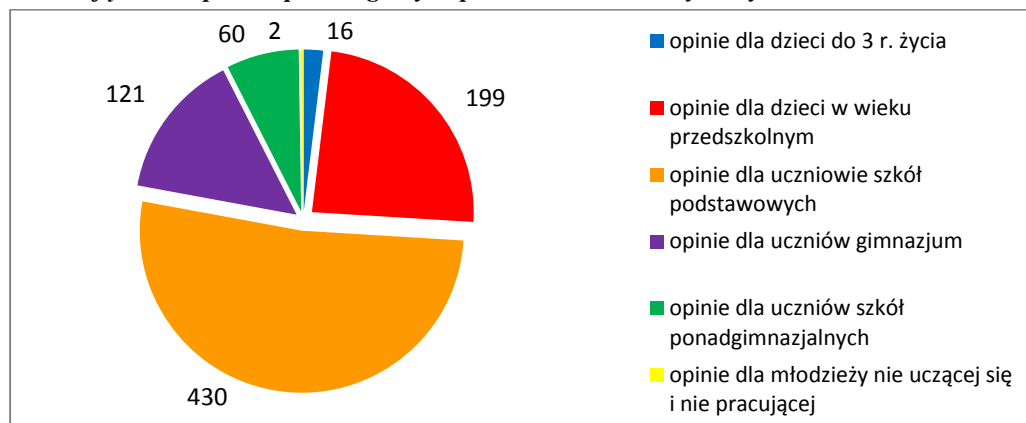
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze jest kolejną instytucją, która swoją pomoc kieruje do dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz nauczycieli i wychowawców, udzielając wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Poradnia prowadzi działalność edukacyjną dla różnorodnych środowisk lokalnych. Badania są bezpłatne i nie jest wymagane skierowania ze szkoły czy od lekarza, wykonywane są na wniosek rodzica, prawnego opiekuna lub pełnoletniego ucznia. Poradnia jest placówką publiczną, zajmującą się:

- diagnozą psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną,
- terapią,
- profilaktyką i psychoedukacją,
- doradztwem zawodowym,
- wczesnym wspomaganiem rozwoju dziecka.

Ogólna **liczba wydanych opinii** wyniosła **828**. Najwięcej wydanych opinii dotyczyło:

- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub placówce (181),
- specyficznych trudności w uczeniu się (170),
- innych opinii o przebadanych - w tym zawarte opinie o gotowości szkolnej (171),
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia (125).

Analizując ilość opinii w poszczególnych przedziałach wiekowych wydano:

Dane: Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jeleniej Górze

Również szkolnictwo wyższe aktywnie działa w celu poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych na poszczególnych obiektach. Na terenie naszego miasta wiodącą uczelnią wyższą jest Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa, która kształci 27 studentów niepełnosprawnych (26 na studiach stacjonarnych i 1 na niestacjonarnych). Stopień oraz rodzaj niepełnosprawności studentów jest zróżnicowany zatem działania dotyczyły m.in.: wyrównywania szans dla studentów niepełnosprawnych, wspierania rehabilitacji społecznej poprzez unowocześnienie procesu dydaktycznego, podnoszenia jakości kształcenia dla obecnych i przyszłych studentów, korzystania ze współczesnych urządzeń technicznych na miarę XXI w. Inicjatywę poszerzania oferty kształcenia studentów niepełnosprawnych poprzez podejmowanie różnego rodzaju inicjatyw przy wsparciu władz,

tj. Rektora, Prorektora, Kanclerz oraz Dziekanów i Kierowników poszczególnych wydziałów uczelni - realizuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych.

Niestety jak pokazują statystyki osoby bezrobotne niepełnosprawne z Jeleniej Góry pozostające w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze charakteryzowały się niskim poziomem wykształcenia. Większość bezrobotnych niepełnosprawnych posiadała wykształcenie gimnazjalne i niższe – 103 osoby (30,0%) oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe - 136 osób (39,7% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych). W porównaniu do 2013 roku zwiększyła się liczba osób posiadających wyższe wykształcenie o 5 osób.

Zatem głównym celem tego zadania jest zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych podnoszących swoje kwalifikacje oraz stworzenie lepszych szans na otwartym rynku pracy. Ponadto zapewnienie pełnego rozwoju osobowości, talentów i kreatywności oraz rozwój intelektualny i fizyczny osób niepełnosprawnych poprzez efektywne uczestnictwo tej grupy w życiu społecznym.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	Kontynuacja współpracy i dzielenie się doświadczeniami „Jak postrzegać osoby niepełnosprawne i ich aktywność w społeczeństwie” poprzez organizację spotkań edukacyjno-informacyjno-warsztatowych w placówkach oświatowych. Celem była nauka otwartości, empatii i chęć słuchania, a w szkolnej braci akceptacja w-skersów. Zwalczenie niechęci i akceptacja oraz przełamywanie barier w nawiązaniu kontaktów z dziećmi niepełnosprawnymi ze strony uczniów i kadry pedagogicznej. Ponadto próba odpowiedzi na szereg nurtujących dzieci i młodzież pytań, dotyczące wielu ważnych spraw i problemów osób z niepełnosprawnościami.	Wydział Dialogu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Jeleniej Góry
INNE JEDNOSTKI		
1.	Latarnicy – kurs z podstawowej obsługi komputera i korzystania z internetu dla osób niepełnosprawnych i starszych, ok. 30 osób przeszkolonych w ciągu roku.	JCKiIR „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
2.	Ośrodek umożliwi osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (grupa wsparcia „Razem”), promowanie edukacji zdrowotnej kierowanej do rodzin, wśród których są osoby niepełnosprawne (grupa wsparcia „Razem”), zwracanie uwagi osób niepełnosprawnych na zdrowy i higieniczny styl życia oraz indywidualne działania polegające na przezwyciężaniu trudności adaptacyjnych w środowisku zamieszkania osób opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>W wyniku prac <u>Zespołu Orzekającego</u> ogółem wydano 285 orzeczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrzebie kształcenia specjalnego – 166 - potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - 8 - potrzebie nauczania indywidualnego – 107 - potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – 3 - odmowne – 0 - uchylające – 1 - w wyniku odwołania do kuratora oświaty - 0 - braku potrzeby kształcenia specjalnego – 0 - braku potrzeby indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego – 0 - braku potrzeby nauczania indywidualnego – 0, - braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - 0 <p>Ponadto Zespół Orzekający wydał 18 opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Pomoc udzielana nauczycielom, rodzicom i wychowawcom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treningi (29 osób); - Warsztaty dla rodziców, nauczycieli, pedagogów i wychowawców placówek (1277 osób); - terapie rodzinne (32 rodziny); - udział w radach pedagogicznych (6); - prelekcje i wykłady (24 spotkania); - inne formy pomocy dla nauczycieli i rodziców (1410 osób); <p><u>Pomoc bezpośrednia udzielona dzieciom i młodzieży:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, prowadzone przez pedagogów i psychologów poradni. Tą formą pomocy objęto 54 uczniów i dla 48 osób była to pomoc trwająca ponad 3 miesiące. - Terapia logopedyczna, prowadzona przez wszystkich logopedów. Pomocą objęto 288 osób i dla 283 osób była to forma trwająca ponad 3 miesiące. - Terapia psychologiczna, w tym psychoterapia – ogółem objęto 60 osób, a w przypadku 39 osób ta forma pomocy trwała ponad 3 miesiące. - Terapia dla zagrożonych uzależnieniem – 1 osoba. - Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym – 148 osób – dla 75 osób ta forma trwała ponad 3 miesiące. 	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze

2.	Przedszkole organizacje cykliczne spotkania nauczycieli i dzieci z MP2 z uczniami i nauczycielami z oddziałów przedszkolnych z Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze (szczegółowy harmonogram spotkań realizowany jest zgodnie z Planem Współpracy zawartym między placówkami) oraz zorganizowanie stażu zawodowego dla niepełnosprawnej Pani Karoliny ,realizatorce projektu "Opiekunowie z klasą". Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program operacyjny "KAPITAŁ LUDZKI".	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
3.	2 grupy przyjęte w roku 2013 uzyskały nowe sale przedszkolne z pełnym wyposażeniem. W dalszym ciągu jest w przedszkolu 40 miejsc dla dzieci z orzeczeniami kształcenia specjalnego lub opiniami wczesnego wspomaganie.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
4.	Udział uczniów w zespołach wyrównawczych, w kołach przedmiotowych, kołach zainteresowań. Objęcie uczniów zajęciami z terapii pedagogicznej mającej na celu zniwelowanie deficytów rozwojowych, w zajęciach rewalidacyjnych oraz organizowanie indywidualnych konsultacji.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
5.	Szkoła umożliwia uczestnictwo w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej (zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, terapia), promowanie edukacji zdrowotnej, prowadzenie akcji zbierania plastikowych nakrętek, nauczanie indywidualne i specjalistyczne, wdrażanie programów profilaktycznych, prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej oraz konsultacje dla młodzieży i rodziców we współpracy z Poradnią P-P.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
6.	Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: rewalidacja oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi. Dodatkowo prowadzona jest akcja promowania edukacji zdrowotnej w stosunku do rodzin uczniów.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
7.	Organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej wychowanków: zajęcia terapii pedagogicznej i gimnastyki korekcyjnej. Promowanie edukacji zdrowotnej w stosunku do rodzin uczniów i tworzenie dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych (4 uczniów).	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
8.	Organizacja zajęć rehabilitacji, logopedii, rewalidacji usprawniających uczniów z dysfunkcjami, jak również podnoszenie poziomu kwalifikacji kadry pedagogicznej w zakresie pracy z uczniem niepełnosprawnym. Ponadto opracowywane są Indywidualne Programy Edukacyjno -Terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie PPP uwzględniających dostosowanie programu i wymagań do indywidualnych możliwości ucznia. W szkole funkcjonuje przez cały rok Zespół do Spraw Integracji mający na celu poprawę funkcjonowania oddziałów integracyjnych.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
9.	Szkoła dla wszystkich uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności stworzono Indywidualne Programy Edukacyjno Terapeutyczne oraz umożliwia uczestnictwo w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności intelektualnej, fizycznej i psychicznej (zajęcia gimnastyki korekcyjnej, zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze, terapia pedagogiczna). Ponadto promuje edukację prozdrowotną, wdrażanie programów profilaktycznych, działalność świetlicy środowiskowej i Ośrodka Kuratorskiego oraz prowadzi bieżącą współpracę, konsultacje dla uczniów i ich rodziców – współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.	Szkoła Podstawowa nr 10 w Jeleniej Górze
10.	Objęto pomocą psychologiczno-pedagogiczną osoby niepełnosprawne poprzez organizację zajęć korekcyjnych.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
11.	Prowadzenie terapii uczniów w celu eliminacji problemów emocjonalnych, uczenie radzenia sobie ze stresem, ułatwienie adaptacji uczniów niepełnosprawnych w klasach i w szkole. Zapewnienie uczniom dodatkowej pomocy w różnej formie, jeśli stan psychofizyczny ucznia będzie tego wymagał z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności (zajęcia świetlicowe, pomoc w nauce, umożliwienie wykorzystania przez uczniów odpowiednich pomocy podczas zajęć lekcyjnych i inne) oraz pozyskanie szczególnej wiedzy na temat chorób i ich objawów, które są przyczyną niepełnosprawności uczniów przez czytanie fachowej literatury i organizację szkoleń kadry pedagogicznej.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 7 w Jeleniej Górze
12.	Szkolenia dla kadry pedagogicznej podnoszące wiedzę i kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi (autyzm), prowadzenie zajęć z gimnastyki korekcyjnej, promowanie zdrowego stylu życia. Ponadto szkoła prowadziła działalność Punktu Konsultacyjnego z udziałem psychologa z PPPP dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz zajęcia terapii pedagogicznej, zajęcia z kinezylogii oraz działalność Świetlicy Środowiskowej przy ZSP15iG5.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
13.	Objęcie uczniów niepełnosprawnych opieką psychologiczno-pedagogiczną w szkole. Realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego. Prowadzenie zajęć rewalidacyjnych w formie terapii pedagogicznej i gimnastyki korekcyjnej dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego oraz zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i rozwijających ich zainteresowania. Organizowanie Zespołów Wspierających dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Opracowanie i realizacja Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych. Współpraca nauczycieli z rodzicami uczniów w zakresie zaspokojenia potrzeb psychofizycznych uczniów z niepełnosprawnością. Dokonywanie wielopoziomowej oceny efektywności działań podejmowanych przez nauczycieli zgodnie z zaleceniami zawartymi w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
14.	W szkole funkcjonują klasy integracyjne. Środki dydaktyczne dostosowane są do potrzeb tych uczniów. Ponadto prowadzone są zajęcia wyrównawcze z większości przedmiotów, jak również fachowa pomoc specjalistyczna na terenie placówki (terapia pedagogiczna, logopeda). Szkoła współpracuje z instytucjami PPP, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ze Szkołą Podstawową nr 8 w Jeleniej Górze – udział w konferencji z okazji 15 lat integracji w Szkole Podstawowej nr 8 w Jeleniej Górze „Integracja – reinterpretacja” oraz szkolenie nauczycieli: „Żywnienie dzieci i młodzieży”- dr Barbara Lambrinow i „Praca z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi”- Dorota Włodarczyk.	Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze

15.	W naszym gimnazjum staramy się wdrażać model edukacji włączającej, tzn. jesteśmy za tym, aby uczniowie niepełnosprawni kształcili się w szkole ogólnodostępnej, możliwie blisko ich miejsca zamieszkania. Bierzymy jednak zawsze pod uwagę kryterium, które stanowi o skierowaniu ucznia do szkoły specjalnej lub integracyjnej, tzn.: indywidualne potrzeby i możliwości ucznia, decyzja rodziców, którą podejmują po otrzymaniu od Dyrekcji rzetelnej informacji na temat warunków kształcenia w naszej szkole (nie ukrywamy jednak, że należy wykorzystywać potencjał nauczycieli zatrudnionych w szkołach specjalnych- szczególnie mamy tu na uwadze dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym). W naszej szkole, która jest szkołą masową, przy każdej niepełnosprawności naszego podopiecznego uczymy się, jak z nim pracować, nasi nauczyciele doksztalając się (wśród naszej kadry znajdują się oligofrenopedagodzy i surdopedagodzy), aby móc stosować odpowiednie metody i formy pracy. Dla uczniów z odpowiednimi orzeczeniami organizujemy indywidualizujemy proces kształcenia, organizujemy zajęcia rewalidacyjne dostosowane do dysfunkcji ucznia. Oferujemy pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów (w tym uczniów niepełnosprawnych) i ich rodziców.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
16.	Przez cały rok szkolny organizowanie nauczania indywidualnego i nauczania zindywidualizowanego. Pomoc koleżeńska uczniom niepełnosprawnym (pomoc w nauce i poruszaniu się po budynku szkoły). Pomoc psychologiczno – pedagogiczna obejmująca w szerokim zakresie wsparcie dydaktyczne i społeczno – emocjonalne osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
17.	Dostosowanie planu lekcji w taki sposób, aby uczeń poruszający się na wózku inwalidzkim miał jak najmniej ograniczeń architektonicznych (zajęcia odbywające się na jednym piętrze szkoły). Ponadto umożliwienie uczniom posiadającym orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych i społecznych szkoły odbywających się w ramach imprez szkolnych. Organizację nauczania indywidualnego w ramach wyrównywania szans edukacyjnych uczniom z czasową niepełnosprawnością.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
18.	Na terenie szkoły organizowano zajęcia mające na celu poprawę sprawności fizycznej i psychicznej: dostosowane zajęcia wychowania fizycznego, zajęcia terapii pedagogicznej, organizacja i realizacja indywidualnej pomocy psych-ped dla uczniów odpowiednio do potrzeb, promowano edukację zdrowotną w stosunku do rodzin z niepełnosprawnościami poprzez polecanie literatury, instytucji pomocowych, rozmowy i działania psychoedukacyjne, rozpowszechnianie ulotek pozyskanych w trakcie ogólnych działań pedagoga oraz wszelkiego rodzaju wsparcie udziału uczniów w akcji „Wyprawka szkolna 2014” – rozreklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
19.	Szkolenie nauczycieli uczących uczniów niepełnosprawnych nt. dostosowywania wymagań do potrzeb i możliwości uczniów, jak również umożliwianie uczniom w/w udziału w zajęciach wych. fizycznego z organizowaniem ćwiczeń dostosowanych do ich możliwości.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
20.	Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez organizację nauczania indywidualnego. Udział uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego oraz orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w życiu kulturalnym i społecznym poprzez uczestnictwo w imprezach zgodnych z kalendarzem imprez szkolnych. Ponadto szkoła prowadziła akcję informującą uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności o zasadach przyznawania stypendiów "Sprawny uczeń".	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
21.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji następuje poprzez szeroką współpracę pielęgniarki szkolnej z nauczycielami wychowania fizycznego dotycząca zaleceń lekarskich związanych z uczestnictwem młodzieży w zajęciach. Prowadzone są zajęcia indywidualne z uczniami o specjalnych potrzebach, którzy objęci są również indywidualną opieką psychologiczno-pedagogiczną.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
22.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji poprzez organizowanie na terenie szkoły zajęć mających na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej naszych wychowanków: zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia z autoterapii, rewalidacja, logopedia, gimnastyka korekcyjna, urządzenie do stymulacji pracy mózgu - biofeedback, itp. W placówce odbyło się szereg szkoleń dla kadry pedagogicznej podnoszące ich kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi. Kadra pedagogiczna była na bieżąco informowana o szkoleniach, seminariach i konferencjach, organizowanych przez różne instytucje, i mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji. W placówce działa specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, na zasadzie internatu, dla uczniów spoza Jeleniej Góry lub w trudnej sytuacji społeczno bytowej lub rodzinnej, zapewniający dodatkową edukację poza lekcyjną i całodobową opiekę dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Szkoła stara się pomagać wszystkim uczniom w ukończeniu szkoły zawodowej, załatwieniu praktyki i przygotowania do zdania egzaminów końcowych. Na terenie szkoły odbywają się praktyki na kierunku kształcenia – kucharz i pomocnik hotelowy. Kierowanie absolwentów szkoły zawodowej, którzy pragną kontynuować naukę do innego typu szkół (OHP, technikum, liceum zawodowe, liceum dla dorosłych).	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
23.	Bursa zapewnia odpowiednie warunki mieszkaniowe wychowankom pobierającym naukę poza miejscem zamieszkania – do 5 osób/miesiąc. Zapewnia fachową kadre 2 osoby z uprawnieniami (60h) oraz indywidualną dietę żywieniową/bądź innej możliwości – do 9 osób/miesiąc. Dodatkowo placówka udziela wszelkiej pomocy w nauce i odrabianiu lekcji – do 9 osób/miesiąc.	Bursa Szkolna nr 1 w Jeleniej Górze
24.	Ilość uczniów – wychowanków posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym ze względu na niedostosowanie społeczne: Szkoła podstawowa – 20 i Gimnazjum - 32. Natomiast ilość uczniów – wychowanków posiadających orzeczenie o niepełnosprawności: Szkoła Podstawowa – 2 i Gimnazjum - 1.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze

25.	<p>Cykl szkoleń w ramach projektu "Elementarz umiejętności społecznych" prowadzonego przez fundację Autika- oswajamy autyzm. Cykl tworzyły szkolenia: Systemy komunikacji alternatywnej i wspomagającej, Dieta sensoryczna jako podstawowy środek zaradczy przy zakłóceniach pracy systemu nerwowego, Trening umiejętności społecznych, Diagnoza i terapia dziecka z autyzmem.</p> <p>Kolejną formą doskonalenia "Uczeń z niższymi możliwościami intelektualnymi" zorganizowana przez DODN, Szkolenia Rady Pedagogicznej prowadzone przez psychologów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z Jeleniej Góry: "Uczeń z ADHD, zespołem Aspergera i autyzmem", "Praca z uczniem niesłyszącym". Szkoła rokrocznie modyfikuje i nowelizuje plany pracy dydaktyczno-wychowawczej: rozkładów materiału, planów wynikowych, Przedmiotowych Systemów Oceniania, planów pracy wychowawcy klasowego. Uczestniczyliśmy w szkoleniu w Stowarzyszeniu „Orator” we Wrocławiu- uczeń niesłyszący.</p> <p>W szkole prowadzona jest analiza sytuacji danego zespołu klasowego i indywidualizacja sposobów prowadzenia zajęć oraz metod i form pracy tak, aby umożliwiły uczniom jak najlepsze i najpełniejsze nabywanie umiejętności i poszerzanie już posiadanych. Podobnie w zależności od sytuacji opiekuńczo-wychowawczej w prowadzonej klasie, modyfikacja planów pracy wychowawcy klasowego.</p> <p>Samodzielnie doskonalenie się poprzez studiowanie opracowań na temat dydaktyki, metodyki nauczania oraz psychologii. Korzystanie z metod aktywizujących. Wykorzystanie wielu pomocy dydaktycznych- gier lekturowych, klocek narracyjnych- szczególnie w pracy z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Korzystanie z oferowanych przez szkołę narzędzi multimedialnych- tablicy interaktywnej, programów komputerowych. Indywidualizacja nauczania (praca z uczniem zdolnym i z niższymi możliwościami edukacyjnymi). Organizacja pracy tak, aby uczeń o niższych możliwościach nie był wystawiony na stres. Możliwość uczestniczenia w zajęciach dodatkowych, które pomogłyby pogłębić umiejętności i wiedzę.</p> <p>Opracowanie założeń pracy z uczniem z opinią/ orzeczeniem z PPP podczas zajęć z poszczególnych przedmiotów (po analizie zaleceń poradni) oraz w pracy wychowawcy klasowego: określenie potrzeb dziecka niepełnosprawnego, modyfikacja planu pracy, dostosowanie go do potrzeb dziecka, udzielenie wsparcia, uwrażliwianie zespołu klasowego na potrzeby ucznia niepełnosprawnego, tematyka godzin wychowawczych związana z tolerancją, pomocą koleżeńską.</p>	Samodzielne koło Terenowe nr 72 STO w Jeleniej Górze Zespół Szkół Społecznych w Jeleniej Górze
26.	<p>Uczelnia dysponuje aparaturą w postaci wzmacniaczy pętli indukcyjnych, zamontowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydział Humanistyczny bud. 11, sala 12; - Wydział Przyrodniczy bud. 3, sala 110 - Aula w budynku Rektoratu. <p>oraz indywidualnych zestawów FM umożliwiających m.in.: dokładny odbiór prelekcji w salach wykładowych oraz indywidualny odbiór dźwięków z otoczenia przez osoby z ubytkami słuchu.</p> <p>W bibliotece KPSW komputery wyposażone są w powiększalnik, program udźwiękowiony oraz linijkę Brailowską. Stanowiska są przygotowane w taki sposób, aby w razie potrzeby osoba niepełnosprawna zaliczała wiedzę lub zdawała egzamin przy oprotzowanym komputerze.</p> <p>Kompleks sportowo-rekreacyjny, w ramach dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 Priorytet 7, Działanie 7.1 zrealizowano projekt pt: „Przebudowa i rozbudowa hali sportowej zlokalizowanej w kompleksie uczelnianym Kolegium Karkonoskiego w Jeleniej Górze przy ul. Lwóweckiej 18”. Studenci odbywają zajęcia w nowoczesnym obiekcie sportowym dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, z pełnowymiarowymi boiskami do piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, tenisa, z trybunami na 170 osób, dwoma salami o charakterze dydaktyczno-rehabilitacyjnym, siłownią oraz zespołem odnowy biologicznej.</p> <p>Ponadto funkcjonuje Centrum sportowo-rehabilitacyjne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 w ramach Priorytetu 9, Działania 9.1 zrealizowano projekt pt: „Przebudowa i rozbudowa krytej pływalni zlokalizowanej w kompleksie uczelnianym Kolegium Karkonoskiego w Jeleniej Górze.” Studenci mogą korzystać z pływalni z 6-torowym sportowym basenem pływackim oraz z zespołu pomieszczeń odnowy biologicznej wraz z funkcją rehabilitacyjną: Pokoje rehabilitacji zlokalizowano w strefie dostępnej bezpośrednio z hallu zespołu odnowy: umożliwiają dostęp do kabin masażu suchego, stanowiska z wanną do masażu bąbelkowych, stanowiska tzw. Czterokomorówki.</p> <p>Darmowy dostęp do bezprzewodowego Internetu na terenie całego Campusu oraz Akademika. Dzięki temu studentu niepełnosprawni fizycznie i sensorycznie mają zapewniony szybki i łatwy dostęp do sieci KPSW. Uzyskiwane w ten sposób informacje pozwalają osobom niepełnosprawnym aktywnie uczestniczyć w życiu uczelni, a ponadto sieć WiFi umożliwia swobodny kontakt z wykładowcami oraz pozostałymi studentami KPSW. (Dostęp do sieci możliwy jest również w budynku akademika KPSW).</p> <p>Uczelnia prowadzi również działania nakierowane na kandydatów na studia poprzez preorientacje kandydatów: udzielanie konsultacji osobistych i wirtualnych (e-mailowych), mających na celu dokonanie wyboru odpowiedniego kierunku studiów oraz ukazanie możliwych form wsparcia w zależności od stopnia niepełnosprawności.</p> <p>Działania nakierowane na studentów niepełnosprawnych w toku kształcenia poprzez indywidualne konsultacje z niepełnosprawnymi studentami: doradztwo, udzielanie wsparcia psychicznego, użyczenie sprzętu elektronicznego wspomagającego proces kształcenia oraz informowanie o dostępnych w KPSW pomocach technicznych, kompensujących niepełnosprawności sensoryczne i fizyczne oraz wystawianie pisemnych opinii do wglądu kadry naukowej dla studentów niepełnosprawnych potrzebujących dostosowania metod kształcenia oraz form egzekwowania ich wiedzy zgodnie z posiadanymi przez nich możliwościami psychofizycznymi,</p> <p>Ponadto ściśle współpraca z pracownikami uczelni z Dziekanami Wydziałów, Kierownikami poszczególnych zakładów, wykładowcami KPSW oraz administracją uczelni oscylująca wokół zagadnień wspierania procesu edukacji studentów z niepełnosprawnością.</p>	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	<p>W roku 2014 kupiliśmy specjalny rower dla niepełnosprawnego chłopca, wykonany na zamówienie i dostosowany do sylwetki i niepełnosprawności gimnazjalisty (Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze).</p> <p>Przekazaliśmy środki Radzie Rodziców przy SP 2 na zakup laptopa dla niepełnosprawnego Dawida, Zakupiliśmy urządzenie wielofunkcyjne dla Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kowarach, oraz ufundowaliśmy turnus rehabilitacyjny dla niepełnosprawnego chłopca.</p>	Rotary Club Jelenia Góra

2.	W roku 2014 odbyły się trzy spotkania panelowe poświęcone niepełnosprawnym uczniom z udziałem rodziców, dyrektorów szkół i przedszkoli, pedagogów, nauczycieli i organizacji pozarządowych ze Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „ŚWIATELKO” koordynującym te sprawy. W roku 2014 kontynuowano cykl spotkań zmierzających do wyrównania szans uczniom szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w których brał udział Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu – Paweł Domagała. Działania te zmierzają głównie do zapewnienia bezpieczeństwa i podniesienia efektów dydaktycznych niepełnosprawnym uczniom tych szkół głównie przez upowszechnianie roli nauczyciela wspomagającego.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
3.	Prowadzenie zajęć uzupełniających braki w edukacji podczas rehabilitacji społeczno- zawodowej w Warsztacie Terapii Zajęciowej.	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
4.	Członkowie Koła PZN w Jeleniej Górze podnoszą swoje wykształcenie oraz kwalifikacje korzystając z projektów, które są finansowane ze środków PFRON, Urzędu Miasta Jeleniej Góry oraz Unii Europejskiej: Projekt "Student", Projekt "Postaw na siebie", Projekt " Niewidomy aktywny na rynku pracy i w społeczeństwie" (dofinansowanie z Urzędu Miasta Jeleniej Góry), Szkolenia dla masażystów, Zatrudnienie wspomagane. Zarząd Koła współpracuje ze szkołami masowymi, w których są oddziały integracyjne. Członkowie Koła brali udział w szkoleniach organizowanych przez PZN Okręg Dolnośląski pt. "Szkolenie Liderów" podnosząc kwalifikacje w prowadzeniu stowarzyszenia. Członek Koła uczestniczył w szkoleniu z zakresu konsultacji społecznej realizowanego przy współudziale Urzędu Miasta Jeleniej Góry.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
5.	„Przygotowanie wniosku o dofinansowanie w ramach Dolnośląskiego Funduszu Małych Inicjatyw – 17.09.2014 – Książnica Karkonoska. Udział w szkoleniu „Podstawy księgowości i obowiązki formalno-prawne organizacji pozarządowych 23.07.2014 – Książnica Karkonoska oraz „Źródła finansowania działań dla organizacji pozarządowych” – 3 lipca 2014 - RCWiP. Ponadto braliśmy liczny udział w konsultacjach m.in.: „Projekt zmian do ustawy o stowarzyszeniach” – Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych - 30.10.2014 – Wrocław, „Jak skutecznie wspierać długotrwale bezrobotne kobiety 50 +” – Książnica Karkonoska 23 września 2014 i „Modelowa współpraca administracji publicznej i organizacji pozarządowych w Jeleniej Górze” – cykl spotkań organizowanych przez – Fundację Jagniątek, Urząd Miasta, Dolnośląska i Federację Organizacji Pozarządowych. Uczestniczyliśmy w konferencji: „Turystyka nie odkryta „ – 9.10.2014 – Hotel MERKURY oraz forach: Forum Inicjatyw Pozarządowych - Dolny Śląsk, 5-6 czerwca – 2014 – Dom 7 Marzeń i VII Ogólnopolskie Forum Inicjatyw Pozarządowych - 14-15 września 2014 – Warszawa.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
6.	Jako organizacja pożytku publicznego zbieramy 1% odpisów podatku dochodowego na rehabilitację dla trzech chłopców, którzy uczęszczają do szkoły podstawowej i gimnazjum i potrzebują zaopatrzenia w implanty słuchowe.	Stowarzyszenie niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze

4. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.

4.1. *Cel operacyjny:* **Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.**

4.2. *Cel operacyjny:* **Kompleksowa pomoc psychologiczno-pedagogiczno-prawna z szeroko rozumianą integracją dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.**

Program miał na celu zapewnianie kompleksowej pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, obejmującej wsparcie w zakresie finansowym, mieszkaniowym, pomocy psychologów i terapeutów. Miasto prowadzi działania informacyjne oraz organizuje szereg spotkań, szkoleń z przedstawicielami instytucji zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych. Współpracujemy z placówkami kulturalno-oświatowymi, z placówkami służby zdrowia, organizacjami społecznymi i innymi stowarzyszeniami o podobnych celach działania.

W ramach tego celu operacyjnego MOPS przyznawał świadczenia na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Do tych świadczeń zaliczamy:

- zasiłki stałe,
- zasiłki i pomoc w naturze, w tym zasiłki okresowe i celowe,
- specjalne zasiłki celowe lub też świadczenia zwrotne.

W/w świadczeniami objętych zostało 929 rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne. Wymienione przez ustawodawcę powody przyznania w/w świadczeń z pomocy społecznej rzadko występują pojedynczo, zazwyczaj z ubóstwem skorelowane są dwie lub trzy inne dysfunkcje, przy czym niepełnosprawność jest drugą, po bezrobociu, najczęściej występującą dysfunkcją.

Świadczenia dla osób niepełnosprawnych, udzielane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej to również świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie do domów pomocy społecznej. Ponadto na terenie Miasta funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej, w tym jeden działający przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, dla 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami i jeden działający przy Polskim Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Koszty działalności warsztatów pokryte zostały ze środków pochodzących z budżetu Miasta Jelenia Góra w wysokości 80.556 zł. i PFRON w wysokości 887.760 zł. (90% wszystkich kosztów) oraz innych powiatów – 18.084 zł.

W ramach promowania działalności rehabilitacyjnej prowadzonej w wtz, przyznano Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze dofinansowanie ze środków budżetu Miasta Jelenia Góra dotacje do zadania pn. „Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych – Dni otwartych drzwi w WTZ” 3.100 zł. oraz „Obóz przetrwania i samorządności” - 8.729 zł.

Region jeleniogórski (poza wałbrzyskim) jest jednym z największych podregionów, w których liczba mieszkańców pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, rent wypadkowych czy rent socjalnych wynosi ok. 6500 osób. Dane te nie zawierają jednak informacji o osobach, które ze względu na wiek zostały objęte świadczeniami emerytalnymi, a również posiadają stopień niepełnosprawności. Liczba ta może znacznie obniżyć ilość osób pobierających renty z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu w Jeleniej Górze nawet o ok. 1000 osób z powiatu jeleniogórskiego.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W 2014r. 12 osób niepełnosprawnych złożyło wnioski o zamianę lokalu, z tego do skutecznej zamiany doszło w przypadku 7 osób. Natomiast 6 osób zostało umieszczonych na projekcie wykazu zamian z urzędu na 2015 r. i oczekują na propozycję lokalu;</p> <p>Oddanie w najem wolnych komunalnych lokali użytkowych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej, dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów pożytku publicznego nie podlega zasadom wynajmu w formie przetargu. Prezydent Miasta podejmuje decyzje o przeznaczeniu lokali na w/w cele po zasięgnięciu opinii właściwej Komisji Rady Miejskiej. Podstawa prawna – Uchwała Nr 342.XXXV.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 24 stycznia 2013r. w sprawie zasad gospodarowania komunalnymi lokalami użytkowymi na terenie Miasta Jelenia Góra. Dla tych lokali mają zastosowanie preferencyjne stawki czynszu określone w załączniku nr 2 do Zarządzenia Nr 0050.1219.2013.VI Prezydenta Miasta Jeleniej Góry z dnia 22 marca 2013r. w sprawie ustalenia minimalnych stawek czynszu za najem komunalnych lokali użytkowych i stoisk na terenie Miasta Jelenia Góra.</p> <p>Uchwała Nr 402.XL.2013 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 2 lipca 2013 r. przewiduje możliwość zamiany z urzędu osobom niepełnosprawnym, zajmującym lokal niedostosowany do ich niepełnosprawności. Proponowane przez Wydział Gospodarki Mieszkaniowej mieszkania położone są na niższych kondygnacjach lub w budynkach wyposażonych w windę.</p> <p>Ponadto zapis cytowanej wyżej Uchwały daje uprawnienia Prezydentowi Miasta Jeleniej Góry do wydania skierowania do zawarcia umowy najmu lub przeprowadzenia remontu osobom niepełnosprawnym, niezależnie od aktualnie realizowanych wniosków. Zasady i tryb przeznaczania lokali dla osób niepełnosprawnych reguluje załącznik nr 4 do w/w Uchwały.</p> <p>Ponadto 6 osobom niepełnosprawnym wskazano lokale mieszane lub lokale socjalne w ramach realizacji wykazu osób, z którymi umowy najmu lokali mieszkalnych i lokali socjalnych powinny być zawierane w pierwszej kolejności na 2014 r.</p>	Wydział Gospodarki Lokalowej Urzędu Miasta Jelenia Góry

2.	<p>Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych o świadczeniach rodzinnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w 2014 roku został wypłacony 246 dzieciom na kwotę 199.560 zł, - zasiłek pielęgnacyjny, który przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji — w 2014 roku wypłacono zasiłki 2509 osobom na łączną kwotę 4.260.285 zł, - świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem - niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - w 2014 r. wypłacono świadczenie 284 osobom na łączną kwotę 2.119.370 zł. - specjalny zasiłek opiekuńczy, w 2014 roku wypłacono 21 osobom na łączną kwotę 108.247 zł, który przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. <p>W związku z realizacją „Rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne” w 2014 roku wypłacono :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc finansowa w wysokości 200,00 zł - wynikająca z Rozporządzenia Rady i Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego - w miesiącach od stycznia do grudnia 2014r. wypłacono 284 osobom na kwotę 568.800 zł. <p>W roku 2014 MOPS w Jeleniej Górze przystąpił do realizacji VI edycji projektu systemowego pn. „Postaw na siebie”. Działania projektowe były skierowane m.in. do 94 osób niepełnosprawnych, realizujących programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Celem projektu było m.in. zwiększenie aktywności społecznej jego uczestników poprzez podwyższenie aspiracji osobistych, wzrost samooceny i wzmocnienie aktywnych postaw, rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych oraz rehabilitację.</p> <p>Każdy z uczestników projektu miał możliwość wyboru instrumentów aktywnej integracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trening umiejętności psychospołecznych - 24 osoby, - konsultacje pedagogiczne - 8 osób, - warsztaty pedagogiczne – 1 osoba, - poradnictwo psychologiczne - 25 osób, - ćwiczenia usprawniające - 66 osób, - turnus rehabilitacyjny - 36 osób, - udział w grupach samopomocowych - 37 osób, - seksuolog - 8 osób, - udział w grupach wolontariatu - 1 osoba, - warsztaty wyjazdowe - 13 osób, - staż zawodowy - 6 osób, - wsparcie konsultanta rodziny - 4 osoby, - konsultacje prawne - 35 osób, - warsztaty prawnicze – 11 osób. <p>W ramach pilotażowego programu PFRON „Aktywny samorząd” udzielono pomoc 74 osobom z niepełnosprawnością, na łączną kwotę 309.545,74 zł w ramach następujących obszarów:</p> <p>Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:</p> <p>Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 23 osoby / 142.153,10 zł. - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, 2 osoby/ 3.800 zł. <p>Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 2 osoby/30.528 zł. - Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – 1 osoba/2.000 zł. - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyn, 1 osoba / 140 zł. <p>Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 3 osoby / 3.256,35 zł.</p> <p>Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, 42 osoby/127.668,29 zł.</p> <p>W ramach realizacji projektu systemowego pn. „Postaw na siebie” 4 osoby niepełnosprawne i ich rodziny otrzymały wsparcie konsultanta rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej 9 dzieci niepełnosprawnych oraz wsparciem asystenta rodziny 5 osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
----	--	--

INNE JEDNOSTKI		
1.	Zapewnienie systemu mieszkań na warunkach hostelowych przy współpracy z: (Domem Samotnej Matki z Dziećmi "Markot" -jednostką prowadzącą Dolnośląskie Centrum Pomocy Bliźniemu w Zgorzelcu; Stowarzyszeniem MONAR - „Markot”, Schroniskiem im. św. Brata Alberta dla Mężczyzn w Jeleniej Górze, Domem dla Osób Bezdomnych i Najuboższych MONAR - "Markot" Regionalne Centrum Pomocy Bliźniemu w Wałbrzychu, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wałbrzychu. Zbudowaliśmy systemu wsparcia w środowisku lokalnym osób zamieszkujących samodzielnie przy wsparciu opiekuna prawnego dla osób dorosłych całkowicie ubezwłasnowolnionych i kuratora dla osób częściowo ubezwłasnowolnionych, zapewniamy kompleksową pomoc dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin będących w sytuacji kryzysowej z powodu problemów mieszkaniowych (hostele, domy samotnych matek i noclegownie, specjalistyczne ośrodki wsparcia), zapewniamy w trudnych sytuacjach życiowych pomoc psychologów, pedagogów, terapeutów, radcy prawnego oraz lekarza psychiatry), pomoc w redagowaniu i pisaniu pism o charakterze urzędowym, wizyty lekarza psychiatry w Ośrodku, poza Ośrodkiem (gabinet) lub w miejscu zamieszkania pacjentów.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Współpraca z MOPS w celu pomocy i poprawy sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	Miejskie Przedszkole nr 10 w Jeleniej Górze
2.	Przedszkole prowadzi indywidualne i grupowe konsultacje z rodzicami jak i opiekunami dzieci niepełnosprawnych w zakresie wspierania ich w wychowaniu opiece i edukacji dzieci. Prowadzimy konsultację w zakresie : zajęć logopedycznych, psychologicznych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych (integracji sensorycznej, tyflopedagogiki, neurologopedii, arteterapii, muzykoterapii)	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	Uczestnictwo w akcji "I ty możesz zostać św. Mikołajem" dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia oraz zbiórka pieniędzy dla rodzin dzieci wymagających wsparcia finansowego, w tym: poszukiwanie sponsorów na sprzęt rehabilitacyjny. Udział uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej;	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
4.	Szkoła prowadzi działania wspierające osoby niepełnosprawne i ich rodziny poprzez zbiórkę odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników, kieruje rodziny do ogólnopolskiej akcji „Szlachetna Paczka” oraz udziela wsparcia przy otrzymywaniu stypendiów i zasiłków szkolnych. Współpracuje ze świetlicą środowiskową przy parafii Jana Chrzciciela w sprawie zapisu i opieki nad uczniami szkoły.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
5.	Udział uczniów niepełnosprawnych w akcji Wyprawka Szkolna (kryterium poza dochodowe). Ponadto pomoc rzeczowa poprzez Szlachetną Paczkę, Zostań z nami św. Mikołajem. Szkoła organizowała posiłki we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, jak również włączanie uczniów do akcji "Śniadanie w szkole" i wnioskowanie do Klubu Rotary o dofinansowanie zakupu chodzików w ramach wyposażenia szkoły.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
6.	Wyrównano szanse osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji - wyprawka szkolna.	Szkoła Podstawowa nr 13 w Jeleniej Górze
7.	Szkoła bierze udział w akcji stypendialnej i zasiłkowej oraz organizuje „Szlachetnej Paczki” dla rodzin uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, współpraca z MOPS i OIK w Jeleniej Górze.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
8.	Udział uczniów gimnazjum w akcji „Pola nadziei”, pomoc charytatywna dla osób znajdującym się we wrocławskim hospicjum. Sadzenie żonkili pod szkołą, rozdawanie ich w ulicznej kweście. Zbieranie nakrętek dla dzieci niepełnosprawnych w celach realizacji rehabilitacji Informowanie rodziców uczniów niepełnosprawnych o możliwościach i zasadach przyznawania stypendium dla uczniów niepełnosprawnych w ramach programu „Sprawny uczeń”. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom niepełnosprawnym w szkole w formie zajęć rewalidacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych oraz zajęć rozwijających zainteresowania. Organizacja zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów klas I-III gimnazjum w zakresie rozwoju empatii, tolerancji w procesie integracji społecznej.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
9.	Placówka prowadzi szeroką pomoc rodzicom uczniów niepełnosprawnym poprzez udzielenie informacji na temat dostępnych możliwości uzyskania pomocy materialnej (MOPS, zasiłki losowe przyznawane przez Urząd Miasta Jeleniej Góry), „Wyprawki Szkolnej 2014” oraz różnego rodzaju dofinansowania do zakupu sprzętu i pomocy dydaktycznych dla dzieci niepełnosprawnych (PEFRON) oraz zbieranie środków na rehabilitację uczniów niepełnosprawnych w trakcie trwania uroczystości szkolnych – Festiwal Nauki. Pozyskanie funduszy dla ucznia niepełnosprawnego poruszającego się na wózku inwalidzkim celem zakupu roweru trójkołowego do rehabilitacji domowej.	Gimnazjum nr 3 przy Zespole Szkół Elektronicznych w Jeleniej Górze
10.	Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w pozyskiwaniu stypendiów i zasiłków socjalnych. Ponadto w szkole oferowana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna w formie realizacji zaleceń z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, warsztaty integracyjne dla klas pierwszych gimnazjum i liceum, pomoc psychologa PPPP w formie comiesięcznych dyżurów na terenie szkoły, asystowanie uczniom wymagającym wsparcia podczas zajęć i przerw, zajęcia edukacyjne i integracyjne dla wszystkich poziomów klas gimnazjalnych i licealnych. Bal integracyjny dla wychowanków Szkoły Specjalnej.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
11.	Zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród dzieci i pracowników placówki odpowiednio do potrzeb, wsparcie udziału uczniów w akcji stypendialnej i zasiłkowej poprzez rozreklamowanie akcji, informowanie o możliwościach akcji oraz zapewnienie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej podczas organizowanych akcji prozdrowotnych z udziałem pielęgniarki szkolnej, zaproszonych gości, konsultantów z poradni psychologiczno-pedagogicznej.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
12.	Udział młodzieży szkolnej w akcji „I TY MOŻESZ ZOSTAĆ ŚWIĘTYM MIKOŁAJEM”. Paczki uzyskane z akcji trafiają do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Szkoła brała również udział w akcji zbierania nakrętek dla studenta z Jeleniej Góry chorego na stwardnienie rozsiane w celu przeznaczenia zebranej kwoty na leczenie. Ponadto udział młodzieży w rozprowadzaniu wśród mieszkańców Jeleniej Góry cegiełek na listopadową Galę Boku i pomoc przy jej organizacji. Kwota zebrana podczas Gali przeznaczona została na leczenie studenta.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze

13.	Korzystanie przez uczniów ze stypendium i wyprawki szkolnej oraz możliwość korzystania z pomocy psychologa dyżurującego w szkole oraz w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
14.	Szkoła organizuje i koordynuje, przy współpracy ze Strażą Miejską w Jeleniej Górze, akcję „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem”. Oprócz tego prowadzi zbiórke nakrętek plastikowych dla Jeleniogórskiego Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa i zbiórke makulatury, z której uzyskana suma przekazana została na zakup lekarstw i artykułów pierwszej potrzeby.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
15.	Organizowanie „Szlachetnej paczki „, przez społeczność szkolną dla rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz udział społeczności szkolnej w akcji zbierania nakrętek dla osoby chorej na stwardnienie rozsiane w celu zebrania funduszy na leczenie oraz dla chłopca na rehabilitację.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
16.	Placówka prowadzi wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez zbiórka odzieży i obuwia dla rodzin najbardziej potrzebujących wśród pracowników placówki, organizowanie „Szlachetnej Paczki” dla dwóch rodzin naszych uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy oraz pomoc w otrzymaniu stypendium Marszałka Dolnośląskiego.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
17.	Każdy student z niepełnosprawnością posiadający “Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności” studiujący w systemie stacjonarnym lub niestacjonarnym może ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Comiesięczne wsparcie finansowe pozwala studentom na wykorzystanie przyznanej kwoty stypendium na dowolny cel.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	W roku 2014 do KSON-u zgłosiły się 103 osoby z problemami dotyczącymi całych rodzin, a interwencje w ich sprawach wspierali prawnicy w ramach akcji pro bono, psycholodzy, radni Rady Miejskiej oraz w szczególnych przypadkach posłowie społecznych biur poselskich działających przy Sejmiku. Interweniowano również w sprawach orzeczonych i egzekwowanych eksmisji, jednakże tylko w tych przypadkach, gdy zaległości płatnicze z tytułu nieplaconego czynszu były wynikiem niewydolności ekonomicznej spowodowanej na skutek utraty pracy, wypadku, choroby. W roku 2014 Sejmik wspierał także organizację wydarzeń o charakterze charytatywnym. W tym okresie wsparto m. in. sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz realizację projektu SZLACHETNA PACZKA na terenie Jeleniej Góry i okolic. Od 2004 roku Sejmik posiada status OPP i na tej podstawie uprawniony jest do zbierania odpisów 1% podatku od osób fizycznych. W 2014 roku za rok 2013 – ponad 1500 darczyńców przekazało swój podatek wskazując Sejmik jako beneficjenta lub zaznaczając w dyspozycji darowizny osobę, którą zamierzają wesprzeć. Zebraliśmy w ten sposób 90 671,44 PLN. Przekazując zgodnie z wolą darczyńców w całości, bez potrąceń 84 393,36 PLN dla 20 potrzebujących osób niepełnosprawnych i 1 osoby prawnej. Pozostała kwota zasilila cele statutowe KSON.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
2.	PKPS zorganizował pomoc dla ludności w miesiącu XII/2014 – wydawał żywność, wydawał żywność w ramach Programu FEAD dla osób starszych, samotnych, bezradnych w Grudniu pomocą objęto 651 rodzin dla których wydano a 1319 paczek żywnościowych z Miasta Jelenia Góra. Zadanie dofinansowane ze środków Miasta w kwocie 1 800,00zł. – środki na Transport, za i rozładunek żywności oraz dystrybucja żywności – ogólny koszt zadania 1 800,00 zł. Wydawanie żywności kontynuowano w miesiącu styczniu 2015 roku. Zorganizował "Wieczere Wigilijną" w dniu 11 grudnia 2014r. w Restauracji „Skalka” dla 125 osób w tym osoby bezdomne, ubogie, starsze, bez środków do życia (Planowano dla 120 osób). Wszyscy uczestnicy Wieczery otrzymali Paczki Świąteczne – koszt paczki dla jednej osoby 23,60 zł. Zadanie dofinansowane ze środków Miasta w kwocie 6 000,00zł. – ogólny koszt zadania 8 950,17 zł. /koszt własny 2 950,17 zł./.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Jeleniej Górze
3.	Zarząd Koła Polskiego Związku Niewidomych udziela kompleksowych informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PEFRON na likwidację barier technicznych, architektonicznych, komunikacyjnych oraz turnusów rehabilitacyjnych. Zarząd Koła służy pomocą swoim członków w zakresie potrzeb - spotkań z psychologiem i terapeutą. Zarząd Koła zorganizował spotkanie dla członków nowo przyjętych, informując o ulgach i uprawnieniach, szkoleniach indywidualnych jakie przysługują osobom niewidomym. Zarząd Koła w ramach współpracy z Firmą „ALTIX” i Firmą "LUMEN" zorganizował pokazy specjalistycznego sprzętu komputerowego i rehabilitacyjnego pomocnego w codziennym życiu dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Zarząd Koła współpracuje z Jeleniogórskimi Zakładami Optycznymi, które wykonują nieodpłatnie szkła korekcyjne dla naszych członków. Członkowie Koła brali udział w projekcie „Aktywny samorząd”. Zarząd Koła współpracuje z Firmą "LUMEN" Warszawa i pośredniczy w sprzedaży sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Zarząd Koła zorganizował warsztaty motywacyjno-rozwojowe dla swoich członków. Spotkanie z Dietetykiem. Ponadto członkowie Koła brali udział w szkoleniach organizowanych przez PZN Okręg Dolnośląski: Niewidomy z przewodnikiem - szkolenie dla nowoprzyjętych, Szkolenie 60+, Szkolenie dla głuchoniewidomych, Szkolenie cukrzyków, Szkolenie dla podopiecznych dzieci z rodzicami.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
4.	Jeleniogórskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w sposób istotny przyczynia się do poprawy sytuacji socjalno-bytowej najuboższych osób niepełnosprawnych. We wszystkich placówkach Koła udzielana jest pomoc osobom bezdomnym i najuboższym, w tym niepełnosprawnym. Niepełnosprawne osoby bezdomne korzystają z pomocy w postaci schronienia, posiłków, niezbędnego ubrania i środków czystości i higieny osobistej zarówno w Noclegowni, Schronisku, jak i Domu św. Brata Alberta dla starszych i niepełnosprawnych osób bezdomnych. Ubogie osoby niepełnosprawne poprzez Punkt Pomocy Materialnej zaopatrywane są w żywność, ubrania, sprzęt AGD oraz meble, które niejednokrotnie dowożone są do miejsca pobytu danej osoby.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze

5.	<p>Klub finansował:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dożywanie i leczenie dzieci z rodzin ubogich z Gminy Stara Kamienica oraz ze szkół podstawowych w Szklarskiej Porębie, Wojcieszowie, Podgórzynie, Kopańcu i Jeleniej Górze, - protezę hybrydową ręki dla chłopca, który stracił rękę porażony prądem, - protezę bioelektryczną ręki dla dziewczynki Małgosi z Siedlęcina, - fotelik rehabilitacyjny dla chorego chłopca, - wyjazdy zagraniczne uzdolnionej muzycznie młodzieży z Państwowej Szkoły Muzycznej w Jeleniej Górze na konkursy pianistyczne do Mediolanu, - wyjazd utalentowanej młodej pianistki z Jeleniej Góry na studia w Akademii Muzyki i Teatru do Hanoweru, - organizował prezentacje dzieci specjalnej troski uzdolnionych wokalnie, - wyjazdy na tzw. zielone szkoły dzieciom z biednych rodzin, wychowankom Domów Dziecka Dąbrówka w Jeleniej Górze oraz Szklarskiej Porębie. <p>W kolejnych latach Klub kontynuował i rozwijał działalność charytatywną i ten kierunek naszego działania pomocowego w Klubie stał się dominującym. Liczne aukcje charytatywne przyniosły wymierne efekty w postaci sprzętu rehabilitacyjnego, specjalistycznej aparatury medycznej, sprzętu komputerowego, audiowizualnego oraz podstawowego wyposażenia wielu placówek. Od wielu lat razem z Urzędem Miasta, JZO i optykami jeleniogórskimi prowadzimy akcję RATUJMY DZIECIOM WZROK. Prowadziliśmy takie akcje jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w wydaniu tomu poezji jeleniogórskiej poetki Kazimiery Czurki pt. „Piasku przesiewanie” w charakterze współwydawcy, uroczyste przekazanie odbyło się w auli Politechniki Wrocławskiej w Pałacu Schaffgotschów w Cieplicach, - goszczenie w ramach wymiany młodzieżowej Ryana Duarte z Brazylii, - sfinansowanie przejazdu na kolonie, zakup obuwia i odzieży, przekazanie zestawów komputerowych dla wychowanków Domu Dziecka Im. Marii Konopnickiej w Szklarskiej Porębie, - W „tłusty czwartek” w 2008 i 2009 roku w Jeleniej Górze organizowana była wspólnie z Cechem Rzemiosł w Jeleniej Górze integracyjna dyskoteka dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych z Domów Dziecka oraz placówek opiekuńczych z Jeleniej Góry i okolic, - zakup fantoma do szkolenia ratowników medycznych. 	Rotary Club Jelenia Góra
6.	<p>Wsparcie psychologiczne poprzez cykl doradztwa dla rodziców, opiekunów dzieci niepełnosprawnych biorących udział w programie „HIPPONY – Hipoterapia bez barier” (10 rodziców lub opiekunów) w okresie od 21 lipca – 30 września 2014r. Dofinansowane z FIO i środków własnych.</p>	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze

5. Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.

- 5.1. *Cel operacyjny:* **Tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.**
- 5.2. *Cel operacyjny:* **Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.**
- 5.3. *Cel operacyjny:* **Utworzenie systemu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.**

Celem podejmowanych działań było organizowanie dla niepełnosprawnych absolwentów staży oraz szkoleń grupowych i indywidualnych, udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, organizowanie subsydiowanych lub niesubsydiowanych miejsc pracy: prace społecznie użyteczne, umowy o pracę. Ponadto wspieranie ochrony zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej, prowadzenie różnego rodzaju giełd pracy dla osób poszukujących pracy i spotkań informacyjnych dla pracodawców na temat refundacji kosztów utworzenia nowych stanowisk pracy w ramach realizowanych programów specjalnych, programów rezerwy Ministra.

Bezrobotni niepełnosprawni to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ich sytuacja na lokalnym rynku pracy pogarsza się. Niepełnosprawność jest podstawową barierą w procesie skutecznego szukania zatrudnienia. W obecnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, tj. zbyt małej ilości ofert pracy, preferowaniu przez pracodawców osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności – zachodzą obawy, że z roku na rok udział bezrobotnych niepełnosprawnych w rejestrach bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze będzie nieustannie zwiększać się.

Na koniec grudnia 2014 r. w tut. Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 473 bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 175 kobiet: z Jeleniej Góry - 254 osoby, z powiatu jeleniogórskiego - 219 osób. Natomiast w grupie bezrobotnych niepełnosprawnych prawo do zasiłku posiadały tylko 74 osoby, tj. 15,6% ogółu.

Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych

Bezrobotni niepełnosprawni		31.XII.2013	Zarejestrowani na 31.XII.2014		
			PUP	Jelenia Góra	powiat jeleniogórski
Ogółem:		614	473	254	219
Z ogółu	Długotrwale	414	307	153	154
	Poprzednio pracujący	584	455	244	211

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

W porównaniu do stanu na koniec grudnia 2013 roku, liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych mieszkańców Jeleniej Góry zmniejszyła się w 2014 r. o 26,0%. Dla kobiet wskaźnik ten był większy – 31,1%.

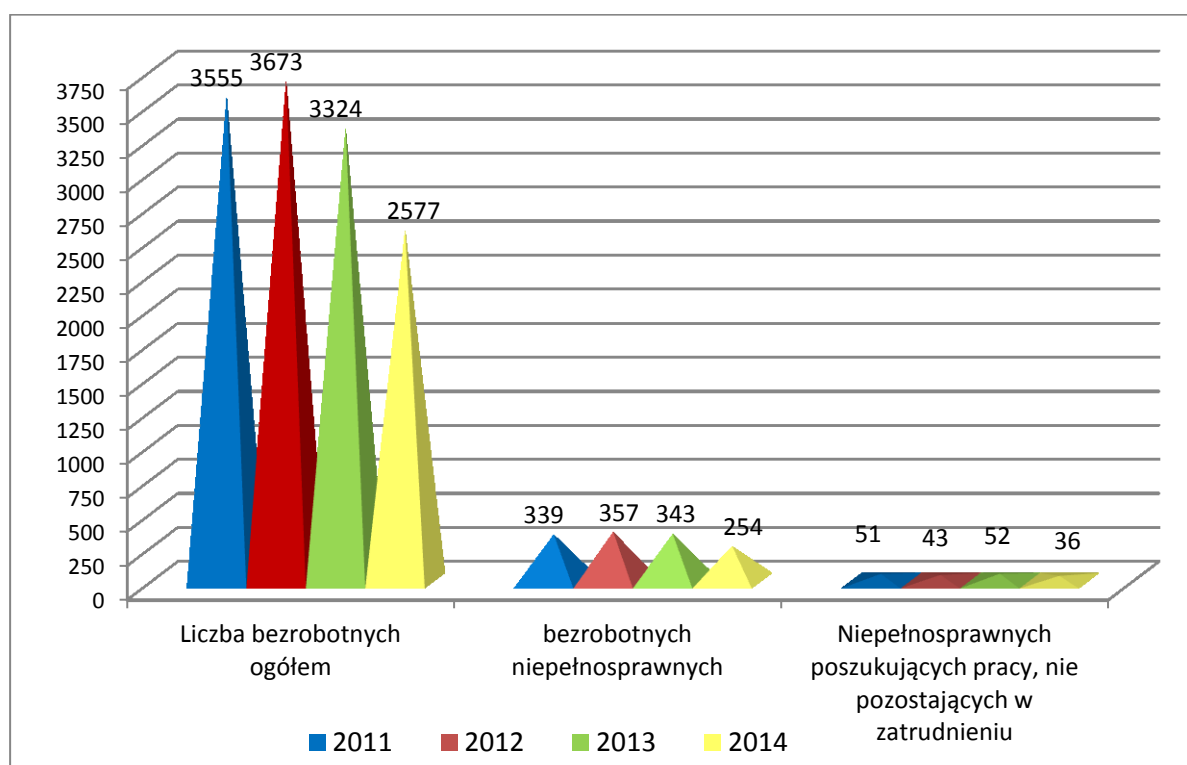
Pomimo znacznego zmniejszenia liczby bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry (o 89 osób mniej) udział tej populacji bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych osiągnął zbliżony poziom co w 2013 roku tj. 9,9%.

Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani na koniec grudnia 2014 r. stanowili 8,3% ogółu osób zarejestrowanych. Dla powiatów wskaźnik ten osiągnął poziom:

- dla Jeleniej Góry - 9,9 %,
- dla powiatu jeleniogórskiego - 7,1%.

Stan na	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym:	% udział bezrobotnych niepełnosprawnych do ogółu bezrobotnych	Niepełnosprawni poszukujący pracy, nie pozostający w zatrudnieniu
		bezrobotnych Niepełnosprawnych		
31.XII.2011	3.555	339	9,5	51
31.XII.2012	3.673	357	9,7	43
31.XII.2013	3.324	343	10,3	52
31.XII.2014	2.577	254	9,9	36

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze na 31.12.2014 r.

Od stycznia do grudnia 2014 r. zarejestrowały się 664 osoby niepełnosprawne, w tym 294 kobiety. Wśród nowo zarejestrowanych podobnie jak w latach ubiegłych, dominowali mieszkańcy Jeleniej Góry – 66,7% ogółu rejestrujących się niepełnosprawnych.

Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry była wyższa o 2,1% w porównaniu do 2013 roku.

Struktura nowo rejestrujących się bezrobotnych w 2013 - 2014 roku:

		I – XII.2013		I – XII.2014	
		PUP	Jelenia Góra	PUP	Jelenia Góra
Ogółem:		670	434	664	443
Z tego	Po raz kolejny	611	400	604	407
	poprzednio pracujące	624	411	621	416
	W tym zwolnione z przyczyn dotyczące zakładu pracy	27	20	36	26

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

W ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych z Jeleniej Góry było:

- 22 osób w wieku do 25 roku życia,
- 308 osób powyżej 50 roku życia,
- 129 osób bez kwalifikacji zawodowych,
- 191 osób z wykształceniem co najmniej średnim.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych stanowiły osoby w przedziale wiekowym powyżej **45 lat – 198 osób, tj. 78,0%**. W tej grupie osób było **170 osób powyżej 50 roku życia, tj. 66,9%** ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Dla całej populacji bezrobotnych w Jeleniej Górze wskaźnik ten wynosił w grudniu 2014 roku – **43,3%** ogółu osób zarejestrowanych.

Co dziesiąty bezrobotny z Jeleniej Góry posiadał stopień niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry pozostające w ewidencji tut. Urzędu Pracy, to **w większości osoby z orzeczonym lekkim stopniem niepełnosprawności – 77,2% ogółu**. Zaledwie **2,3%** stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i **20,5%** z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

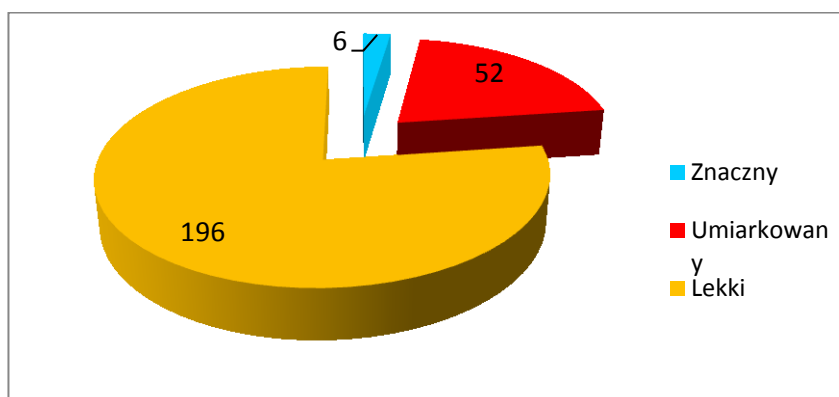
Struktura zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności:

	Stan na 31.XII.2013		Stan na 31.XII.2014	
	PUP	Jelenia Góra	PUP	Jelenia Góra
Znaczny	15	5	11	6
Umiarkowany	120	66	109	52
Lekki	479	272	353	196
Ogółem	614	343	473	254

Z punktu widzenia możliwości przyszłego zatrudnienia ważny był rodzaj niepełnosprawności zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze były kłopoty zdrowotne związane z funkcjonowaniem narządów ruchu (85 osób), tj. 33,5% ogółu tej populacji.

Zarejestrowane osoby niepełnosprawne wg stopnia niepełnosprawności w Jeleniej Górze

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2014 r.

Rok 2014, to kolejny rok zwiększonej liczby podjęć pracy przez osoby bezrobotne niepełnosprawne z Jeleniej Góry. Wykreślono z ewidencji **228 osób z powodu podjęcia pracy – 35,6 % ogółu** wyrejestrowanych. W ogólnej liczbie podejmujących pracę było 113 kobiet.

Z analizy podjęć pracy wynika, że łatwiej o pracę osobom zamieszkałym w Jeleniej Górze – **68,1% ogółu niepełnosprawnych podejmujących pracę.**

W porównaniu do 2013 r. liczba bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry podejmujących pracę w 2014 roku **uległa zwiększeniu o 5,1%, tj. o 11 osób.**

Pomimo niewielkiej liczby ofert pracy wpływających do tut. Urzędu skierowanych do tej populacji bezrobotnych - liczba podejmujących pracę uległa zwiększeniu. Oznacza to, że bezrobotni niepełnosprawni mieszkańcy Jeleniej Góry z własnej inicjatywy poszukiwali zatrudnienia.

Z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze zostało wyrejestrowanych 640 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Liczba wykreślonych z ewidencji w 2014 roku była wyższa o 14,5% w porównaniu do 2013 roku.

Co piąta osoba bezrobotna niepełnosprawna została wyłączona z ewidencji z powodu rezygnacji lub niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – **219 osób**. W populacji tej dominują osoby niepełnosprawne z Jeleniej Góry – 129 osób.

Utrzymuje się **wysoki wskaźnik wyłączeń z powodu utraty statusu osoby niepełnosprawnej – 10,3%** ogółu wyrejestrowanych z ewidencji.

Wyłączenie z ewidencji osoby bezrobotne niepełnosprawne w latach 2013 - 2014

Wyszczególnienie	I – XII.2013			I – XII.2014		
	Ogółem	Ogółem	Udział %	Ogółem	Ogółem	Udział %
	PUP	Jelenia Góra		PUP	Jelenia Góra	
Ogółem:	886	559	<i>100,0</i>	993	640	<i>100,0</i>
Podjęcia pracy	338	217	<i>38,8</i>	335	228	<i>35,6</i>
Rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	189	118	<i>21,1</i>	219	129	<i>20,2</i>
Rozpoczęcia szkolenia	0	0	<i>0</i>	0	0	<i>0</i>
Rozpoczęcia stażu	35	25	<i>4,5</i>	68	46	<i>7,2</i>
Podjęcia prac społecznie użytecznych	44	35	<i>6,2</i>	51	42	<i>6,6</i>
Odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej	37	28	<i>5,0</i>	3	0	<i>0</i>
Utrata statusu osoby niepełnosprawnej	116	58	<i>10,4</i>	1	0	<i>0</i>
Inne	127	78	<i>14,0</i>	67	53	<i>8,3</i>

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W ramach wspomnianego powyżej projektu systemowego „Postaw na siebie” osoby niepełnosprawne miały możliwość skorzystania z doradztwa zawodowego – 95 osób oraz z dowolnego kursu lub szkolenia zawodowego – 78 osób, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kurs językowy – 27 osób, - kurs „florystyka + kasa fiskalna” – 3 osoby, - kurs „komputerowy” podstawy – 11 osób, - kurs „magazynier z obsługą wózka jezdniowego” – 1 osoba, - kurs prawa jazdy kat „B” – 4 osoby, - kurs prawa jazdy kat „C” – 1 osoba, - kurs komputerowy średniozaawansowany – 8 osób, - kurs „podstawy księgowości” – 4 osoby, - kurs komputerowy „tworzenie stron internetowych i grafiki komputerowej” – 3 osoby, - kurs „elektryk z up. do 1 kV” – 1 osoba, - kurs „opiekun osób starszych i osób zależnych z nauką języka niemieckiego” – 4 osoby, - kurs „podstawy kadr i plac” – 3 osoby, - kurs „sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej” – 1 osoba, - kurs „kucharz małej gastronomii” – 1 osoba, - kurs „palacz pieców CO” – 1 osoba, - kursy wizażu, w tym fryzjerski, stylizacji paznokci, kosmetyki i pielęgnacji ciała – 4 osoby, - kurs spawania – 1 osoba. <p>Wzorem lat poprzednich w 2014 roku Miasto Jelenia Góra było również uczestnikiem programu celowego PFRON p.n. „Junior – program aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych absolwentów” i otrzymało dofinansowanie w wysokości 10.000,01 zł.</p> <p>W wyniku realizacji tego programu 3 osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP otrzymało świadczenia na rehabilitację zawodową oraz 1 pracodawca otrzymał premię z tytułu odbycia stażu przez 1 osobę niepełnosprawną, jeden pracodawca zrezygnował z podobnej premii, mimo jej przyznania.</p> <p>W ramach wspomnianego wyżej projektu „Postaw na siebie” 6 osób z niepełnosprawnością rozpoczęły 6-cio miesięczny staż, który jest kontynuowany w roku 2015.</p> <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2014 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie pod nazwą „Wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych”, przyznano dotacje dla 4 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze – 3.100 zł, b) Polski Związek Niewidomych – 10.168 zł, c) Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem OT w Jeleniej Górze – 5.896 zł, d) Fundacja „Autika” – 3.456 zł, e) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze – 8.729 zł. <p>W ramach projektu „Postaw na siebie” w strukturach MOPS funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. W zajęciach Klubu w ramach instrumentu aktywizacji zawodowej w 2014 roku uczestniczyło 109 osób niepełnosprawnych. Przy Klubie działa świetlica KIS, zapewniająca opiekę dzieciom uczestników projektu, w czasie prowadzonych zajęć.</p> <p>Dział Rehabilitacji MOPS w ramach „Punktu informacji dla osób niepełnosprawnych” oraz bieżącej pracy, udziela informacji pracodawcom o rodzajach ulg, zwolnieniach i dotacjach z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
INNE JEDNOSTKI		
1.	Książnica Karkonoska zatrudnia 11 osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.	JCKiIR „Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
2.	<p>W 2014 roku nie było organizowanych szkoleń grupowych dla osób niepełnosprawnych. Bezrobotni mogli korzystać z finansowania szkoleń w formie indywidualnej, nie mniej jednak żadna osoba bezrobotna niepełnosprawna nie złożyła wniosku o finansowanie tego typu szkolenia.</p> <p>W 2014 r. na staż skierowano 45 niepełnosprawnych bezrobotnych mieszkańców Jeleniej Góry.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ze środków Funduszu Pracy przyznanych w ramach algorytmu, staże realizowało 6 osób na stanowiskach: technik prac biurowych, fakturzysta, pracownik sklepu, operator oklejarki, informatyk, - W ramach programu „JUNIOR” (program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych realizowany we współpracy z państwowym Funduszem Rehabilitacji osób Niepełnosprawnych) staż odbywało 3 bezrobotnych z Jeleniej Góry. Bezrobotni odbywający staże w ramach programu JUNIOR otrzymywali stypendium ze środków Funduszu Pracy na zasadach takich samych jak pozostali bezrobotni, oraz dodatkowo świadczenie z PFRON na rehabilitację zawodową w wysokości 40% lub 30% najniższego wynagrodzenia. Stażyści nabywali umiejętności zawodowe na stanowiskach: pracownik kancelaryjny, referent. Staże były realizowane w Urzędzie Skarbowym w Jeleniej Górze oraz w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego. - W ramach Programu specjalnego „Szansa dla każdego” – staż odbywało 7 osób na stanowiskach - instruktor sportowy, pomoc kuchenna, sprzątaczką biurową, pracownik sklepu, - Projekt EFS – PO KL – staże odbywało – 26 osób z Jeleniej Góry - realizowane na stanowiskach: doradca klienta, fakturzystka, kioskarcz, kucharz, magazynier, ogrodnik, operator obrabiarek 	Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

	<p>sterowanych numerycznie, pedagog, pracownik ds. archiwizacji, pracownik obsługi technicznej, pracownik kancelaryjny, pracownik prac biurowych, sprzedawca, trener.</p> <p>Ponadto staż odbywała 1 osoba niepełnosprawna poszukująca pracy ze stopniem niepełnosprawności umiarkowanym z Jeleniej Góry - przyznane środki z PFRON dla Jeleniej Góry – na stanowisku pracownik biurowy w Prywatnym Centrum Kształcenia Kadr w Jeleniej Górze.</p> <p>Urząd Pracy otrzymał środki na finansowanie wydatków związanych z realizacją staży na rzecz osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, zamieszkałych na terenie Jeleniej Góry w wysokości 23.500,00 zł. (uchwała Nr 489.LIV.2014 z dnia 08 kwietnia 2014 roku). Wydatkowano kwotę 7.377,25 zł.</p> <p>W analizowanym okresie 16 bezrobotnych niepełnosprawnych otrzymało środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej: z Jeleniej Góry - 10 osób, z powiatu jeleniogórskiego - 6 osób. Natomiast 10 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry rozpoczęło pracę na własny rachunek w ramach projektu EFS – PO KL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - produkcja odzieży - 2 osoby, - roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków - 1 osoba, - zakładanie stolarki budowlanej - 1 osoba, - sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych - 1 osoba, - działalność agencji reklamowych - 1 osoba, - działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura - 1 osoba, - działalność związana z zagospodarowaniem terenów zieleni - 1 osoba, - pomoc społeczna bez zakwaterowania - 1 osoba, - działalność związana z wystawianiem przedstawień - 1 osoba. <p>W 2014 roku pozyskano 247 ofert pracy dla bezrobotnych niepełnosprawnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> -z Jeleniej Góry - 219 ofert – 88,7% ogółu ofert -z powiatu jeleniogórskiego - 28 ofert – 11,3% ogółu. <p>W porównaniu do 2013 roku liczba ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej z firm jeleniogórskich zmniejszyła się o 7,6%.</p> <p>Oferty pracy dla niepełnosprawnych zgłaszały zakłady pracy chronionej i inne podmioty, które wygrały przetargi na ochronę mienia i prace porządkowe w firmach funkcjonujących na terenie Jeleniej Góry. Zgłaszane oferty pracy dla osób niepełnosprawnych dotyczyły takich stanowisk pracy jak: dozorca, fizjoterapeuta, kasjer handlowy, kierownik działu kadrowo – placowego, mechanik samochodów osobowych, ekspozytor towarów, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, sprzątacza biurowa, pokojowa, robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, przedstawiciel handlowy, salowa, pracownik do spraw osobowych, sprzedawca.</p> <p>W ogólnej liczbie zgłoszonych 247 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych było m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 60 ofert pracy z Zakładu Usług Gospodarczo-Socjalnych „Antema” w Jeleniej Górze – miejsce pracy Jelenia Góra, Podgórzyn - 33 ofert pracy P.U. JAREXS Sp. z o.o. Jelenia Góra – miejsce pracy Jelenia Góra, Piechowice, Podgórzyn - 20 ofert pracy CLAR System S.A Poznań – miejsce pracy Jelenia Góra, - 14 ofert pracy Impel Cleaning Sp. z o.o., - 13 ofert pracy z Firmy YAX – WLEKLIK Zakład Pracy Chronionej Legnica– miejsce pracy Mysłakowice, Kowary - 12 ofert pracy Security & Cleaning System Sp. z o.o. - 5 ofert pracy Maxus Cleaning Sp. z o.o., - 4 oferty pracy z Firmy ARTIMEX Spółka Cywilna w Jeleniej Górze <p>W celu umożliwienia bezpośredniego kontaktu osób niepełnosprawnych z pracodawcami, Urząd Pracy zorganizował 6 giełd pracy dla firm działających w Jeleniej Górze. W giełdach uczestniczyło 154 bezrobotnych niepełnosprawnych z Jeleniej Góry. Większość osób bezrobotnych niepełnosprawnych biorących udział w giełdach nie spełniała oczekiwań pracodawcy – ze względu na stan zdrowia (pracodawcy są zainteresowani zatrudnieniem osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności), długotrwałe pozostawanie bez pracy oraz wiek.</p> <p>W 2014 roku doradcy klienta wydali 672 skierowań do pracy i na miejsca aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych z Jeleniej Góry, w tym 226 skierowania na staż i 68 skierowań do wykonywania prac społecznie użytecznych. W wydanych skierowaniach dominowały skierowania do pracy (zatrudnienie subsydiowane i nie subsydiowane) – 378 skierowań.</p>	
3.	<p>Cel strategiczny i operacyjny zakładu polega na tworzeniu aktywnych form rehabilitacji zawodowej poprzez tworzenie warunków do aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, tworzenia warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz tworzeniu systemu aktywizacji zawodowej tych osób.</p> <p>ZAZ „Rosa” w 2012 r. zatrudniał 52 osób, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, u których stwierdzono choroby psychiczne lub upośledzenie umysłowe; - 22 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności; - 13 osób to pracownicy zatrudnieni w ramach działalności obsługowo-rehabilitacyjnej. <p>Działalność Zakładu była finansowana ze środków PFRON (710.000,00), SOD (419.860,00), budżetu Miasta Jeleniej Góry (30.000,00), budżetu Województwa Dolnośląskiego (70.000,00) i środków własnych - 410.404,43.</p>	Zakład Aktywności Zawodowej „Rosa” w Jeleniej Górze, Caritas Diecezji Legnickiej
4.	<p>Placówka zapewnia osobom niepełnosprawnym specjalistyczne poradnictwo oraz pomoc prawną w zakresie doradztwa organizacyjno – prawnego i ekonomicznego dotyczącego działalności gospodarczej lub rolniczej oraz podniesienie jakości życia i samooceny osób niepełnosprawnych (specjalistyczne poradnictwo, pomoc psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego, terapeuty rodzinnego i lekarza psychiatry). Ponadto prowadzone są działania w zakresie łagodzenia skutków izolacji, wycofywania się z życia zawodowego i społecznego (terapia indywidualna i rodzinna, grupa wsparcia „Razem”, podnoszenie samooceny, uczenie samodzielnego funkcjonowania w środowisku), jak również organizowanie doraźnej pomocy w zakresie specjalistycznego poradnictwa kierowanego do osób niepełnosprawnych zagrożonych długotrwałym bezrobociem.</p>	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze

PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu – 315 osób –</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Rozpoznawanie zainteresowań zawodowych” – zajęcia dla uczniów klasy II technikum w ZSP-U (23 osoby). - "Odkrywamy talenty"- zajęcia dla uczniów G nr 3 oraz klas ponadgimnazjalnych w ZSLiZ nr 2 – (G 43 uczniów, PG 16 uczniów; ogółem 59 osób). - "Planuję drogę zawodową" – 2 spotkania dla uczniów kl. II G nr 5 (18 osób). - „Zajęcia aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia”, dla uczniów G nr 3 (38 osób). - "Matura i co dalej?" – 8 spotkań dla uczniów LO nr 1 (185 osób). - „Zajęcia aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia” dla uczniów G w MOS-ie (5 osób). - „Szkoły ponadgimnazjalne” – warsztaty dla uczniów klasy III w G nr 5 (16 osób). - "Nabór elektroniczny do szkół" - warsztaty dla uczniów klasy III w G nr 5 (16 osób). 	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jeleniej Górze
2.	Obecnie w placówce zatrudnionych jest 7 osób z niepełnosprawnością w3 różnych stopniach. Z związku z tym dostosowano harmonogram czasu pracy plany urlopów oraz dostosowano w miarę możliwości zakresy pracy jak i stanowiska.	Miejskie Integrycyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
3.	Umożliwienie odbycia praktyki zawodowej osobie z niepełnosprawnością ruchową.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
4.	Preorientacja zawodowa prowadzona dla uczniów gimnazjum oraz spotkania dla rodziców na terenie placówki.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
5.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni. Zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego zorganizowane przez doradcę zawodowego	Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
6.	Preorientacja zawodowa dla uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców prowadzona przez doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej – na terenie placówki, z możliwością przeprowadzenia dokładniejszych badań na terenie poradni poprzez zachęcania i organizowanie udziału w giełdach pracy, wsparcie w rozmowach rozmowa z pracodawcami (szkoły ponadgimnazjalne) oraz umożliwianie realizacji wyjazdów zagranicznych w zakresie dokształcania zawodowego.	Zespół Szkół Przyrodniczo – Usługowych w Jeleniej Górze
7.	Szkoła prowadzi rozmowy z pracodawcami na temat realizacji praktyk zawodowych przez uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Sejmik od 9 lat prowadzi Społeczną Agencję Zatrudnienia (SAZ), której efekty działania w roku 2014 przedstawiły się następująco: w bazie zarejestrowanych jest 711 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy, 4 osoby w roku 2014 uzyskało zatrudnienie. W roku 2014 wypracowano wspólnie z jedną z liczących się prywatną siecią hoteli oraz Polską Akademią Gościnności system zatrudnienia dla 24 osób niepełnosprawnych o wyższym i średnim wykształceniu ze znacznym i umiarkowanym stopniem w zawodach usług gościnnych. Wniosek taki został dofinansowany przez PFRON i realizowany będzie w roku 2015. W roku 2014 nadal funkcjonowała sala komputerowa KSON, w której prowadzono kursy dla 60-osobowej grupy niepełnosprawnych i seniorów na zasadzie odpłatnej działalności statutowej.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
2.	Kontynuowanie rehabilitacji społeczno- zawodowej w Warsztacie Terapii Zajęciowej i przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia. Ponadto TWK jest współzałożycielem Spółdzielni Socjalnej „Patron” – w której zatrudnienie otrzymało 12 osób.	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
3.	Dni Otwartych Drzwi – wzrost aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Ta realizacja cyklicznego zadania pozwala łamać stereotypy o nieprzydatności ludzi napiętnowanych najmniej rozumianym rodzajem niepełnosprawności, jest bezpośrednim sposobem promowania aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych intelektualnie. Zadanie pokazało jak w praktyce wygląda skuteczność form rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowanej przez warsztaty terapii zajęciowej, doprowadzającej ludzi niepełnosprawnych intelektualnie do pracy zarobkowej i godnego życia w otwartym środowisku społeczności lokalnej. Ponadto zorganizowano „Obóz przetrwania i samorządności”, dzięki któremu osoby niepełnosprawne intelektualnie autentycznych sytuacji, decydowania, a zatem wpływania na nie, a także prawdziwego, bezpośredniego ponoszenia odpowiedzialności za własne decyzje i czyny (nabywania zdolności do samodzielnego kształtowania życia własnego). Skutkiem tego będzie zdobycie kompetencji człowieka dorosłego potrafiącego funkcjonować przy wsparciu, niekoniecznie klienta pomocy społecznej.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze
4.	Zarząd Koła jest w stałym kontakcie z Zakładami Pracy Chronionej ("Piast", "Wirex", "Omega", "Clar - System", „Multiserwis”), ZAZ „ROSA” oraz PUP monitorując możliwości podjęcia pracy przez osoby z dysfunkcją narządu wzroku, dzięki czemu nasi członkowie uzyskują zatrudnienie.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze

6. Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.

- 6.1. *Cel operacyjny:* **Dostosowanie opieki medycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- 6.2. *Cel operacyjny:* **Wspieranie wczesnej interwencji.**
- 6.3. *Cel operacyjny:* **Wzmacnianie instytucji zajmujących się rehabilitacją leczniczą osób niepełnosprawnych.**

Program miał na celu budowanie systemów realizacji całościowej opieki medycznej dla określonych środowisk niepełnosprawnych z uwzględnieniem ich realizacji także w miejscu zamieszkania (rehabilitacja przyłóżkowa), zapewnianie pomocy opiekuńczo - pielęgnacyjnej w integracyjnych placówkach edukacyjnych.

Ponadto wdrażanie szczegółowych programów profilaktyki zaburzeń rozwoju i zapobiegania niepełnosprawności, stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy i upowszechnianie wczesnej rehabilitacji.

Studenci niepełnosprawni Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej mają możliwość wyboru zajęć z wychowania fizycznego dostosowanych do swoich możliwości fizycznych oraz somatycznych poprzez realizację zabiegów rehabilitacyjnych w Uzdrowisku Cieplice. Zakres zabiegów proponowanych i stosowanych obejmuje m.in. masaże, hydroterapię, kinezyterapię i fizykoterapię. Bogata oferta ćwiczeń rehabilitacyjnych jest dostępna dla studentów niepełnosprawnych nieodpłatnie i jednocześnie stanowi zaliczenie z zajęć wychowania fizycznego.

Miasto Jelenia Góra zaangażowało się, po raz kolejny, w akcję „NIE nowotworom u dzieci” organizowaną przez Fundację Ronalda McDonalda. W ramach akcji wykonane zostały profilaktyczne badania USG dla dzieci w wieku od 9 miesięcy do 6 lat. Akcja miała miejsce w dniach 28-30.05.2014 r. kwietnia 2014 r. w ambulansie Fundacji. Przebadano 224 dzieci (w tym: 114 dziewczynek i 110 chłopców). Miasto Jelenia Góra pokrywało jedynie koszt pracy lekarzy (15.008 zł). Dzięki tym badaniom wykryto 77 zmian i odstępstw od norm u badanych dzieci.

Badania wykonane przez Fundację Ronalda McDonalda w Jeleniej Górze

Lp.	Badania	Ilość dzieci
1.	USG jamy brzusznej	225
2.	USG jąder	111
3.	USG szyi	224

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Dialogu i Spraw Społecznych

Ponad 12 raz Miasto Jelenia Góra wspólnie z JZO sp. zo.o. i Rotary Clubem – Jelenia Góra organizowane były badania wzroku pn. „Ratujmy wzrok dzieciom”. Za podstawowy cel przyjęto zagwarantowanie uczniom właściwej korekcji wzroku i skrócenie drogi dziecka do diagnozy okulistycznej i korekcji wzroku. Program daje konkretną pomoc poprzez zaopatrzenie dzieci w okulary korekcyjne, krzewi też profilaktykę w zakresie dobrego widzenia. Niejednokrotnie to pierwsza forma kontaktu dziecka z lekarzem okulistą i optykiem. Program pozwala zapobiegać pogłębianiu niezdiagnozowanych wcześniej wad wzroku i chorób oczu.

Profilaktyka zapobiegania wadom wzroku „Ratujmy wzrok Dzieciom”

Lp.	Placówki	Ilość wykrytych wad	Ilość wystawionych recept	Liczba zbadanych dzieci	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Szkoły Podstawowe	118	57	985	29,9	29 451,50
2.	Gimnazja	104	54	697		20 840,30
Ogółem		222	111	1682		50 291,80

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Dialogu i Spraw Społecznych

Ponadto Miasto prowadziło działania profilaktyczne dla najmłodszych mieszkańców Jeleniej Góry dotyczące pneumokokowych zakażeń u dzieci w wieku od 24 do 36 miesiąca życia.

Lp.	Szczepienie	Ilość wykonanych szczepień	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Pneumokokowe zakażenie u dzieci w wieku od 24 do 36 miesiąca życia	223	270,00	60 210,00

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Dialogu i Spraw Społecznych

Ponadto Miasto prowadziło działania profilaktyczne dla dziewczynek urodzonych po 2002 roku z terenu Jeleniej Góry dotyczące zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV. Zaszczepiono 113 dziewczynek, z tego 111 - 3 dawkami (w tym: 1 rezygnacja rodzica po I dawce, 1 rezygnacja rodzica po II dawce).

Szczepienie przeciw wirusowi HPV

Lp.	Dawki	Ilość wykonanych szczepień	cena jednostkowa badania	Wartość ogółem
1.	Dawka I	113	140,00	15 820,00
2.	Dawka II	112		15 680,00
3.	Dawka III	111		15 540,00
Ogółem:		336		47 040,00

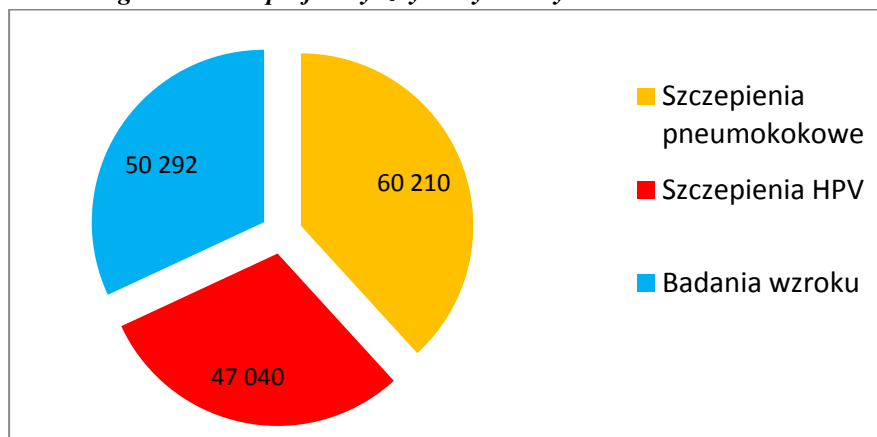
Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Dialogu i Spraw Społecznych

Ogółem badania profilaktyczne przeprowadzone w 2014 r.

Lp.	Nazw badania	Ilość wykonanych badań/ szczepień	cena jednostkowa badania/ szczepienia	Wartość ogółem
1.	Szczepienia pneumokokowe	223	270	60 210,00
2.	Szczepienia HPV	336	140	47 040,00
3.	Badania wzroku	222	29,9	50 291,80
Ogółem:		781		157 541,80

Dane: Urząd Miasta Jelenia Góra Wydział Dialogu i Spraw Społecznych

Wartość ogółem badań profilaktycznych wykonanych w 2014 r.

Sfinansowano ze środków budżetu Miasta Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny ds. HIV/AIDS prowadzony przez Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Jeleniej Górze. Środki wydatkowane były na wykonanie profilaktycznych badań przesiewowych HIV/AIDS dla mieszkańców Jeleniej Góry. Działalność punktu w II półroczu została dofinansowana ze dotacji celowej z Województwa Dolnośląskiego w wysokości 10.000,00 zł na prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego ds. HIV/AIDS – uruchomienie dodatkowego dnia pracy Punktu.

Wiele organizacji pozarządowych podejmuje współpracę z przychodniami specjalistycznymi działającymi na terenie naszego miasta w celu otrzymania kompleksowej diagnostyki i terapii. Dodatkowo organizowano wystawę sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym i instytucjom współpracującym z tą grupą ludzi zapoznanie się z nowinkami technologicznymi i lepszymi rozwiązaniami w doborze sprzętu dla osób indywidualnych.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	Stwarzanie warunków do prowadzenia kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych oraz zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt ortopedyczny, rehabilitacyjny i pomocniczy: Na zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, w 2014 roku wydatkowano kwotę 451.346,94 zł, na którą składają się: a) dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 7 niepełnosprawnych osób fizycznych – 9.902,98 zł, b) dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 1 podmiotu prowadzącego działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – 14.975,62 zł, c) dofinansowania w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 886 osób – 426.468,34 zł. W ramach tego zadania MOPS przyznawał dofinansowanie m.in. do: protez kończyn, protez piersi oraz protez powietrznych, aparatów słuchowych oraz systemy FM, wózków inwalidzkich, materaców przeciwoślizgowych, ortez, obuwia ortopedycznych, peruk, kul, pieluchomajtek, sprzętu stomijnego, cewników, szkieł okularowych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
INNE JEDNOSTKI		
1.	Wdrażamy szczegółowe programy profilaktyki zaburzeń rozwoju i zapobiegania niepełnosprawności (grupa wsparcia „Razem”, terapia indywidualna i grupowa), organizowanie i prowadzenie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz prowadzenie szkoleń i doradztwa dla rodziców dzieci niepełnosprawnych (grupa wsparcia „Razem”, specjalistyczne poradnictwo, terapia indywidualna i grupowa). Placówka kieruje również osoby niepełnosprawne i ich rodziny do odpowiednich służb i placówek (Policja, Prokuratura, służba zdrowia, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, poradnictwo specjalistyczne).	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
2.	Po raz 12 realizowano program profilaktyki chorób wzroku u dzieci w 2014 r. badaniami objęto grupę 1682 dzieci z klas pierwszych szkół podstawowych (985 dzieci) i gimnazjalnych (697 dzieci). Najczęściej rozpoznawane wady to – choroby wzroku wymagające korekcji przy pomocy szkieł okularowych: krótkowzroczność, nadwzroczność, astygmatyzm. Dzieci, u których w badaniu przesiewowym stwierdzono wady wzroku i schorzenia współistniejące zostały skierowane na dalsze leczenie specjalistyczne lub szpitalne. Program profilaktyki chorób wzroku u dzieci jest jednym z elementów akcji pn. „Ratujmy Wzrok Dzieciom”, realizowanej wspólnie przez Miasto Jelenia Góra, JZO sp. z o.o. i Rotary Club	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodzinny”, ul. Wrocławska 58, 58-500 Jelenia Góra

3.	Prowadzono profilaktykę zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV, gdzie podano 336 dawek szczepień. Brały w tym udział dziewczynki urodzone w 2002 r. (12 lat). Projekt finansowany przez Miasto Jelenia Góra. Ponadto przychodnia prowadziła profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Była to kontynuacja szczepień maluchów z rocznika 2012 r. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 96 dzieci.	NZOZ "Przychodnia Zabobrze" s.c. ul. Ogińskiego 1B, 58-506 Jelenia Góra
4.	Przeprowadzono profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Była to kontynuacja szczepień maluchów z rocznika 2012 r. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 49 dzieci.	Centrum Medyczne Karpacz S.A. ul. Myśliwska 13 58-540 Karpacz
5.	Przeprowadzono profilaktykę zakażeń pneumokokowych zapobiegających zakażeniom bakteryjnym u najmłodszych dzieci. Była to kontynuacja szczepień maluchów z rocznika 2012 r. Wykonano szczepienia jedną dawką u dzieci od 24 do 36 m-ca życia. Ogółem skorzystało z tego szczepienia 78 dzieci.	Przychodnia DOKTOR ul. Grotgera 10 w Jeleniej Górze
6.	Udostępnienie bezpłatnych wstępów (raz w miesiącu) do kompleksu Termy Cieplickie dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego celem poprawy ich wydolności psychofizycznej i ruchowej.	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	W przedszkolu prowadzony jest system wczesnego wspomaganie rozwoju w ramach którego dzieci posiadające opinię lub orzeczenie objęte są pracą zgodnie z zakresem wskazanym przez poradnię. Najczęściej są to zajęcia logopedyczne, terapia integracji sensorycznej, zaj. psychologiczno - pedagogiczne, rehabilitacja ruchowa.	Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze
2.	Wspieranie działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności poprzez: badania przesiewowe – logopedyczne (klasy „zero” i „jeden”) oraz badania wzroku (klasy pierwsze).	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
3.	W naszej szkole opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi prowadzi pielęgniarka szkolna. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
4.	Postawienie diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia oraz wszelkiego rodzaju działania niwelujące zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym. Ponadto szkoła prowadzi na terenie placówki przesiewowe badania wzroku i słuchu – udział w akcji miejskiej „Ratujmy wzrok dzieciom”. Dodatkowo opiekę w szkole prowadzi pielęgniarka szkolna, która przekazuje rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
5.	W szkole odbywa się stała diagnoza środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych (monitoring, dyżury nauczycieli w klasach integracyjnych), jak również wspieranie wczesnej interwencji poprzez: *wyłonienie uczniów z dysfunkcjami, *pokierowanie ich na diagnozę do PPP, *uwzględnienie w procesie edukacyjnych zaleceń zawartych w opinii i orzeczeniu, *dostosowanie wymagań i kryteriów oceniania do indywidualnych możliwości ucznia. Ponadto włączenie uczniów niepełnosprawnych do zajęć rehabilitacyjnych prowadzonych na terenie szkoły. Prowadzenie na terenie szkoły przesiewowych badań wzroku "Ratujmy wzrok dzieciom" oraz opieki pielęgniarki szkolnej. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych (pomoc w przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji).	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
6.	Szkoła prowadzi działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym - pomoc uczniowi z problemem gastrycznym, otoczenie go opieką wychowawczą – pedagogiczną. Prowadzenie na terenie placówki przesiewowych badań wzroku i słuchu - udział w akcji JZO i sponsorów, przebadano wszystkie klasy pierwsze w 2014/15 roku. W szkole działa również opieka pielęgniarki szkolnej oraz przekazywane są rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze
7.	Szkoła prowadzi akcję „Ratujmy dzieciom wzrok”, przesiewowe badania logopedyczne dla uczniów oddziału przedszkolnego i klas I oraz konsultacje dla rodziców na terenie szkoły. Ścisłe współpracuje z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Jeleniej Górze w celu diagnozowanie środowiska szkolnego pod względem bezpieczeństwa i działania mające na celu niwelowania zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w szkole oraz prowadzimy opiekę pielęgniarki szkolnej.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
8.	Rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych na podstawie badań lekarskich, diagnoz nauczycielskich, opinii psychologiczno-pedagogicznych, wytworów pracy edukacyjnej uczniów, rozmów z uczniami, rodzicami, nauczycielami, obserwacji pedagogicznej. Dodatkowo realizacja zaleceń opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ucznia niepełnosprawnego przez nauczycieli, dostosowanie warunków egzaminu gimnazjalnego do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz kierowanie uczniów z wcześniej wykrytymi wadami rozwojowymi do specjalistycznych placówek medycznych i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
9.	Prowadzenie na terenie placówki przesiewowych badań wzroku i słuch oraz opieka pielęgniarki szkolnej przez cały rok trwania nauki szkolnej.	Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze

10.	Wczesne wspomaganie/interwencja to szereg specjalistycznych oddziaływań diagnostycznych i terapeutycznych, podjętych w stosunku do dziecka i jego rodziny. Ich celem jest jak najszybsze wykrywanie trudności rozwojowych i minimalizowanie ich tak, aby dziecko uzyskało możliwie najlepszy dla niego rozwój, w sferze ruchowej, intelektualnej, emocjonalnej i społecznej. Ponieważ o wczesnej interwencji mówimy mając na uwadze dzieci od 0-6 roku życia (ze względu na większą podatność małych dzieci na oddziaływanie terapeutyczne, szybsze niż u starszych postępy usprawniania, zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń o postępującym przebiegu, a czasami nawet całkowite ustąpienie niekorzystnych zmian, gdy nie są one jeszcze utrwalone), trudno w gimnazjum, do którego trafiają dzieci w wieku minimum 13 lat prowadzić wczesną interwencję. Jednakże, w zależności od dysfunkcji i zaniedbań z jakimi dziecko do nas trafia, organizujemy dla niego indywidualną pomoc psychologiczno- pedagogiczną poprzedzoną (jeżeli jest taka konieczność) badaniami w Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jeleniej Górze (z którą współpracujemy) oraz badaniami specjalistycznymi w placówkach do tego stworzonych (m.in. badania psychiatryczne w Poradni Zdrowia Psychicznego w Cieplicach). Organizujemy także zajęcia rewalidacyjne (współpraca z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze): terapia dla uczniów niedowidzących (zajęcia z tyflopedagogiem); terapia dla uczniów z niedosłuchem jedno- lub obu usznym (zajęcia z surdopedagogiem); praca z uczniem upośledzonym umysłowo w stopniu lekkim (oligofrenopedagog).	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
11.	Realizacja diagnoz środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia poprzez rozpoznawanie sytuacji uczniów w klasach szkolnych przez wychowawców. Podejmowane są działania związane z niwelowaniem zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym poprzez udział opieki pielęgniarki szkolnej – 5 dni w tygodniu, przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach.	Zespół Szkół Przyrodniczo- Usługowych w Jeleniej Górze
12.	Monitorowanie środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz ścisła współpraca rodziców i uczniów z pielęgniarką.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
13.	Prowadzone były na terenie szkoły badania bilansowe słuchu i wzroku. Uczniowie otrzymywali wsparcie opieki pielęgniarki szkolnej. Pedagog przekazywał rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz możliwości korzystania z nich w Jeleniej Górze i innych miejscowościach.	
14.	Wydłużenie czasu pracy pielęgniarki szkolnej w związku z obecnością w szkole uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Umożliwienie w gabinecie pielęgniarki szkolnej wykonywanie pomiarów cukru dla uczniów z cukrzycą, pomiarów ciśnienia oraz kontrola wagi w ramach akcji walki z otyłością.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
15.	Monitorowanie środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych – niwelowanie zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa poprzez organizację bezpiecznych warunków dla uczniów z cukrzycą do dokonywania pomiaru poziomu we krwi oraz opieki pielęgniarki szkolnej. Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze (pielęgniarka szkolna).	Zespół Szkół Ekonomiczno- Turystycznych w Jeleniej Górze
16.	Przekazywanie rodzicom informacji o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o możliwościach korzystania z nich w Jeleniej Górze i w innych miejscowościach. W szkole działa gabinet pielęgniarki szkolnej, zapewniający pomoc opiekuńczo – pielęgnacyjną w stosunku do naszych uczniów, oraz pomoc informacyjna dla rodziców i prawnych opiekunów. Korzystanie z programów profilaktycznych i zdrowotnych dotyczących dzieci („Ratujmy dzieciom wzrok”, przesiewowe badania słuchu, wzroku i wad postawy, szczepienia dziewcząt HPV). Prowadzenie zajęć profilaktycznych dla uczniów mających na celu informowanie ich o zaburzeniach rozwojowych u dzieci i zapobieganiu niepełnosprawności. Udział szkoły w programie profilaktycznym mającym na celu wykrywanie u dzieci wad postawy, wad wzroku i słuchu. Prowadzenie szkoleń i doradztwa dla rodziców dzieci niepełnosprawnych oraz kierowanie osób niepełnosprawnych i ich rodzin do odpowiednich służb i placówek wykrywania i wspierania wczesnej interwencji.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
17.	Placówka prowadzi działania celem postawienia diagnozy środowiska szkolnego w zakresie bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych oraz zagrożeń dla ich zdrowia oraz niwelowania zagrożeń zdrowia i bezpieczeństwa uczniów niepełnosprawnych w środowisku szkolnym. Ponadto uczniowie objęci są opieką medyczną w placówce: organizacja i wykonywanie badań profilaktycznych. Współpraca pielęgniarki z rodzicami, uświadomienie znaczenia regularnego podawania leków oraz obserwacji ubocznych efektów ich stosowania w przypadku dzieci leczonych farmakologicznie, np. epilepsja. Wyjaśnienie rodzicom konieczności systematycznej kontroli i obserwacji u lekarzy specjalistów leczących dziecko. Rozmowy określające poziom wiedzy rodziców i opiekunów na temat stanu rozwoju i zdrowia dziecka. p. Ewa Bratuś pielęgniarka szkolna –uczestniczy w kursach, szkoleniach dokształcających z zakresu postępowania z osobą niepełnosprawną oraz podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i kadry medycznej w celu pomocy osobom niepełnosprawnym: -szkolenie rady pedagogicznej w zakresie prawidłowego postępowania uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
18.	Studenci niepełnosprawni mają możliwość wyboru zajęć z wychowania fizycznego dostosowanych do swoich możliwości fizycznych oraz somatycznych poprzez realizację zabiegów rehabilitacyjnych w Uzdrawisku Cieplice. Zakres zabiegów proponowanych i stosowanych obejmuje.: masaże, hydroterapię, kinezyterapię i fizykoterapię. Powołanie Międzywydziałowego Punktu Poradniczo-Konsultacyjny dla studentów KPSW – udzielanie porad oraz wsparcia psychicznego studentom przez wykładowców uczelni, specjalistów danej dziedziny wiedzy (pedagogów, psychologów, socjoterapeutów). 2013r.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Główne projekty zrealizowane w ostatnim okresie: 1. Samochód osobowy Mercedes Vito do przewozu osób niepełnosprawnych z Domu Pomocy Społecznej JUNIOR w Miłkowie k/Karpacza kupiony w ramach Matching Grantu przez Rotary Club Jelenia Góra, Rotary Club Key West Sunrise z Florydy USA oraz Rotary Club Celle. 2. Udział w zakupie instrumentu muzycznego – waltorni, dla talentowanego studenta Akademii Muzycznej we Wrocławiu, pochodzącego z Jeleniej Góry, który pomógł w podjęciu studiów w Królewskiej Akademii Muzycznej w Londynie. 3. Ultrasonograf dla Oddziału Neonatologii Szpitala w Jeleniej Górze, niezbędny do diagnozowania niemowląt w zakresie wielu wad wrodzonych, umożliwiający prawidłowe leczenie, kupiony przez Rotary Club Jelenia Góra. 4. Pawilony rekreacyjne letnie dla Domu Pomocy Społecznej w Kowarach, wybudowane w ogrodach ośrodka opiekuńczego osób starszych niepełnosprawnych, kupione przez Rotary Club Jelenia Góra. 5. Zestaw kardiomonitörów dla Oddziału Kardiologii Szpitala w Jeleniej Górze, niezbędnych dla ratowania życia chorych na serce, kupowany w ramach Matching Grantu przez Rotary Club Jelenia Góra, Rotary Club Celle z Niemiec przy udziale Klubów z Ukrainy i z Norwegii.	Rotary Club Jelenia Góra
2.	Jak co roku zapewniono członkiniom Klubu rehabilitację ruchową - 2 400,00 zł. środki własne - 10 osób miesięcznie. Ponadto pomagano w zorganizowaniu turnusu rehabilitacyjnego – sfinansowano ze środków własnych przewóz osób do Dziwnówka i z powrotem na kwotę 5 740,00 zł. – 23 osoby.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
3.	W 2014 roku w celu przybliżenia poprawienia dostępności placówek medycznych dla mieszkańców Miasta i regionu KSON w ramach Tygodnia Organizacji Pozarządowych w Jeleniej Górze przeprowadził już po raz trzeci wspólnie z Karkonoskim Centrum Medycznym „Tydzień Profilaktyki Nowotworowej”. Przez cały październik 2014 r. lekarze KCM w ramach tej akcji przyjęli ponad 400 pacjentów. Przez cały 2014 r. w Sejmiku funkcjonowało „Karkonoskie Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych”. Placówka ta począwszy od 1 stycznia 2014 roku rozpoczęła swoje działanie. Zespół składał się z wolontariuszy: psychologa, logopedy, psychoonkologa, pedagoga, rehabilitanta i lekarza medycyny. Placówka funkcjonowała wg harmonogramu dyżurów poszczególnych specjalistów uzupełniając zapotrzebowanie na tego typu usługi.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	Uczestnicy Warsztatów codziennie korzystają z zajęć rehabilitacyjnych pod okiem wyspecjalizowanego opiekuna. Ponadto TWK współorganizowało konferencję „Życie bez bólu” w Zgorzelcu, na której można było obejrzeć wystawę sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym i instytucjom współpracującym z tą grupą ludzi, zapoznanie się z nowinkami technologicznymi oraz najnowocześniejszymi rozwiązaniami w doborze sprzętu dla osób indywidualnych.	Polskie Towarzystwo do Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
5.	Zarząd Koła dla swoich członków prowadzi możliwość doboru sprzętu optycznego dofinansowanego z NFZ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 06 grudnia 2013. Dz. U. nr 237 poz. 1525 w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydanych na zlecenie.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
6.	Towarzystwo kontynuowało 2 razy w tygodniu bezpłatne zajęcia gimnastyki usprawniająco-rehabilitacyjnej wg. specjalnego programu ruchowego dla osób z SM i pod opieką specjalisty rehabilitanta oraz uczestniczone w bezpłatnych zajęciach usprawniających na basenie przy SP 11. Dodatkowo organizowano systematycznie spotkania członków towarzystwa na których poruszano prócz tematów organizacyjnych także tematy związane z radzeniem sobie w chorobie, problematykę zdrowego odżywiania i aktywnego życia oraz problemy funkcjonowania codziennego w różnych sferach życia. Zorganizowano turnus rehabilitacyjny w Niechorzu dla członków towarzystwa	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
7.	Zajęcia hipoterapii dla dzieci niepełnosprawnych w ramach programu „HIPPONY – hipoterapia bez barier. w okresie od 21 lipca – 30 września 2014r. Dofinansowane z FIO i środków własnych.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze

7. Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

7.1. *Cel operacyjny:* **Zintegrowanie i wzmacnianie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.**

7.2. *Cel operacyjny:* **Inicjowanie współpracy administracji samorządowej, instytucji i organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych**

Założeniem tego punktu było opracowanie mapy organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Jelenia Góra, jak również organizowanie imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych integrujących środowisko osób niepełnosprawnych. Ponadto ważną kwestią jest uczestniczenie w tworzeniu lokalnego programu na rzecz osób niepełnosprawnych i wspólne działania organizacji pozarządowych, administracji i innych instytucji w celu skutecznego wykorzystania środków przeznaczonych na aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz promowanie jednostek i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W sprawie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych Miasto stale współpracuje z takimi instytucjami jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowa Inspekcja Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i inne jednostki organizacyjne miasta. Działająca przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych zajmuje się m.in.:

- opiniowaniem projektów uchwał i programów pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych,
- opiniowaniem planów zadań realizowanych w ramach przyznanych środków finansowych przez PFRON,
- opiniowaniem i określaniem zasad rozdziału środków na dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Duże zaangażowanie jest również ze strony placówek oświatowych, które coraz prężniej podejmują działania na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych na terenie naszego miasta. Młode pokolenie coraz chętniej angażuje się w pomoc i wsparcie różnych działań podejmowanych przez placówki oświatowe i organizacje pozarządowe działające na rzecz środowiska niepełnosprawnych dając tym samym pokaz tolerancji i dojrzałości naszej młodszej społeczności. Takim przykładem mogą być akcje prowadzone przez uczniów Zespołu Szkół Technicznych „Mechanik”, w których to wykonują bieżące prace remontowo-budowlane dla osób niepełnosprawnych wspólnie z KSON-em. Ponadto wolontariusze z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, którzy skupiają się na pomocy najmłodszym z Domu Małego Dziecka „Nadzieja”, starszym niepełnosprawnym w Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym o profilu rehabilitacyjnym Caritas Diecezji Legnickiej i współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi.

Działania te miały za zadanie wprowadzenie spójnej lokalnej polityki na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, wzrost aktywności instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wyzwolenie nowych form tej działalności i efektywne wykorzystanie środków na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych z różnych źródeł.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	<p>W ramach organizowanych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych, w których współuczestniczyły osoby niepełnosprawne przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, będących w dyspozycji MOPS w Jeleniej Górze, do organizacji 26 imprez na kwotę 69.743,57 zł.</p> <p>Zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2010, Nr 234 poz.1536 ze zmianami), w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych – przyznano dotacje dla 5 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń” – 4.725 zł. b. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – 8.209 zł. c. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – 6.665 zł. d. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – 6.935 zł. e. Polski Komitet Pomocy Społecznej – 6.000 zł. <p>W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na realizację w 2014 roku zadań publicznych w zakresie wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, na zadanie związane z integracją osób z niepełnosprawnościami przyznano dotacje dla 1 organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Caritas Diecezji Legnickiej – 9.440 zł. <p>W ramach działań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a w szczególności przy podziale środków PFRON na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, MOPS w Jeleniej Górze współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracodawcami, z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry, a także innymi organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze

2.	<p>W czasie trwania trzeciego roku kadencji odbyło się 5 posiedzeń Rady w 2014 r. W czasie posiedzeń omawiano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiniowaniem projektów uchwał i programów pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych; - opiniowaniem planów zadań realizowanych w ramach przyznaných środków finansowych przez PFRON; - opiniowaniem i określaniem zasad rozdziału środków na dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych. <p>Zorganizowano po raz kolejny, konkurs pn. „Jeleniogórczanin bez barier”, którego celem było promowanie postaw osób przełamujących bariery i stereotypy dotyczące niepełnosprawności, osób które mogą być wzorem postępowania dla innych.</p>	Spoleczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Jeleniej Góry
3.	<p>Realizowano działania skierowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych w celu poprawy ich bezpieczeństwa z inicjatywy policjantów Wydziału Prewencji i Wydziału Ruchu Drogowego Komendy miejskiej Policji w Jeleniej Górze, z rola wiodącą dzielnicowych, którzy na bieżąco prowadzili szkolenia na terenie placówek dla Seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dziennego Domu Pomocy Społecznej, - DPS „Pogodna Jesień”, „Klub Seniora”. <p>Jednocześnie duże zaangażowanie w zakresie poprawy bezpieczeństwa niepełnosprawnych wykazała podinsp. Edyta Bagrowska – Rzecznik KMP poprzez opracowywanie bieżących komunikatów dot. bezpieczeństwa osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, które wygłaszane były podczas mszy świętych.</p> <p>Ponadto KMP współrealizowała w dniu 30.06.2014 r. II Festyn Integracyjny dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w dniu 26.11.2014 r. debaty społecznej pn. „Bezpieczny senior”, „Pudełko życia”, podczas której poruszane były zagadnienia dot. „bezpieczeństwa bez barier”.</p> <p>W realizacji przedmiotowych działań, Policję wspierały liczne podmioty z terenu naszego miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydziały Urzędu Miasta, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Rzecznik Konsumenta, - MOPS, - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, - JFOON, - Straż Miejska, - Straż Pożarna, - Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, - Związek Sybiraków, - Karkonoski Uniwersytet III w. i inne. 	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
4.	<p>Działania związane z zagadnieniem zachowania się podczas kąpieli w nieznanach akwenach wodnych. W roku 2014 Straż Miejska w miesiącach maj – czerwiec przeprowadziła prelekcje w szkołach podstawowych i gimnazjach na temat bezpiecznego zachowania się nad wodą. W miesiącu czerwcu na Sali konferencyjnej siedziby Straży miejskiej została zorganizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracja spotkanie szkoleniowe na temat „Płytką wyobraźnia to kalectwo”.</p> <p>W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Ratownictwa medycznego „Dekra – Partner będący ratownikami wodnymi oraz osoby, które będą uczestniczyły w koloniach Towarzystwa przyjaciół Dzieci w Brennie organizowanych dla dzieci z Jeleniej Góry. Główna tematyką było bezpieczeństwo dzieci i młodzieży nad wodą, a szczególnie przy oddawaniu skoków „na główkę” do wody.</p> <p>W trakcie omawiania zagadnień tematycznych został zaprezentowany materiał multimedialny oraz materiały filmowe omawiające: „Po skoku”, „Zasady” oraz „Mapa czarnych punktów”.</p> <p>Straż Miejska realizując zagadnienia „Płytką wyobraźnia to kalectwo” uczestniczyła w miesiącach wakacyjnych w spotkaniach z półkoloniami w JCK, ODK „Zabobrze”, Dom Kultury Przystań Twórcza, MDK „Jelonek”, MDK „Muflon”, gdzie były omawiane formy zachowawcze dzieci będących na wakacjach.</p> <p>W okresie wakacyjnym w każdy wtorek na Placu Ratuszowym i czwartek na Placu Piastowskim, piątek w Osiedlowym Domu Kultury „Zabobrze” organizowano spotkania plenerowe, w których uczestniczyły instytucje WOPR, GOPR, Ratownictwo Medyczne, Straż Pożarna, Komenda Miejska Policji oraz dzieci z przedszkoli jak również dzieci i młodzież z JCK, Domu Prawosławnego, Domu Harcerza przy ulicy Wiejskiej, ODK "Zabobrze", MDK "Jelonek".</p>	Straż Miejska w Jeleniej Górze
5.	<p>Wydział Kultury i Turystyki poprzez ogłaszanie konkursów w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, kieruje zaproszenie także do organizacji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Efektem było dofinansowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwotą 2.000 zł - VII Ogólnopolska Gala Charytatywna „Gwiazda na Gwiazdkę” z udziałem dzieci sprawnych i niepełnosprawnych; gwiazda wieczoru Maria Sadowska, prowadzący Grzegorz Stosz - grudzień, Filharmonia Dolnośląska (cegiełki na wyjazd integracyjny dzieci niepełnosprawnych w czasie ferii zimowych) (Fundacja Wspierania Młodych Artystów i Inicjatyw Kulturalnych „Blżej Gwiazd”, Mecenat Miasta Jelenia Góra). 	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra

INNE JEDNOSTKI		
1.	<p>Kontynuacja zakupu audiobooków do Wypożyczalni Książki Mówionej, z której korzystają osoby niewidome i słabo widzące. W 20143 r. zbiory powiększyły się o kolejne 261 tytuły, stan na 31.12.2014 r. to 3.780 egz.</p> <p>Przenumerata czasopism o tematyce związanej z niepełnosprawnymi, odpowiadająca na ich zainteresowania i problemy – 12 egzemplarzy, 9 tytułów dodatkowo bezpłatnie biuletynu „Tu i Teraz Niepełnosprawni” dostępne w czytelnich Książnicy Karkonoskiej.</p> <p>Umożliwiamy dostęp do Jeleniogórskiej Biblioteki Cyfrowej online, która zawiera ciekawe informacje, dokumenty dotyczące naszego regionu, np.: artykuły z Nowin jeleniogórskich (od nr 1 z 1958 r.) czy biogramy osób zasłużonych dla Ziemi Jeleniogórskiej. Oferujemy bezpłatny Internet dla zarejestrowanych czytelników na 31 komputerach usytuowanych w holach i biblioteki dla dzieci i młodzieży. W Wypożyczalni Książki Mówionej jest zainstalowany na komputerach program umożliwiający korzystanie z internetu przez osoby niewidome i niedowidzące. Książnica Karkonoska przystąpiła do programu Ibuk Libra. Dzięki połączeniu funduszy (abonament w wys. 3.000 zł rocznie) bibliotek publicznych z obszaru Dolnego Śląska, każdy czytelnik ma dostęp do e-bóków z coraz ciekawszą ofertą tytułów podręczników dla uczniów i studentów, ogółem 3308 tytułów. Ponadto umożliwiono pełny dostęp osobom niepełnosprawnym w spotkaniach autorskich, wykładach, warsztatach, wystawach i innych.</p> <p>Od 6 lat organizujemy cykl spotkań z elementami biblioteki w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej – odbyło się ich 10, gdzie średnia liczba uczestników na danych spotkaniach to około 16 osób. DKKM skupia w swoich szeregach czytelników niewidomych, niedowidzących, osoby starsze i pensjonariuszy z DPS „Pogodna Jesień”. W spotkaniach myślą przewodnią była biblioterapia. Zajęcia dokumentowane są na blogu DKKM http://dkkmjg.blogspot.com/.</p> <p>Cykl zajęć biblioterapeutycznych Bajką malowane skierowanych do dzieci z przedszkoli integracyjnych – 9 spotkań w roku oraz oferta lekcji bibliotecznych dla szkół specjalnych i placówek opiekuńczo-wychowawczych połączonych ze zwiedzaniem biblioteki.</p>	Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej ”Książnica Karkonoska” w Jeleniej Górze
2.	<p>Realizacja celów poprzez sztukę teatralną przy współpracy z organizacjami: Dom Pomocy Społecznej w Szarocinie – osoby niepełnosprawne intelektualnie (grupy), Dom Pomocy Społecznej w Bolesławcu - osoby niepełnosprawne intelektualnie (grupy), Parafia Ewangelicko-Augsburska WANG (osoby niepełnosprawne fizycznie), Towarzystwo Walki z Kalectwem Jelenia Góra (osoby niepełnosprawne fizycznie), Poradnia Psychologiczna pedagogiczna w Jeleniej Górze (osoby niepełnosprawne intelektualnie), Stowarzyszenie wspierające osoby niepełnosprawne "Integracja Bolków" z Bolkowa, Dom Pomocy Społecznej Wleń-Nielesno (osoby niepełnosprawne intelektualnie), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Miłkowie (osoby niepełnosprawne fizycznie), Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych Lwówek Śląski, Szkoła Specjalna Wojcieszów – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Wojcieszów, Zespół Szkół Specjalnych Kamienna Góra, Warsztaty Terapii Zajęciowej CARITAS Lwówek Śląski, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Oferta dla podopiecznych MOPS i Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Marciszów. Oferty repertuarowe dostosowywana do stopnia niepełnosprawności widzów.</p>	Teatr im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze
3.	<p>Podjęciem współpracy z różnymi organizacjami pozarządowymi z naszego miasta ufundowano prezenty do paczek świątecznych w postaci voucherów wstępu i gadżetów dla podopiecznych Stowarzyszenia Dzieci Niepełnosprawnych „Światelko” oraz przekazano vouchery na licytację podczas V Balu Charytatywnego Stowarzyszenia Pomocy Chorym w Jeleniej Górze.</p>	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
4.	<p>Jak co roku Muzeum Miejskie realizuje działania na rzecz osób niepełnosprawnych organizując „Karkonoską Wigilię Literacką”, która w poprzednim roku miała już dziewiątą odsłonę. Impreza konsoliduje towarzystwa i kluby literackie z osobami niepełnosprawnymi. Każdego roku tego dnia ogłoszony zostaje turniej poetycki, który tym razem inspirowany był hasłem „Pogodne nastroje”. Wspólne uczestnictwo osób zdrowych i niepełnosprawnych w imprezie jak i w konkursie literackim zaciera granice pomiędzy tymi obiema grupami dając równe szanse na uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym naszego miasta.</p> <p>Podczas tego spotkania niepełnosprawna artystka Renata Galik zaprezentowała swoją twórczość pn.: „Prawo do miłości”. W imprezie brało udział ok.50, w tym bardzo liczna grupę stanowiły osoby z niepełnosprawnością. Na zakończenie imprezy ogłoszono wyniki i wręczono dyplomy oraz 3 nagrody książkowe i 3 wyróżnienia ufundowane przez muzeum.</p>	Muzeum Miejskie „Dom Gerharda Hauptmanna” w Jeleniej Górze
5.	<p>JKC współpracuje w zakresie bezpłatnego wynajmu pomieszczeń i sprzętu na organizację spotkań, uroczystości, prelekcji dla nw. stowarzyszeń i towarzystw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Towarzystwa Chorych na Stwardnienie Rozsiane, - Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, - Karkonoskiego Klubu Amazonek, - Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „Pomocna Dłoń”, - podsumowanie konkursu „Jeleniogórczanin bez Barrier” połączone z występem Teatru „Arka” z Wrocławia 	Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
6.	<p>Muzeum wspiera i wspierać będzie wszelkie działania związane z aktywacją ludzi niepełnosprawnych. Muzeum wspiera działania organizacji pozarządowych poprzez różnego rodzaju wystawy prac osób niepełnosprawnych np.: Fundacja „Autika”. Dyrektor Muzeum posiada „Złotą Odznakę Walki z Kalectwem” i od wielu lat wspiera Fundację „Jaś i Małgosia” na rzecz dzieci z upośledzeniem umysłowym.</p>	Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	<p>Zorganizowanie spotkania połączonego z pokazem języka migowego dla dzieci i nauczycieli MP2 z Panią Barbarą Łuczyczką - przedstawicielką Polskiego Związku Głuchych Terenowego Ośrodka Rehabilitacji i Wspierania Społecznego dla Osób Niesłyszących, Oddziału Dolnośląskiego w Jeleniej Górze.</p>	Miejskie Przedszkole nr 2 w Jeleniej Górze
2.	<p>Współpraca z Miejskim Integracyjnym Przedszkolem nr 14 oraz udział dzieci w zawodach sportowych organizowanych w MP 14 oraz Przeglądzie Kołęd i Pastorałek organizowanym w naszym przedszkolu.</p>	Miejskie Przedszkole nr 4 w Jeleniej Górze

3.	<p>W ramach realizacji zamierzonych celu nauczyciele razem z dziećmi podejmowali zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nawiązanie współpracy z ODK – sekcja emerytów i rencistów – pogadanki dla dzieci, wspólne spotkania, występy dzieci w przedszkolu jaki i w ODK z okazji Dnia Emeryta, Dnia Babci i Dziadka. Wigilii Bożego Narodzenia (występy, teatrzyki, jasełka), przygotowanie dla gości upominków; - oglądanie występów dzieci z Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych podczas Przeglądu Teatrów Dziecięcych organizowanych przez ODK i MP nr 27, Przeglądu Ekologicznego, Patriotycznego, Majówki ze Zwierzętami; - wizyta w zespole placówek specjalnych – występ. Wspólne zabawy z dziećmi niepełnosprawnymi; - udział w akcjach charytatywnych – zbieranie nakrętek, etykietek od herbaty Lipton. 	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze
4.	<p>Nawiązanie kontaktu z instytucjami PEFRON, MOPS w Jeleniej Górze w celu uzyskaniu porady, konsultacji i pomocy w likwidacji barier architektonicznych.</p> <p>Organizowanie spotkań, konkursów z udziałem dzieci i młodzieży (zaproszenie do szkoły przedszkolaków z przedszkola integracyjnego na ul. Junaków w Jeleniej Górze), wielokrotny udział uczennic z chóru szkolnego w koncercie „Zaczarowane Świąta” organizowanego przez Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa oraz Fundacją A. Dymnej „Zdążyć z Pomocą”.</p>	Szkoła Podstawowa nr 3 w Jeleniej Górze
5.	<p>Prowadzimy współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym., MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpracą z psychologiem poradni. Organizowaliśmy akcję charytatywną wspierającą działania na rzecz osób niepełnosprawnych: pt. „Nakręczone dla Klaudii”.</p>	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
6.	<p>Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, MOPS-em, Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Interwencji kryzysowej poprzez udział pedagoga w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych. Oczywiście ściśle współpracą z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów i prowadzenie akcji charytatywnej wspierającej działania na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
7.	<p>Szkoła prowadzi współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, MOPS, MSW, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. Ponadto pedagog szkolny ściśle współpracuje w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno - pedagogicznych (kierowanie na terapię rodzinną i indywidualną oraz wspólne ustalenia dotyczące procesu edukacyjnego ucznia, weryfikacja jego postępów, analiza osiągnięć). Dodatkowym działaniem szkoły jest organizacja akcji charytatywnych wspierających działania na rzecz osób niepełnosprawnych "Nakręczone dla Juleczki".</p>	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
8.	<p>Szkoła prowadzi ściśle współpracę pedagoga szkolnego z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz współpracą z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpracą z psychologiem i pedagogiem poradni.</p>	Szkoła Podstawowa nr 11 w Jeleniej Górze
9.	<p>Szkoła współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze w diagnozowaniu potrzeb uczniów, z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze w celu rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych oraz z MOPS-em w Jeleniej Górze. Dodatkowo organizujemy akcje charytatywne np. zbieranie nakrętek plastikowych i prowadzimy wolontariat – opieka nad starszymi.</p>	Zespół Szkół Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
10.	<p>Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój psychofizyczny uczniów niepełnosprawnych : z Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze, Wydziałem Dialogu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Jelenia Góra, Samorządem Województwa Dolnośląskiego (w celach informacyjnych w sprawie stypendiów).</p>	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
11.	<p>W ramach współpracy z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych zostało zorganizowane spotkanie z panem Wiktorem Żuryńskim - prezesem Jeleniogórskiego Klubu Sportowo-Rehabilitacyjnego, który zachęcał młodzież do aktywności fizycznej i uprawiania sportu w aktywny sposób. Ponadto współpracą z Rotary Clubem z Jeleniej Góry celem pozyskania funduszy na zakup roweru trójkołowego dla ucznia niepełnosprawnego.</p>	Gimnazjum nr 3 przy Zespole Szkół Elektronicznych w Jeleniej Górze
12.	<p>Stala współpracą z „Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Jeleniogórskim oraz z „Towarzystwem chorych na stwardnienie rozsiane w Jeleniej Górze”, Publiczną Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego w Jeleniej Górze. Warsztaty zorganizowane przy współpracy z osobami przynależnymi do ww. organizacji oraz wizyta przyjaciół ze Szkoły Specjalnej podczas Balu integracyjnego są cennym źródłem informacji uświadliwiającym naszych uczniów na problemy osób niepełnosprawnych. Udział w akcji „Nie bądź rak, wyjdź ze skorupy” Fundacji Tu i Teraz.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
13.	<p>Rozwijanie świadomości potrzeby pomocy osobom niepełnosprawnym oraz korzyści płynących z integracji poprzez wolontariat w Zespole Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze przy ul. Kruszwickiej. Ponadto odbyło się spotkanie młodzieży naszego Liceum z niepełnosprawnym dziennikarzem – lekcja nt. stereotypów. Kolejnym działaniem była organizacja akcji zbierania nakrętek i funduszy na rzecz osób ze stwardnieniem rozsianym.</p>	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Jeleniej Górze
14.	<p>Szkoła podejmuje współpracę z MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Fundacją DKMS / akcje pozyskiwania dawców szpiku kostnego/. Ponadto ściśle współpracuje z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, PLU, Poradnią MONAR w Jeleniej Górze – poprzez pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpracą z psychologiem poradni. Szkoła organizowała akcje charytatywne wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych: pt. „Nakręczone dla Juleczki”.</p>	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
15.	<p>Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną diagnozującą potrzeby uczniów niepełnosprawnych oraz comiesięczne dyżury psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w celu udzielenia wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych m.in. uczniów z niepełnosprawnością.</p>	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze

16.	Szkoła prowadzi współpracę z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów niepełnosprawnych. Szkoła prowadzi aktywne działania TPD i wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych oraz organizowane były zbiórki nakrętek oraz kwestowanie na rzecz chorego na SM studenta i zbiórki nakrętek na rzecz hospicjum dla dzieci we Wrocławiu. Prowadzono również akcje oddawania krwi oraz zapisywania na kandydatów dawców szpiku kostnego wśród młodzieży, nauczycieli i pracowników szkoły.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
17.	Szkoła prowadziła akcje na rzecz Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych – bieżące wykonywanie prac remontowo – budowlanych przez uczniów naszej szkoły dla osób niepełnosprawnych. Aktywne działania szkolnych kół TPD, PCK na rzecz osób niepełnosprawnych. Placówka współpracuje ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, MOPS, Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Wałbrzychu, z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze – współpraca pedagoga szkolnego w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno – pedagogicznych oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów, stała współpraca z psychologiem poradni (dżury konsultacyjne w ZST „Mechanik”). Dodatkowo prowadzone są akcje oddawania krwi młodzieży szkolnej oraz pracowników szkoły, zorganizowanie akcji Dzień Dawcy – prelekcja na temat osób chorych na białaczkę, składanie deklaracji dawcy szpiku kostnego. Organizacja i koordynacja, przy współpracy ze Strażą Miejską w Jeleniej Górze, akcji „I Ty możesz zostać Świętym Mikołajem”, zbiórki nakrętek plastikowych dla Jeleniogórskiego Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa i makulatury, z której uzyskana suma przekazana została na zakup leków i artykułów pierwszej potrzeby.	Zespół Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze
18.	Aktywizowanie do udziału we współpracy z Polskim Związkiem Niewidomych uczniów naszej szkoły do pomocy w obsłudze i organizacji mikołajkowej zabawy integracyjnej dla dzieci ze sprzężonymi niepełno sprawnościami. Udział młodzieży w szkolnej akcji "Nakręczeni dla hospicjum" - zbiórka na rehabilitację dla dzieci nieuleczalnie i przewlekle chorych. Ponadto współpraca ze Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn Towarzystwa pomocy im. św. Brata Alberta: - udział młodzieży w prelekcji prowadzonej przez pracowników schroniska z udziałem przedstawiciela podopiecznych z grupy niepełnosprawnych, przewlekle chorych, będących na rencie zamieszkałych w schronisku, jak również udział młodzieży i pracowników szkoły w akcji charytatywnej zbiórki darów przekazanych podczas w/w prelekcji.	Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych w Jeleniej Górze
19.	Szkoła prowadzi stałą współpracę z Zespołem Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Ośrodkiem Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu potrzeb uczniów i organizacją pomocy w szkole. Ponadto organizuje akcje charytatywne wspierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze
20.	Bursa prowadzi współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami działającymi w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych: Akcja Zerwijmy łańcuchy – Marsz ul. 1-go Maja (27.09.14), Wielka Paka dla Dzieciaka – utworzenie paczek dla 100 dzieci z miasta – współpraca z MOPS (06.12,13), Warsztaty dla młodzieży z Klubem AA”Boberek”- przeciwdziałanie różnym uzależnieniom(18.10.2014r.), Warsztaty manualne z elementami arteterapii i muzykoterapii X- XI.2014 (PCK). Te działania realizowane są we współpracy ze Stowarzyszeniem Opieki nad Zwierzętami, Centrum Szkolenia Psów i Hotelu, z przedszkolami i szkołami na rzecz rozwoju i integracji społecznej, z wieloma podmiotami(sponsorami) na rzecz potrzebujących wskazanych przez MOPS, z PPPP, z MONAREM, PCK. Ponadto Bursa prowadzi działania współpracy ze środowiskiem lokalnym i w ramach Programu Wychowawczego – wykonanie pracy fryzjerskiej w Domu Dziennego Pobytu przy ul. Kilińskiego 5 wizyt x 2h x 3osoby pracujące x 8 osób obsłużonych.	Bursa Szkolna Nr 1 w Jeleniej Górze
21.	Zintegrowanie i wzmacnianie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie imprez kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych i turystycznych integrujących środowisko osób niepełnosprawnych (przeglądy recytatorskie, Olimpiady Specjalne).	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
22.	Placówka organizowała spotkania z Policją, prelekcje z młodzieżą na temat odpowiedzialności karnej nieletnich oraz zagrożeniach, z przedstawicielem spółki „Wodnik” , prelekcja na temat sposobów oszczędzania wody oraz wycieczka edukacyjna do stacji uzdatniania wody. Wychowankowi brali udział w spektaklach teatralnych w Teatrze Animacji oraz w seansach kinowych w kinie „Lot” w ramach edukacji filmowej uczniów oraz w przedstawieniu profilaktycznym pt.” Sąd nad papierosem” i udział uczniów – wychowanków w spotkaniu z raperem w klubie „Orient Express” pod hasłem „Razem przeciw narkomanii”. Placówka podejmowała współpracę z organizacjami pozarządowymi: Stowarzyszenie Miłośników Cieplic – ufundowało nagrody dla naszych wychowanków w postaci sprzętu sportowego, Stowarzyszenie im. Jerzego Szmajdzińskiego – ufundowało paczki świąteczne dla dzieci, Uzdrawisko Cieplice, MPGK – pomoc finansowa na zakup paczek dla dzieci, MOAS w Koszalinie – wyjazd wychowanków na „zieloną szkołę”. Odbywały się tam zajęcia rekreacyjno – turystyczne, prelekcje i pogadanki dla uczniów – wychowanków.	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze
23.	Projekt „Gesunde Schule und Qualifizierung - Zdrowa szkoła i kształcenie” to transgraniczny wspólny projekt :•Szkoły Wyższej Hochschule Zittau/Görlitz reprezentowanej przez Instytut TRAWOS (tzw. partner wiodący projektu),•Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze,•Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu w Lipsku. Projekt „Zdrowa szkoła i kształcenie” trwał od 1.05.2011r. do 31.09.2014r. i połączył tematykę promocji zdrowia w szkołach z ruchem oraz kształceniem zawodowym. Adresowany był przede wszystkim do uczniów z trudnościami w nauce i zaniedbanych społecznie. Inną nowością było ponadgraniczne działanie projektu oraz stworzenie długofalowo działającej sieci zarządzania regionalnego. Celem projektu było polepszenie szans uczestniczącej młodzieży na rynku szkoleniowym i zawodowym oraz umocnienie jej kompetencji życiowych. Projekty proponowane były jako zajęcia dodatkowe i miały za zadanie przekazać istotne kwalifikacje (gotowanie, pieczenie, uprawa ekologiczna, produkcja żywności), które polepszą szanse młodzieży na rynku szkoleniowym i zawodowym.Zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia młodzieży przyczyni się do wyrównania poziomu życia w regionie przygranicznym, rozwoju perspektyw zawodowych oraz integracji grup zaniedbanych społecznie. Grupa docelowa to polska i niemiecka młodzież z trudnościami w nauce lub zaniedbana społecznie w inny sposób. Projekt skierowany był do uczniów z ostatnich klas saksońskich szkół ponadpodstawowych i specjalnych oraz polskich szkół zawodowych i specjalnych (15-18 latki). Uczestnicy projektu po stronie polskiej: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Jeleniej Górze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Przez cały rok współpracował z innymi jednostkami Miasta – z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze i Wydziałem Dialogu i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Jeleniej Górze.	Polski Komitet Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
2.	Jeleniogórski Klub od wielu lat ściśle współpracuje z Przedsiębiorstwem SIMET S.A. w Jeleniej Górze oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych. W 2014 r. pomagaliśmy organizować II integracyjny Turniej w Piłce Siatkowej na Siedząco „Samorządowcy vs Niepełnosprawni”, którego organizatorem był Urząd Miasta Jelenia Góra. Ponadto wspólnie z KSON-em prowadzimy akcję edukacyjną w szkołach.	Jeleniogórski Klub Sportowo – Rehabilitacyjny w Jeleniej Górze
3.	Stowarzyszenie współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami, w których dzieci czynnie uczestniczyły w wydarzeniach kulturalnych i społecznych Miasta: we wrześniu uczestniczyły w festynie promującym rodzicielstwo zastępcze, w grudniu dzieci wystąpiły w koncercie „Zaczarowane Święta”, którego Stowarzyszenie było współorganizatorem, jak również współorganizowano koncert charytatywny „Podziel się” na rzecz domu dziecka „Nadzieja” oraz współpraca z wolontariuszami.	Jeleniogórskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa w Jeleniej Górze
4.	W ramach rehabilitacji społecznej organizowaliśmy spotkania integracyjne na ogólną kwotę 4 043,65 zł. – środki własne, (6 spotkań dla średnio 25 osób). Ponadto tworzone grupy wsparcia dla kobiet po mastektomii i zachęcano do czynnego udziału w warsztatach artystycznych zorganizowanych przez Jeleniogórskie Centrum Kultury.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
5.	Na przestrzeni 2014 roku Sejmik wzmocnił swój potencjał organizacyjny, przyjmując 3 nowe organizacje: Stowarzyszenie Jeleniogórskiego Promenada Bobru, Stowarzyszenie Senior 60 oraz Karkonoską Akademię Aktywnych Seniorów w poczet członków zwyczajnych KSON. Zwiększyła się też liczba interesantów niezrzeszonych osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Sejmiku. Istotą funkcjonowania Sejmiku i organizacji w nim zrzeszonych lub z nim współpracujących jest wolontariat. To wolontariusze są pomysłodawcami i realizatorami poszczególnych działań. Wolontariat w KSON-ie oparty jest o zasadę podpisywania umów wolontaryjnych w rozumieniu Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W roku 2014 na podstawie takich umów współpracowaliśmy z 53 osobami. Pośród wolontariuszy pojawiają się coraz częściej młodzi ludzie uczący się empatii i bezinteresownej pomocy.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
6.	Współpraca organizacji przy działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i udział członków TWK w imprezach i szkoleniach organizowanych przez JFOON. Ponadto współpraca z Działem Rehabilitacji MOPS i z Wydziałem Dialogu Społecznego UM na rzecz osób niepełnosprawnych.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
8.	Nasi podopieczni uczestniczyli również w spotkaniach klubowych takich jak: Dzień Babci i Dziadka, Tłusty czwartek, Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Piesze wycieczki z kijkami, Spotkania z przedstawicielami np. ZUS, PZU, Wystawy i prelekcje tematyczne w KT PZG np. Zdrowie, Moda, Kącik Czytelniczy oraz udział w IV Konferencji Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych.	Polski Związek Głuchych koło w Jeleniej Górze
9.	Członkowie Koła wspólnie z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi brali czynny udział w życiu społecznym miasta i powiatu, intensywnie pracując nad pozytywnym wizerunkiem osoby niepełnosprawnej: Cykl spotkań zorganizowanych przez JFOON „Niepełnosprawny pełnoprawny” (Spadki darowizny, Program NFZ –ZISP, Sprawiedliwy handel, Budżet obywatelski). Udział w XV Powiatowe Spotkanie Oplatkowe zorganizowane przez Powiat Mysłakowicki oraz IX Spotkanie Integracyjne Osób Niepełnosprawnych w mieście organizowane przez Prezydenta i Duszpasterstwo. Udział w spotkaniu "Tworzymy społeczeństwo dla każdego pt. Tajniki renty dożywczej", IV Festyn integracyjny zorganizowany przez MOPS, Happenig "Aktywność osób niepełnosprawnych" czy udział w Światowym Dniu Seniora – Senioralna. Przedstawiciele naszej organizacji są członkami Powiatowych Rad do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta i Staroście Jeleniogórskim oraz Radzie Działalności Pożytku Publicznego.	Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła w Jeleniej Górze
10.	Aktywnie i nieodpłatnie działano na rzecz Towarzystwa oraz innych organizacji pozarządowych zrzeszonych i współpracujących z JFOON. Czynnie uczestniczono w programach i warsztatach oferowanych przez inne organizacje pozarządowe oraz instytucje samorządowe w celu nabycia przez członków towarzystwa nie tylko nowych umiejętności, ale też integracji (Muzeum Karkonoskie, MOPS, Centrum Kształcenia Kadr). Kontynuowano akcję edukacyjną w szkołach i placówkach oświatowych miasta Jelenia Góra i powiatu w ramach akcji pn. „Niepełnosprawni-PelnoPrawny. Tworzymy społeczeństwo otwarte dla każdego”. Ponadto współorganizowano i uczestniczono w kolejnym dorocznym balu integracyjnym w Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Jeleniej Górze.	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
11.	Placówka podejmuje współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Wprowadzono system wsparcia niesamodzielnych osób bezdomnych z dyżurami młodych osób bezdomnych w wydzielonej części Schroniska.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
12.	Współpracujemy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, jak również innymi uczestnicząc w seminariach, szkoleniach, konferencjach, wymieniając wzajemne doświadczenia, przekazując informacje o działaniach naszego stowarzyszenia.	Stowarzyszenie Niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze
13.	Udział w IV Festynie Integracyjnym po hasłem” Walki z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym 08.06.2014 Plac Piastowski – Jelenia Góra) – środki własne. Udział w I Jeleniogórskich Targach Organizacji Pozarządowych, zorganizowanej przez Fundację Jagniętków na Placu Ratuszowym w dniu 6 czerwca 2014. Środki własne oraz w ramach ogólnopolskiego konkursu „Poznaj bliższego sąsiada” organizowanego przez pasaż Tesco stowarzyszenie wygrało grant na wsparcie kontynuacji projektu „Hippony – hipoterapia bez barier”. W związku z tym prowadzone są doradztwa z psychologiem dla rodziców i opiekunów dzieci objętych w/w programem w okresie styczeń/luty 2015 r.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze

8. Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

8.1. *Cel operacyjny:* **Umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w regularnej aktywności fizycznej.**

8.2. *Cel operacyjny:* **Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych.**

Program zakładał rozwój infrastruktury sportowej i jej dostępności dla osób niepełnosprawnych, organizowanie i współfinansowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych oraz wspieranie imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych. Jednocześnie planowano wsparcie w postaci organizowania turnusów aktywnej rehabilitacji, mobilizowaniu przedsiębiorców turystycznych do przygotowania oferty przyjaznej osobom niepełnosprawnym, przedstawienie dostępnych i atrakcyjnych tras spacerowych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie przewodnika turystycznego i dostosowanie ścieżek rowerowych dla tego środowiska i wyraźne ich oznakowanie.

Wychowanie fizyczne i sport ma ogromny wpływ na wszechstronny rozwój dziecka, a potem dorosłego człowieka, jest ważnym i niezbędnym czynnikiem w rozwoju osobowości, zdrowia i odporności organizmu. W przypadku osób niepełnosprawnych sport i inne przejawy aktywności fizycznej, jak turystyka, rekreacja - pełnią funkcje rewalidacyjną i rehabilitacyjną.

Dlatego Jelenia Góra stara się aktywizować życie osób niepełnosprawnych „wyciągając” ich z przysłowiowych „czterech ścian” i zachęcając do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez aktywne spędzanie wolnego czasu.

Jest to przede wszystkim forma aktywności dostarczająca człowiekowi ujęcie dla jego sił fizycznych, umysłowych, twórczych, podejmowana nie dla nagrody, a dla samego siebie. Dodatkowo dla poprawy sprawności psychofizycznej Miasto poprzez MOPS dofinansowywało różnego rodzaju ćwiczenia i turnusy rehabilitacyjne, gdzie środki na ten cel pochodziły z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jednocześnie w placówkach oświatowych działa wiele zespołów instrumentalnych, wokalnych, tanecznych, w skład których wchodzi uczniowie niepełnosprawni i pełnosprawni.

Na terenie Jeleniej Góry działają dwa kluby sportowe zrzeszające osoby niepełnosprawne:

- Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny i Klub Sportowy „Jelenia Góra”.

W sekcjach sportowych ćwiczy ogółem ok. 60 osób niepełnosprawnych trenując takie dyscypliny jak:

- lekkoatletykę,
- siatkówkę na siedząco,
- tenis stołowy,
- narciarstwo zjazdowe,
- szachy
- boccie.

Po raz drugi 11.10.2014 r. w naszym Mieście zorganizowaliśmy Turniej Integracyjny w Piłce Siatkowej na Siedząco “Samorządowcy vs Niepełnosprawni” o Puchar Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, który odbył się w hali sportowej Zespołu Szkół Technicznych „Mechanik” w Jeleniej Górze. Celem tego turnieju była szeroko rozumiana integracja skierowana do środowiska osób z niepełnosprawnością oraz pełnosprawnych mieszkańców naszego miasta. Turniej skupił społeczeństwo dolnośląskie związane z problematyką osób niepełnosprawnych, przedstawiciele różnych instytucji samorządowych i kierownictwo naszego miasta.

Realizacja w/w celu strategicznego Programu w 2014 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Zadanie/działanie	Realizator
1.	2.	3.
JEDNOSTKI SAMORZĄDU LOKALNEGO		
1.	W ramach ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartego konkursu ofert na szkolenie sportowe osób niepełnosprawnych dofinansowanie otrzymał: - Jeleniogórski Klub Sportowo-Rehabilitacyjny na wsparcie działań związanych z prowadzeniem zajęć w sekcjach: lekka atletyka, piłka siatkowa, tenis stołowy, szachy i narciarstwo. W zajęciach uczestniczyło około 50 osób.	Miasto Jelenia Góra
2.	Jeleniogórscy policjanci uczestniczyli w różnego rodzaju imprezach odbywające się na terenie naszego miasta, między innymi uczestniczyli jak co roku w WOŚP-ie oraz brali udział w Turnieju Integracyjnym w Piłce Siatkowej na Siedzaco „Samorządowcy-Niepełnosprawni”, który odbył się 14.12.2013 roku w hali sportowej w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej zajmując wysokie III miejsce. Celem tego turnieju była szeroko rozumiana integracja skierowana do środowiska osób z niepełnosprawnością oraz pełnosprawnych mieszkańców naszego miasta, w którą Policja z przyjemnością się włączyła.	Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przyznał ze środków PFRON dofinansowanie w wysokości 69.743,57 zł do organizacji 26 imprez 11 podmiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych. We wspomnianych imprezach wzięło udział łącznie 982 osób niepełnosprawnych. W 2014 roku MOPS przyznał i wypłacił dofinansowanie ze środków PFRON do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym dla 246 osób (w tym 86 opiekunów) w wysokości 179.375 zł. Ponadto w ramach projektu systemowego „Postaw na siebie” ze środków Unii Europejskiej sfinansowano następujące instrumenty aktywizacji zdrowotnej: - 66 osobom – zespół ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęcia rehabilitacyjne, - 36 osobom – turnusy rehabilitacyjne.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze
4.	Straż Miejska wzięła również udział w programie aktywności fizycznej integrujących środowisko niepełnosprawne z pełnosprawnymi - II Turniej Integracyjny „Samorządowcy vs Niepełnosprawni” w Piłce Siatkowej na Siedzaco o Puchar Prezydenta Miasta, gdzie zajęliśmy V m-ce.	Straż Miejska w Jeleniej Górze
5.	W 2014 r. Miasto Jelenia Góra dokonało aktualizacji folderu pn. „Jelenia Góra ... Kulturalnie i Aktywnie w weekend”, w którym w części poświęconej instytucjom kultury znajdującym się na terenie miasta oznaczone zostały placówki, z których oferty mogą skorzystać osoby niepełnosprawne. Folder wydano w czterech wersjach językowych: polskiej, niemieckiej, angielskiej i czeskiej. Podjęto również aktualizację i dodruk folderu „Wędrówki Jeleniogórskim Traktem Śródmiejskim”, w którym przedstawione zostały najważniejsze zabytki znajdujące się w Jeleniej Górze. W wydawnictwie zaznaczone zostały zabytki pod kątem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych. Folder reedytowano w czterech wersjach językowych: polskiej, niemieckiej, angielskiej i czeskiej. Adresatami wydawnictw są turyści, jak również mieszkańcy Jeleniej Góry. Kolportaż folderów odbywa się na terenie powiatu jeleniogórskiego, w siedzibie Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej oraz poprzez wykorzystywane przez DOT kanały dystrybucji. Ponadto foldery dystrybuowane są podczas targów turystycznych w kraju i zagranicą, a także w czasie trwania imprez kulturalnych i sportowych organizowanych w Jeleniej Górze. W ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w 2014 r. udzielono dotacji na wsparcie zadań publicznych, realizowanych przez stowarzyszenia zrzeszające osoby niepełnosprawne lub reprezentujące interesy osób niepełnosprawnych, tj.: 1) Stowarzyszenie Polski Związek Niewidomych z siedzibą we Wrocławiu, Koło w Jeleniej Górze - zadanie „Niewidomy na Trakcie Śródmiejskim” (dofinansowanie w wysokości 1.500 zł) 2) Związek Stowarzyszeń Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Jeleniej Górze - zadanie „Wędrówki po zapomnianych trasach turystycznych” (dofinansowanie 1.500 zł)	Wydział Kultury i Turystyki Urzędu Miasta Jelenia Góra
INNE JEDNOSTKI		
1.	JCK w 2014 r. realizował imprezy plenerowe, w których mogły wziąć udział osoby niepełnosprawne: - koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy - Transgraniczna Inwazja Sztuki - Inauguracja Września Jeleniogórskiego	Jeleniogórskie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
2.	Cieplickie Centrum Kultury prowadzi zajęcia sportowo-rekreacyjne podczas letnich i zimowych warsztatów (półkolonie) dostosowane również dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.	Przystań Twórcza - Cieplickie Centrum Kultury w Jeleniej Górze
3.	Ośrodek promuje wszelką aktywność fizyczną poprzez przedstawianie dostępnych dla osób niepełnosprawnych atrakcyjnych tras spacerowych, ścieżek rowerowych i turystycznych (grupa wsparcia „Razem”).	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
4.	Wychodząc naprzeciw integracji środowiska pełnosprawnych i niepełnosprawnych zespół Term Cieplickich wzięł udział w II Integracyjnym Turnieju Piłki Siatkowej na Siedzaco „Samorządowcy vs Niepełnosprawni”.	Termy Cieplickie w Jeleniej Górze
5.	Ucząc dzieci różnej integracji i tolerancji w zimowisku i półkolonii letniej uczestniczyły dzieci z niepełnosprawnościami oraz brały czynny udział w projekcie Większy Kawalek Słońca – całoroczne warsztaty artystyczne.	Osiedlowy Dom Kultury w Jeleniej Górze
PLACÓWKI OŚWIATOWE		
1.	Przedszkole organizując Taneczną Olimpiadę Malucha – zaprasza dzieci z przedszkola integracyjnego do udziału. Ponadto zorganizowano wspólne zawody terenowe z dziećmi z przedszkola integracyjnego.	Miejskie Przedszkole nr 13 w Jeleniej Górze

2.	Organizowanie przez wychowawców wycieczek, w których udział brali uczniowie niepełnosprawni. Ponadto prowadzono zajęcia z tańca, udział w zajęciach gimnastyki korekcyjnej i udział uczniów kl. III w powszechnej nauce pływania. Dodatkowo organizowanie rozgrywek sportowych dla dzieci pełnosprawnych oraz niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Jeleniej Górze
3.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych odbywała się poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia oraz uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w/w zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego i dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Jeleniej Górze
4.	Szkoła prowadzi promocję zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi. Szkoła stara się zapewnić możliwość uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego oraz poprzez dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Szkoła Podstawowa nr 6 w Jeleniej Górze
5.	Współorganizujemy projekt "Hippony, czyli hipoterapia bez barier". Pomoc w rekrutacji uczestników projektu, diagnoza sytuacji dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin, udostępnianie bazy lokalowej - sali gimnastycznej do prezentacji sportu niepełnosprawnych. Prowadzimy promocję zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez włączanie uczniów do zajęć sportowych i edukacyjnych, zapewniamy uczestnictwo w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego (indywidualne zajęcia rehabilitacji dla uczniów niepełnosprawnych ruchowo), jak również dostosowujemy program wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych (dodatkowy opiekun, odpowiedni transport itp.) i prowadzimy gazetki promujące zdrowy styl życia.	Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Jeleniej Górze
6.	Placówka prowadzi promocję zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku poprzez zajęcia sportowe, edukacyjne, dodatkowe – rozwijające zainteresowania i uzdolnienia oraz poprzez umożliwianie uczniom niepełnosprawnym uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego zgodnie z ich możliwościami i aktywnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym we wszystkich wycieczkach i imprezach szkolnych, zgodnie z zaleceniami lekarza.	Zespół Szkoły Podstawowej nr 15 i Gimnazjum nr 5 w Jeleniej Górze
7.	Organizacja akcji prozdrowotnych w szkole pt. „Tydzień zdrowia” oraz „Mleko w szkole”. Włączanie uczniów niepełnosprawnych w działania szkolne związane z propagowaniem zdrowego odżywiania się i zdrowego stylu życia. W miarę możliwości włączanie uczniów niepełnosprawnych w zajęcia aktywne fizycznej, organizowane w ramach lekcji wychowania fizycznego w szkole.	Gimnazjum nr 1 w Jeleniej Górze
8.	Możliwość korzystania z turnusów rehabilitacyjnych w szpitalu uzdrowiskowym w Jeleniej Górze – Cieplicach oraz zachęcanie do uprawiania sportu poprzez pokazy osób niepełnosprawnych.	Gimnazjum nr 3 w Jeleniej Górze
9.	Uczniowie naszego gimnazjum, którzy utracili sprawność lub też posiadają nieprawidłowości w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym są objęci indywidualną opieką. Nasi podopieczni z powodzeniem uczestniczą w zajęciach wychowania fizycznego, ponieważ motywacją do podejmowania aktywności sportowej jest chęć doznania radości związanej z ruchem, który szczególnie w przypadku osób niepełnosprawnych jest czynnikiem psychoterapeutycznym. Ponadto trening zwiększa aktywność ruchową, która jest istotnym czynnikiem kompensującym utracone funkcje. Zajęcia sportowe dla naszych niepełnosprawnych podopiecznych są nie tylko atrakcyjną formą aktywności oraz realizowania się w życiu, ale także wchodzi w skład procesu rehabilitacji. Rywalizacja sportowa przez swój niezwykle nastrój, daje szczególnie tym uczniom możliwość niecodziennej walki o uznanie koleżanek i kolegów. Walka sportowa dla osób niepełnosprawnych jest walką ze swymi słabościami, wadami, strachem -walką z samym sobą. Ponadto uczniowie z odpowiednimi orzeczeniami pracują z rehabilitantem, który poprzez odpowiednio dobrane ćwiczenia stara się minimalizować skutki niepełnosprawności, co z kolei przekłada się na budowanie pozytywnego obrazu samego siebie osoby poddawanej działaniom rewalidacyjnym.	Gimnazjum nr 4 w Jeleniej Górze
10.	Udział w zajęciach wychowania fizycznego w miarę możliwości psychofizycznych ucznia oraz wg zaleceń lekarskich, udział w rajdach i zawodach sportowych, udział w Szkolnym Dniu Sportu. Ponadto udział uczniów niepełnosprawnych w wycieczkach, rajdach szkolnych i warsztatach geograficznych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Jeleniej Górze
11.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych poprzez: zajęcia edukacyjne, zajęcia sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Uczniowie niepełnosprawni uczestniczą w zajęciach sportowych, turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zaleceniami lekarskimi, a placówka zapewnia możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego oraz dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych. Ponadto Szkoła prowadzi promocję zdrowego stylu życia podczas bilansów zdrowia dla uczniów kl. I oraz klas IV, akcje profilaktyczne w zakresie uzależnień, eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi oraz akcje gazetkowe – motywacje do aktywnego i zdrowego stylu życia.	Zespół Szkół Przyrodniczo-Usługowych w Jeleniej Górze
12.	Spotkanie młodzieży z Panią Lucyną Kornobys, która przeprowadziła zajęcia edukacyjne na temat problemów i możliwości dotyczących aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych oraz zwróciła uwagę na problem integracji środowiska osób z niepełnosprawnością i osób pełnosprawnych. Dostosowanie zajęć z wychowania fizycznego do możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 w Jeleniej Górze
13.	Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku uczniów niepełnosprawnych poprzez zajęcia edukacyjne, sportowe, zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia. Zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wychowania fizycznego na miarę możliwości i potrzeb ucznia niepełnosprawnego.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze

14.	Szkoła prowadzi promocje zdrowego stylu życia poprzez udział w zajęciach edukacyjnych, sportowych, dodatkowych rozwijających zainteresowania i zdolności uczniów niepełnosprawnych oraz zapewnienie możliwości uczestnictwa w zajęciach wych. fizycznego na miarę możliwości i potrzeb uczniów niepełnosprawnych. Dostosowanie programu wycieczek klasowych do możliwości uczniów niepełnosprawnych.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze
15.	Uczestnictwo młodzieży z orzeczeniem o niepełnosprawności w zawodach sportowych. W hali sportowej naszej szkoły odbył się integracyjny turniej w piłce siatkowej na siedząco: Samorządowcy vs Niepełnosprawni”. Ponadto udział młodzieży przewlekle chorej w koncertach organizowanych przez filharmonię, spektaklach teatralnych, wystawach i innych akcjach organizowanych w szkole, konkursach, wycieczkach turystyczno-krajoznawczych. Udział uczniów o specjalnych potrzebach w programach edukacyjnych związanych z profilaktyką dotyczącą szkodliwości palenia tytoniu, zagrożenia chorobą nowotworową.	Zespół Szkół Szkolno-Wychowawczy „Mechanik” w Jeleniej Górze
16.	Organizowanie na terenie szkoły imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych poprzez działalność szkolnego kola turystycznego – wycieczki dla osób niepełnosprawnych, poznawanie regionu. Co roku organizujemy rajd pieszy dla uczniów i rodziców naszej placówki oraz prowadzimy współpracę z Centrum Edukacyjnym Karkonoskiego Parku Narodowego w ramach Projektu „Comenius Virdis”- cykliczne wyjazdy na teren Parku Narodowego udział w prelekcjach i wycieczkach turystycznych.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jeleniej Górze
17.	Udział naszych uczniów – wychowanków w wycieczkach (Góra Witosza, Jagniątków, wodospad Podgórznej) oraz udział młodzieży w zajęciach sportowych: ścianka wspinaczkowa, basen – Szkoła Podstawowa nr 11, Termy Cieplickie).	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Jeleniej Górze
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE		
1.	Kontynuowano działalność podstawową tj. zajęcia w sekcjach sportowych. Ogółem ćwiczyło ok. 50 osób niepełnosprawnych. Zawodnicy osiągnęli wysokie miejsca podczas Mistrzostw polski w piłce siatkowej na siedząco (IV), III m-ce w Międzynarodowym Integracyjnym Turnieju w piłce siatkowej w Złotoryi. Natomiast podczas Mistrzostw Polski w Lekkoatletykę (Białystok) zdobyli 3 medale Łukasza Wolskiego i Kamil Przystajko. Nasi zawodnicy brali udział w turniejach tenisa stołowego, piłki plażowej, w szachach i lekkiej atletyce.	Jeleniogórski Klub Sportowo – Rehabilitacyjny w Jeleniej Górze
2.	Przy dofinansowaniu ze środków PFRON zorganizowano w sierpniu 2014 r. dla 45 uczestniczek trzydniowy wyjazd „ Turystyczno- rekreacyjny do Karpacza”. Ogólny koszt wycieczki to 14 382,91, w tym środki PFRON 8 629,75 z Miasta Jelenia Góra i Powiatu Jeleniogórskiego. Brałiśmy również udział w imprezach integracyjnych – spotkaniach, wycieczkach organizowanych przez inne organizacje pozarządowe oraz różnego rodzaju wędrowki organizowane przez Panią Zofię Czernow.	Karkonoski Klub Amazonek w Jeleniej Górze
3.	W 2014 roku Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zorganizował „IV Rajd Pieszy Osób Niepełnosprawnych – góry otwarte dla wszystkich”. Wartość projektu wyniosła 4480,00 PLN przy wkładzie własnym 1830,00 PLN. Uczestniczyły w ponad 30 osób. Zadanie zrealizowano przy pomocy Stowarzyszenia Diabetyków, Karkonoskiej Akademii Aktywnych Seniorów oraz środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra. We wrześniu 2014 r. ponad 200 osób niepełnosprawnych z KSON udało się na pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa. W 2014 roku Sejmik przeprowadził dofinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (kwota dofinansowania: 14 369,94 PLN, wkład własny finansowy: 956,00 PLN, praca wolontariuszy: 864,00 PLN; razem: 16 189,94 PLN) projekt pn. „Dolny Śląsk wczoraj. Dolny Śląsk dzisiaj – aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez turystykę”. W ramach realizowanego zadania odbyło się 6 wycieczek do atrakcji turystycznych Dolnego Śląska. Osoby niepełnosprawne biorące udział w tym projekcie odwiedziły: sztolnie w Kowarach, Pałac Staniszków i Pałac na Wodzie, Karpacz (Mała Kopa, Dom Śląski), Pałac Myslakowice i Pałac Bukowiec, Cieplice – Pałac Schaffgotschów oraz Muzeum Przyrodnicze, Tamę Pilchowicką oraz Zamek Wleń. W 2014 roku Sejmik przeprowadził II edycję projektu pn. „Wędrowki po zapomnianych trasach turystycznych Jeleniej Góry”. Zadania zostało dofinansowane ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra w kwocie 1 369,00 PLN, a wkład własny finansowy Sejmiku to 250,00 PLN, na 720,00 PLN wyceniono pracę wolontariuszy. W ramach zadania zorganizowano 4 wycieczki na Górę Helikon, po szlakach turystycznych z przełomu XIX i XX wieku, po fortyfikacjach Jeleniej Góry oraz Jeleniogórskim Szlakiem kopań złota. W okresie od 16 do 19 września 2014 r. odbyła się „Wycieczka integracyjna do Trójmiasta” zorganizowana w ramach projektu dofinansowanego ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra (wartość projektu: 18 797,60 PLN, dofinansowanie: 6 467,00 PLN, wkład własny finansowy: 12 330,60 PLN). W wycieczce wzięło udział 39 osób, z czego 22 niepełnosprawne w tym 4 ze znacznym stopniem niepełnosprawności.	Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze
4.	W marcu odbył się Dolnośląski Mityng Narciarstwa Biegowego OS w Jakuszykach przy ogólnej liczbie zawodników 355, z czego 5 z sekcji jeleniogórskiej. W maju wzięto udział w XII Dolnośląskim Turnieju Piłki Nożnej OS w Bolesławcu, w którym uczestniczyło 112 zawodników – 11 z Jeleniej Góry. Kolejną imprezą był XV Dolnośląski Mityng Lekkoatletyczny OS w Kamiennej Górze, który zgromadził ponad 340 uczestników, w tym 25z Jeleniej Góry. We wrześniu zorganizowano XV Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Dryżyn 7-osobowych Olimpiad Specjalnych, gdzie ekipa liczyła 20 osób. Ważną imprezą był udział Reprezentacji OS Polska w VI Europejskich Igrzyskach Olimpiad Specjalnych Belgia, Antwerpia, Jelenią Górę reprezentowało 3 uczestników. Ponadto Oddział OS prowadzi cykliczne szkolenia kadry o tematyce sportowej i organizuje obozy sportowe dla zawodników, w których łącznie wzięło udział 61 osób, w tym 52 to osoby niepełnosprawne.	Oddział Olimpiady Specjalne Polska – Dolnośląskie w Jeleniej Górze

5.	Zorganizowanie wycieczki krajowej i zagranicznej - umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym i rekreacji. Ja co roku Oddział Jeleniogórski Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem zorganizował Piknik w Kaczorowie i Bal Karnawałowy dla osób niepełnosprawnych. Oprócz przedstawicieli zakładów pracy chronionej, organizacji pozarządowych oraz urzędów pracujących na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych także my i inne osoby niepełnosprawne brały udział w w/w imprezach integracyjnych.	Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze
6.	Organizowanie wycieczek ma na celu pokazanie osobom starszym i niepełnosprawnym piękno kraju, regionu i innych stron Europy. W 2014r. zostały zorganizowane 4 wycieczki zagraniczne, 4 krajowe i jedna miejscowa. Łącznie wzięło w nich udział 500 osób. Realizowany program „Przyjazne góry” uświadamia, że każdy może uczestniczyć w podejmowanych przedsięwzięciach, gdyż tempo marszu i atmosfera jest przyjazna dla każdego. <i>Częściowo dofinansowane ze środków PFRON.</i> Przez regularną aktywność fizyczną rozumiemy też uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta, czyli wyjście do filharmonii, teatru, uczestnictwo w koncertach i imprezach, które organizuje Związek. W 2014r. byliśmy odbiorcami 13 spektakli w filharmonii i teatrze (700 osób w tym 40% niepełnosprawnych). W koncertach organizowanych z okazji różnych uroczystości jak Koncert Noworoczny, Światowy Dzień Inwalidy, Dzień Seniora wzięło udział 900 osób. „Senioralia „, to już impreza masowa, w którą włączają się osoby niezmężone. Przegląd Zespołów artystycznych, trwający 3 dni, każdego dnia miał zapełnioną salę JCK.Nasze zadania rozszerzane są na inne organizacje pozarządowe przez zapraszanie ich członków do udziału w ich realizacji tj. Jeleniogórskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych. Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Żołnierzy Radiotechników „Radar”, Stowarzyszenie Żołnierzy Wojska Polskiego, Związek Emerytów Policjantów. <i>Imprezy częściowo dofinansowane ze środków budżetu Miasta i PFRON.</i>	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Jeleniej Górze,
7.	Związek zorganizował wycieczkę na Śnieżkę - odpust Św. Wawrzyńca oraz udział członków Związku w imprezie Zarządu Jeleniogórskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem – „Grillowanie na polanie”.	Polski Związek Głuchych koło w Jeleniej Górze
8.	Zarząd Koła Polskiego Związku Niewidomych zorganizował wycieczki dla swoich członków w ramach aktywnego wypoczynku: projekt "Niewidomy na trakcie śródmiejskim" - realizowany z dofinansowania z Urzędu Miasta Jelenia Góra, wycieczka do Pragi, wycieczka z cyklu "Poznajemy okolice Jeleniej Góry" - Kolorowe Jeziora, Majówka w Dąbrowicy, Rajd w Izery, wycieczka na Górę św. Anny i Zamek Moszna, zajęcia rehabilitacyjno- sportowe NORDIC WALKING, grupowy wyjazd członków Koła do Ustronia Morskiego (dofinansowanie ze środków PFRON). Zarząd Koła ponadto zorganizował pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa. Członkowie Koła w 2014r. korzystali nieodpłatnie z basenu kąpielowego przy Szkole Podstawowej Nr 11 - 10 kametów. Członkowie koła uczestniczyli w wędrownkach z kijami organizowanymi przez Posła RP Zofię Czernow: Kompleks pałacowo-ogrodowy w Bukowcu, Piknik pod Chojnikiem, Góra Witosza. Wyjazd na Śnieżkę organizowany przez stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”. Członkowie Koła uczestniczyli w spartakiadach rehabilitacyjnych zorganizowanych przez Okręg Dolnośląski PZN oraz inne Koła: Wołów, Piknik Dzierżoniowski, Oborniki Śląskie.	Polski Związek Niewidomych Koło w Jeleniej Górze
9.	W dniu 08.04.2013r Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” przy współpracy ze Szpitalem MSW w Jeleniej Górze zorganizowało terenie Szpitala MSW (ul. Cieplicka) w dniu 25.10.2014 r. na aktywny wypoczynek przy ognisku dla członków stowarzyszenia i zaproszonych osób – (25 osób niepełnosprawnych). Brałiśmy udział w Integracyjnym Festynie Rodzinnym w ramach projektu „HIPPPONY – hipoterapia bez barier” na terenie Stajni ORION w Starej Kamienicy w dniu 19.07.2014 dla beneficjentów projektu (dzieci niepełnosprawne rodzice , opiekunowie, zaproszeni goście – około 50 osób). Środki z FIO i własne. Udział w Integracyjnym spotkaniu plenerowym w ramach projektu „HIPPPONY – hipoterapia bez barier na terenie Stajni ORION w Starej Kamienicy w dniu 02.08.2014 dla beneficjentów projektu (dzieci niepełnosprawne rodzice , opiekunowie, zaproszeni goście – około 50 osób). Środki finansowe z FIO i własne. Integracyjne spotkania plenerowe w ramach projektu „HIPPPONY – pn. FILCOWE KONIE - w gospodarstwie agroturystycznym „Kowalowe Skąły” we Wrzeszczynie 25 A w dniu 23 sierpnia odbyły się warsztaty terapeutyczne dla beneficjentów projektu (dzieci niepełnosprawne rodzice , opiekunowie, zaproszeni goście (około 30 osób). Środki finansowe z FIO i własne. Warsztaty terapeutyczne „GLINIANE KONIE” w ramach projektu „HIPPPONY – hipoterapia bez barier 12 września 2014r , Książnica Karkonoska Środki finansowe z FIO i własne. Popularyzując turystykę wśród osób niepełnosprawnych wyjechaliśmy na Śnieżkę w dniu Św. Wawrzyńca - 10.08.2014. Wzięło udział ponad 45 osób niepełnosprawnych osób - dofinansowanie ze środków PFRON i środków własnych oraz zorganizowaliśmy wycieczkę do miasteczka Western City – w Karpacz- Ściegny w ramach projektu „HIPPPONY – hipoterapia bez barier Wzięło udział ponad 45 osób niepełnosprawnych osób – dofinansowanie ze środków z FIO i własne.	Stowarzyszenie Osób Przewlekłe Chorych „POMOCNA DŁOŃ” w Jeleniej Górze
10.	Towarzystwo współorganizowało i uczestniczyło w „spacerach po mieście i okolicy” mających na celu nie tylko promowanie aktywności ruchowej, integrację z członkami innych organizacji pozarządowych jak i osób niezmężonych, ale i rozpoznanie dostępności przestrzeni miejskiej do potrzeb osób z różnego rodzaju dysfunkcjami. Ponadto organizowano cyklicznie wyjazdy do opery/opereki we Wrocławiu (40 osób), uczestniczono w spektaklach Teatru Norwida, koncertach Filharmonii Dolnośląskiej, kinie LOT dla Seniora oraz innych imprezach kulturalno-rozrywkowych oferowanych przez jednostki kultury zarówno miasta Jelenia Góra jak i powiatu oraz zorganizowano 3-dniowy wyjazd integracyjno-rehabilitacyjny do Karpacza dla członków towarzystwa. Zorganizowaliśmy imprezę turystyczno-rekreacyjną (Kazimierz Dolny-Zamość-Roztocze Lubelskie), w której udział wzięło 35 osób. Wyjazd finansowany był ze środków PFRON i środków własnych.	Towarzystwo Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Jeleniej Górze
11.	Dodatkowo w Domu św. Brata Alberta dla starszych i niepełnosprawnych osób bezdomnych zorganizowano szereg imprez, w których większość uczestników stanowiły osoby niepełnosprawne. Były to min.: obchody św. Brata Alberta, grille i kolacje świąteczne, wieczór kolęd oraz jasełka.	Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta w Jeleniej Górze
12.	Zachęcamy naszych członków stowarzyszenia, do różnego rodzaju aktywności fizycznej, informujemy o wycieczkach turystycznych, imprezach kulturalnych i innych spotkaniach organizowanych np. przez KSON.	Stowarzyszenie niedosłyszących „LIRA” w Jeleniej Górze

Przy organizacji wszystkich imprez i przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych organizatorzy współpracowali z lokalnymi mediami tj. prasa, radio, telewizja, portale internetowe, które obejmowały imprezy patronatem medialnym lub szczegółowo informowały o ich przebiegu.

Realizacja wyżej wymienionych zadań, dzięki swej różnorodności i odniesieniu do wielu sfer życia osób niepełnosprawnych, wpływa korzystnie nie tylko na zmianę wizerunku osób niepełnosprawnych, ale przede wszystkim na poprawę jakości ich życia, możliwość samodzielnego funkcjonowania i prowadzenia aktywnego trybu życia. Poprzez pracę, wypoczynek i rehabilitację osoby niepełnosprawne stają się pełnoprawnymi mieszkańcami Jeleniej Góry i mogą efektywnie uczestniczyć w życiu społecznym i gospodarczym Miasta.

1. Wnioski

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „DOMINO III” jest dokumentem niezbędnym do pozyskiwania środków pozabudżetowych: z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy europejskich, na realizację założonych celów. Dlatego Miasto Jelenia Góra realizując strategię rozwoju w/w programu angażowało różnego rodzaju środki zarówno rzeczowe, finansowe oraz jeden z najważniejszych - potencjał ludzki, aby ulepszyć status osób niepełnosprawnych. Poprawiają się również warunki socjalno-bytowe osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz integracja ze środowiskiem, wzrasta także ich poczucie bezpieczeństwa.

Na bieżąco prowadzona jest przez Wydział Dialogu i Spraw Społecznych baza organizacji pozarządowych oraz instytucji działających w środowisku osób niepełnosprawnych. Sukcesywnie likwidowane są bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej oraz w ciągach komunikacyjnych.

Działania Miasta znacząco przyczyniają się do poprawy życia społecznego, zawodowego i kulturalno-sportowo-rekreacyjnego osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowisk z tym związanych. Biorąc pod uwagę zakres działań programów na rzecz osób niepełnosprawnych w innych miastach, Jelenia Góra w znacznej mierze realizuje zadania przewidziane prawem.

Jesteśmy na etapie tworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, który powstanie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Jak widać z wcześniejszych informacji nastąpił również niewielki wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w stosunku do lat ubiegłych. Zmienia się mentalność pracodawców co do zatrudniania osób niepełnosprawnych, jak również osoby niepełnosprawne są zainteresowane uzyskaniem lepszych kwalifikacji, a tym samym podjęciem pracy zarobkowej.

Do poprawy zostało jeszcze kilka punktów Programu, które chcielibyśmy ulepszyć lub zmienić sposób ich funkcjonowania w kolejnych latach.

- Poprawa dostępności architektonicznej do obiektów publicznych:

- więcej oznaczeń w języku Braille'a;
- likwidowanie ogólnodostępnej przestrzeni Jeleniej Góry (chodniki, zjazdy, oznakowania schodów, mat przed przejściami dla pieszych itd.)
- podjazdów, schodołazów, wind i szerszych drzwi;
- powstanie dziennego domu samopomocowego dla osób z upośledzeniem umysłowym lub chorobami psychicznymi;
- powstanie całodobowego domu opieki społecznej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami;

- Projekt aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- zatrudnienie wspomagane – „nauka pracy w pracy” - kierowane do osób, które mają problemy ze znalezieniem pracy i/lub utrzymaniem pracy bez wsparcia (osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne intelektualnie, umysłowo, uszkodzenia mózgu, porażenia dziecięce itd.);
- więcej Zakładów Aktywności Zawodowej – może działać jako zakład budżetowy Gminy – również poprzez zatrudnienie wspomagane;
- promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- rozszerzenie współpracy Miasta z zakładami pracy chronionej i innymi instytucjami rynku pracy (spółdzielnie socjalne, NGO i lokalni pracodawcy);
- rozwijanie doradztwa zawodowego w szkołach.

Z up. PREZYDENTA MIASTA
JELENIEJ GÓRY
Jerzy Łuźniak
Zastępca Prezydenta Miasta

